

דוחות כספיים 30.09.2017

הדוח על הסיכונים ותאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il < אודות > מידע כספי < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך: www.magna.isa.gov.il

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 30 בספטמבר 2017
תוכן העניינים

עמוד

דין וחשבון של הדירקטוריון וההנהלה

א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

5	תמצית המצב הכספי
8	מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה

ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

9	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
12	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
20	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
29	מגזרי פעילות
34	חברות מוחזקות עיקריות

ג. סקירת הסיכונים

35	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
35	סיכוני אשראי
56	סיכוני שוק
64	סיכון נזילות
64	סיכונים תפעוליים
65	סיכונים אחרים

ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

67	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
68	בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
69	דירקטוריון

70

Certification הצהרה

דוחות כספיים

73

דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים

75

דוח רווח והפסד - מאוחד

76

דוח על הרווח הכולל - מאוחד

77

מאזן - מאוחד

78

דוח על השינויים בהון העצמי - מאוחד

82

דוח על תזרימי מזומנים - מאוחד

85

פירוט הביאורים לדוחות הכספיים - מאוחדים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

א. ממשל תאגידי

204

שינויים בדירקטוריון

204

המבקרת הפנימית

ב. פרטים נוספים

205

השליטה בבנק

205

מינויים ופרישות ומבנה ארגוני

206

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

209

דירוג אשראי

ג. נספחים

210

שיעורי הכנסה והוצאה

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. הכללים שישומו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2016. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוח השנתי של 2016](#).

תמצית המצב הכספי

להלן דוח רווח והפסד מאוחד:

לשנה שנסתיימה כיום 31 בדצמבר 2016	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2016	2017	2016	2017	
מבוקר					בלתי מבוקר
					במיליוני ש"ח
9,552	7,236	7,500	2,607	2,294	הכנסות ריבית
2,026	1,577	1,544	637	376	הוצאות ריבית
7,526	5,659	5,956	1,970	1,918	הכנסות ריבית, נטו
(125)	(171)	146	106	3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,651	5,830	5,810	1,864	1,915	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
1,282	1,057	674	499	222	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,967	2,973	3,068	996	1,043	עמלות
159	54	71	19	41	הכנסות אחרות
5,408	4,084	3,813	1,514	1,306	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
5,422	4,142	3,831	1,354	1,264	משכורות והוצאות נלוות
1,697	1,254	1,239	435	406	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,461	904	1,076	166	406	הוצאות אחרות
8,580	6,300	6,146	1,955	2,076	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,479	3,614	3,477	1,423	1,145	רווח לפני מסים
1,717	1,292	1,220	514	376	הפרשה למסים על הרווח
2,762	2,322	2,257	909	769	רווח לאחר מסים
66	56	85	21	60	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס
					רווח נקי
2,828	2,378	2,342	930	829	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	(30)	(24)	(11)	(9)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,791	2,348	2,318	919	820	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק (בש"ח):
1.85	1.55	1.50	0.60	0.52	רווח נקי בסיסי
1.84	1.55	1.50	0.60	0.52	רווח נקי מדולל

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה (מאזניים וחוף מאזניים*) הסתכם ליום 30 בספטמבר 2017 בסך של 1,374 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-1,262 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 8.9%.

* סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות, שווי ניירות ערך שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שרתי ניהול תפעולי, משמורת ויעוץ פנסיוני.

להלן מאזן מאוחד ליום:

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2017	2016	2016	
בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר	במיליוני ש"ח
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	66,134	59,067	74,757
ניירות ערך	82,098	82,493	77,201
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	872	896	1,284
אשראי לציבור	269,630	267,895	265,450
הפרשה להפסדי אשראי	(3,272)	(3,527)	(3,493)
אשראי לציבור, נטו	266,358	264,368	261,957
אשראי לממשלות	695	623	642
השקעות בחברות כלולות	923	897	901
בניינים וציוד	2,931	3,044	3,147
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	16	17	17
נכסים בגין מכשירים נגזרים	10,954	11,630	10,654
נכסים אחרים	8,251	8,723	8,043
סך כל הנכסים	439,232	431,758	438,603
התחייבויות והון			
פיקדונות הציבור	350,201	336,851	346,854
פיקדונות מבנקים	4,460	3,589	3,394
פיקדונות מממשלות	539	661	900
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	637	553	539
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	16,407	23,765	22,640
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	11,275	12,634	10,677
התחייבויות אחרות	22,539	22,117	21,885
סך כל ההתחייבויות	406,058	400,170	406,889
זכויות שאינן מקנות שליטה	381	360	367
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	32,793	31,228	31,347
סך כל ההון	33,174	31,588	31,714
סך כל ההתחייבויות וההון	439,232	431,758	438,603

להלן יחסים פיננסיים עיקריים (ב-%):

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2016	2017	2016
אשראי לציבור, נטו לסך המאזן	61.2	60.6	59.7
ניירות ערך לסך המאזן	19.1	18.7	17.6
פיקדונות הציבור לסך המאזן	78.0	79.7	79.1
פיקדונות הציבור לסך האשראי לציבור, נטו	127.4	131.5	132.4
ההון הכולל לנכסי סיכון ^(א)	15.04	15.08	15.21
הון רובד 1 לנכסי סיכון	10.86	11.35	11.15
יחס מינוף	6.81	7.03	6.77
יחס כיסוי נזילות	130	122	132
הון (לא כולל זכויות שאינן מקנות שליטה) למאזן	7.2	7.5	7.1
רווח נקי להון ממוצע (לא כולל זכויות שאינן מקנות שליטה) ^(א)	10.7	9.7	9.3
שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים	35.7	35.1	38.3
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, נטו ^(א)	(0.09)	0.07	(0.05)
מזה: הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך האשראי לציבור, נטו ^(א)	0.24	0.17	0.24
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך כלל סיכון האשראי לציבור ^(א)	(0.06)	0.05	(0.03)
הכנסות ריבית, נטו לסך המאזן ^(א)	1.75	1.81	1.72
סך כל ההכנסות לסך המאזן ^{(א)(ב)}	3.02	2.98	2.95
סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה ^{(ב)(ג)(ד)}	1.05	0.95	1.02
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך המאזן ^(א)	1.95	1.87	1.96
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה ^{(ג)(ד)}	0.68	0.60	0.68
רווח נקי לסך כל הנכסים הממוצעים ^{(א)(ה)}	0.73	0.71	0.64
פער הריבית	1.76	1.83	1.75
ההוצאות התפעוליות והאחרות מסך כל ההכנסות ^(ב)	64.7	62.9	66.3
הכנסות שאינן מריבית להוצאות התפעוליות והאחרות	64.8	62.0	63.0
הכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות ^(ב)	41.9	39.0	41.8

- (א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.
 (ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
 (ג) על בסיס שנתי.
 (ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.
 (ה) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים.

מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה

דוח הדירקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשיע", "תרחישים", "תרחישי קיצון", "הערכה" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון וההנהלה נסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

שינויים עיקריים בתקופה החולפת

תכנית פרישה מרצון

ביום 11 ביולי 2017 אישר דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מרצון חדשה.

להלן עיקרי תכנית הפרישה מרצון שאישר הדירקטוריון (להלן: "התכנית"):

1. בהתאם לתכנית יתאפשר לכ-600-500 עובדים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת.
 2. ההטבות המוצעות, כתלות בגיל וותק העובדים, הינן בעיקרן: (א) הסדר פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין, וזאת לזכאים לפנסיה תקציבית מהבנק אשר עומדים בפרמטרים שמוגדרים בתכנית או (ב) פיצויים מוגדלים בשיעור של כ-245% עד 265%, בכפוף לפרמטרים שהוגדרו בתכנית.
 3. הפרישה המוקדמת תבוצע, ככל הניתן, עד סוף 2017.
- העלות הכוללת של התכנית מוערכת על ידי הבנק בכ-500 מיליון ש"ח (להלן: "עלות ההתייעלות").
- להלן עיקרי הטיפול החשבונאי:

1. עלות ההתייעלות מהווה הפסד אקטוארי שנזקף לרווח כולל אחר ברבעון שני 2017.
 2. בתקופות עוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הפעילים בתכנית.
- השפעת תוכנית ההתייעלות על הלימות ההון מוערכת בכ-0.2%, אשר תיגרע בהדרגה מהלימות ההון על פני חמש שנים.
- חלק מהמידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה לעיל.

סקת מכירת נכס

ביום 18 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הבנק את התקשרות הבנק בהסכם עם קנדה אקרו בסיטי שותפות מוגבלת למכירת נכס המצוי ברח' יהודה הלוי פינת רח' הרצל בתל אביב, המשמש כיום כסניף המרכזי של הבנק בתל אביב. תמורת המכירה הינה כ-277 מיליון ש"ח והרווח הצפוי עם השלמת העסקה ברבעון רביעי 2017 הינו כ-260 מיליון ש"ח לפני השפעת המס.

PEPPER

בחודש יוני 2017 לאומי השיק לקהל הרחב את PEPPER, בנקאות דיגיטלית שכולה במובייל, וזאת לאחר שבמהלך רבעון ראשון 2017, הושק PEPPER PAY המשמש כפתרון תשלומים ללקוחות כל הבנקים.

זוהי קפיצת מדרגה חשובה בייסודה של הבנקאות הדיגיטלית בישראל שנתנה רובה ככולה באמצעות המובייל. האפליקציות החדשות מאפשרות למשתמשים ליהנות מחוויית לקוח פרסונלית, פשוטה ונוחה, כזו המושתתת על מענה לצרכיהם, באופן ידידותי, בעיצוב ייחודי, ללא עמלות עו"ש, מותאמת אישית, "בכל זמן ומכל מקום".

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים התפתחויות עיקריות במשק¹

בתשעת החודשים הראשונים של השנה צמח המשק הישראלי בקצב שנתי, של כ-3.3%, במונחים ריאליים, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי של השנה הסתכמה צמיחת המשק בכ-4.1%, במונחים שנתיים, בהשוואה לרבעון השני. מרבית רכיבי התוצר התרחבו ברבעון השלישי בקצב מהיר, למעט הצריכה הציבורית, אשר הצטמצמה.

המשק העולמי

בחודש אוקטובר 2017, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF), את התחזית להתפתחות הצמיחה בעולם בשנת 2017 לפיה המשק העולמי צפוי להתרחב בשנת 2017 בכ-3.6%, במונחים ריאליים, עליה של 0.1% בהשוואה לתחזיתה מחודש יולי ולעומת כ-3.2% בשנת 2016. הצמיחה בארה"ב בשנת 2017 עודכנה אף היא כלפי מעלה (מ-2.1% ל-2.2%). באזור גוש האירו נרשם עדכון כלפי מעלה בתחזית הצמיחה ל-2017 (מ-1.9% ל-2.1%) על רקע נתונים חיוביים באשר לפעילות הכלכלית, שפורסמו בשלהי 2016 ובמהלך 2017.

תקציב המדינה ומימון

בחודשים ינואר-ספטמבר 2017, הסתכם הגירעון בתקציב המדינה בכ-5.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. זאת, כאשר בתקציב לשנת 2017 כולה מתוכנן גירעון שנתי בסך של כ-36.6 מיליארד ש"ח שהם כ-2.9% תוצר. הגירעון המצטבר ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים בספטמבר 2017, הסתכם על פי אומדני משרד האוצר בכ-1.9% תוצר. שיעור נמוך זה ביחס ליעד השנתי, מקורו בגידול ניכר בהכנסות ממיסים ברבעון השלישי של השנה, כתוצאה ממכירת חברות ובעקבות מבצע מס דיבידנד לבעלי מניות מהותיים.

ב-18 באפריל 2017, הודיע משרד האוצר על תכנית "נטו משפחה" הכוללת הטבות במיסוי למשפחות עובדות, סכסוד צהרונים והפחתת מכסים. עלות התכנית נאמדת בכ-4 מיליארד ש"ח לשנה והיא שומרת, על פי הודעת האוצר, על מסגרות התקציב מבלי להגדיל את הגירעון.

סחר חוץ ותנועות הון

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בכ-10.5 מיליארד דולר, עליה של כ-0.6 מיליארד דולר בהשוואה לגרעון שהיה בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בגירעון המסחרי מקורה בעליה גדולה יותר ביבוא ביחס ליצוא.

בחודשים ינואר-ספטמבר 2017, הסתכמו ההשקעות הישירות בישראל של תושבי חוץ, דרך המערכת הבנקאית, בכ-6.0 מיליארד דולר ואילו ההשקעות הפיננסיות של תושבי חוץ בישראל הסתכמו בכ-5.5 מיליארד דולר. לעומת זאת, היקף ההשקעות של תושבי ישראל בחו"ל (ההשקעות הישירות באמצעות הבנקים בישראל וההשקעות הפיננסיות) הסתכם בכ-2.9 מיליארד דולר, כך שהיקף ההשקעות הנכנסות לישראל גבוה באופן משמעותי מהיקף ההשקעות היוצאות במט"ח.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בתשעת החודשים הראשונים של השנה, יוסף השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-8.2% וביחס לאירו הוא פחת בשיעור של כ-2.8%.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש ספטמבר 2017, על כ-111.1 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-98.4 מיליארד דולר בסוף חודש דצמבר 2016.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 הסתכמו רכישות המט"ח על ידי בנק ישראל, במסגרת תכנית הרכישות לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, בכ-1.24 מיליארד דולר. בסך הכל, בנק ישראל רכש מט"ח בהיקף של כ-6.24 מיליארד דולר במהלך תקופה זו.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-0.3% ואילו ב-12 החודשים האחרונים אשר הסתיימו בחודש ספטמבר 2017 הסתכמה עלייתו בכ-0.1%. שיעור זה מצוי מתחת לגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה, 1% עד 3%, ומשקף סביבת אינפלציה נמוכה מאד.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") עלה ב-0.2% בחודשים ינואר-ספטמבר 2017.

¹ מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה, לא חל שינוי בריבית בנק ישראל והיא עומדת על 0.1%, רמה שנשמרה גם בהודעת הריבית אשר פורסמה בחודש אוקטובר 2017. הועדה המוניטרית ציינה כי בכוונתה להותיר את המדיניות המרחיבה על כנה, כל עוד הדבר יידרש כדי לבסס את סביבת האינפלציה בתוך תחום היעד.

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה ירד בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בכ-5.6%, כתוצאה מירידות שערים של כ-6.1% ברבעון השלישי על רקע מגמה דומה בעולם וכן בעקבות ירידה במניות הפארמה.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בחודשים ינואר-ספטמבר בשיעור של כ-15.1% בהשוואה לממוצע 2016 והסתכם בכ-1.46 מיליארד ש"ח.

שוק אגרות החוב הממשלתיות התאפיין בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017, בעליות שערים. מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלה בשיעור של כ-1.9% ואילו מדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות עלה בשיעור של כ-2.8% (מדד האגרות בריבית קבועה עלה בכ-3.3% ואילו במדד האגרות בריבית משתנה, "גילון", נרשמה עליה קלה של 0.5%).

במדד אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, נרשמו בחודשים ינואר-ספטמבר עליות שערים של כ-4.3%. זאת, בהמשך לעליות שערים של כ-4.1% בשנת 2016.

הנכסים הכספיים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים הכספיים שבידי הציבור הסתכם בסוף חודש ספטמבר 2017, בכ-3,490 מיליארד ש"ח, עליה של כ-1.4% מאז ראשית השנה, כאשר ברבעון השלישי נרשמה יציבות בשווי התיק. משקל המניות (בארץ ובחו"ל) בתיק הנכסים הכספיים של הציבור הישראלי הגיע בסוף חודש ספטמבר 2017 לכ-21.2%, לעומת כ-22.4% בסוף חודש דצמבר 2016.

שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות (להלן "הרווח הנקי") בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2017 (להלן - "התקופה המדווחת") הסתכם לסך של כ-2,318 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-2,348 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה. יצוין כי הרווח הנקי אשתקד הושפע ממספר סעיפים חד פעמיים מהותיים בסך כולל נטו ממש של כ-464 מיליון ש"ח - הכנסה ממכירת ויזה אירופה, הכנסה מהחזר ביטוחי בגין ההסדר עם הרשויות בחו"ל בגין הלקוחות האמריקאים, הוצאות שכר חד פעמיות, הכנסת מס בשל תהליכי פירוק ומכירה של חברות בנות וקישון במס הנדחה בשל ירידת שיעור מס החברות. עיקר ההשפעות החד פעמיות אשתקד מקורם במחצית הראשונה של שנת 2016 למטט החזר הביטוחי שהתקבל ברבעון השלישי לשנת 2016.

התשואה להון בתקופה המדווחת עמדה על שיעור של כ-9.7% בהשוואה לכ-10.7% בתשעה חודשים ראשונים אשתקד. התשואה להון בתקופה המקבילה אשתקד, בניכוי הסעיפים החד פעמיים כמפורט לעיל, עמדה על שיעור של 8.6%. השיפור בתשואה בניכוי הסעיפים החד פעמיים אשתקד מקורו בגידול בהכנסות ריבית, בגידול בעמלות ובירידה בהוצאות בעיקר בהוצאות השכר.

התשואה להון ברבעון השלישי של השנה הסתכמה לשיעור של 10.3%, בהשוואה לשיעור של 12.7% ברבעון המקביל אשתקד. התשואה להון ברבעון המקביל אשתקד בניכוי החזר הביטוחי בגין ההסדר עם הרשויות בחו"ל בגין הלקוחות האמריקאים עמדה על שיעור של 9.4%.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עמד ליום 30 בספטמבר 2017 על שיעור של 11.35% בהשוואה לשיעור של 11.15% ליום 31 בדצמבר 2016. לפרטים נוספים ראה [ביאור 9](#).

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד משיעור של 20% כל רבעון לשיעור של עד 40% כל רבעון מהרווח הנקי בגין אותו רבעון החל מרווחי הרבעון השלישי של שנת 2017.

בהתאם למדיניות המעודכנת, אישר הדיסקטוריון בגין הרבעון השלישי של שנת 2017 דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי של הרבעון. סכום הדיבידנד שאושר הסתכם לסך של כ-328 מיליון ש"ח. הדיבידנד המצטבר בגין תשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם בכ-628 מיליון ש"ח.

הכנסות הריבית נטו בתשעת החודשים הראשונים של השנה עלו בכ-297 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של כ-5.2% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות הריבית נטו נובע מעליה בפערי הריבית ומגידול ביתרה הממוצעת של הנכסים הכספיים נושאי הריבית (אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים).

ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתשעת החודשים הראשונים של השנה משקפת שיעור הוצאה של כ-0.07% מהאשראי לציבור נטו בהשוואה להכנסה בשיעור של כ-0.09% בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה מהפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד נבעה בעיקרה מגביות גדולות.

שיעור ההוצאה להפסדי אשראי ברבעון שלישי 2017 עמד על אפס.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו לסך של כ-674 מיליון ש"ח בהשוואה לסך 1,057 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת בעיקר מכך שבתקופה המקבילה אשתקד נכללה הכנסה ממכירת ויזה אירופה בסך של כ-378 מיליון ש"ח.

העמלות התפעוליות עלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-95 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר לאור גידול במחזורי הפעילות בכרטיסי אשראי ובניירות ערך.

ההוצאות התפעוליות ירדו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-154 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, קישון בשיעור של כ-2.4%. בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה במסגרת ההוצאות הכנסה בסך של כ-235 מיליון ש"ח בגין החזר ביטוחי בגין ההסדר עם הרשויות בחו"ל בגין הלקוחות האמריקאים וכן הוצאת שכר חריגה כמפורט להלן. בנטרול סעיפים אלו ירדו ההוצאות ביחס לתקופה המקבילה אשתקד בשיעור של כ-5.3%.

הוצאות השכר ירדו בכ-311 מיליון ש"ח, ירידה בשיעור של כ-7.5%. בנטרול הוצאות שכר חד פעמיות, ירדו הוצאות השכר בשיעור של כ-6.4%. עיקר הירידה מקורה בירידה במצבת העובדים על רקע תהליכי ההתייעלות בבנק.

ההוצאות התפעוליות האחרות, בניכוי החזר הביטוחי כמפורט לעיל, ירדו בשיעור של כ-3.3%.

הוצאות המס הסתכמו לסך של כ-1,220 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-1,292 מיליון ש"ח אשתקד. הוצאות המס אשתקד הושפעו מרישום הכנסה בסך של כ-174 מיליון ש"ח בגין תהליכי פירוק ומכירה של חברות בנות ומהוצאת מס בסך של 122 מיליון ש"ח בשל הקישון ביתרת המסים הנדחים אשתקד כתוצאה מירידת שיעור מס החברות.

הרווח הבסיסי הנקי למניה המיוחס לבעלי המניות בתקופה המדווחת הסתכם לכ-1.50 ש"ח לעומת 1.55 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

להלן השינוי ברווח הנקי ברבעון שלישי 2017 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
השינוי		2016	2017	
באחוזים	במיליוני ש"ח			
				הכנסות ריבית, נטו
(2.6)	(52)	1,970	1,918	
				הוצאות בגין הפסדי אשראי
(97.2)	(103)	106	3	
				הכנסות שאינן מריבית
(13.7)	(208)	1,514	1,306	
				הוצאות תפעוליות ואחרות
6.2	121	1,955	2,076	
				רווח לפני מיסים
(19.5)	(278)	1,423	1,145	
				הפרשה למס
(26.8)	(138)	514	376	
				רווח לאחר מס
(15.4)	(140)	909	769	
				חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
+	39	21	60	
				רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
18.2	2	(11)	(9)	
				רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
(10.8)	(99)	919	820	
				תשואה להון (באחוזים)
		12.7	10.3	
				רווח בסיסי למניה (ש"ח)
		0.60	0.52	

להלן השינוי ברווח הנקי בתשעה חודשים ראשונים של 2017 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
השינוי		2016	2017	
באחוזים	במיליוני ש"ח			
				הכנסות ריבית, נטו
5.2	297	5,659	5,956	
				הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
+	317	(174)	146	
				הכנסות שאינן מריבית
(6.6)	(271)	4,084	3,813	
				הוצאות תפעוליות ואחרות
(2.4)	(154)	6,300	6,146	
				רווח לפני מיסים
(3.8)	(137)	3,614	3,477	
				הפרשה למס
(5.6)	(72)	1,292	1,220	
				רווח לאחר מס
(2.8)	(65)	2,322	2,257	
				חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
51.8	29	56	85	
				רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
20.0	6	(30)	(24)	
				רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
(1.3)	(30)	2,348	2,318	
				תשואה להון (באחוזים)
		10.7	9.7	
				רווח בסיסי למניה (ש"ח)
		1.55	1.50	

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי רבעונים:

		2016			2017		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
1,655	2,034	1,970	1,867	1,873	2,165	1,918	
הכנסות ריבית, נטו							
(123)	(154)	106	46	101	42	3	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
1,032	1,538	1,514	1,324	1,287	1,220	1,306	
הכנסות שאינן מריבית							
1,990	2,355	1,955	2,280	2,050	2,020	2,076	
הוצאות תפעוליות ואחרות							
820	1,371	1,423	865	1,009	1,323	1,145	
רווח לפני מיסים							
371	407	514	425	388	456	376	
הפרשה למס							
449	964	909	440	621	867	769	
רווח לאחר מס							
19	16	21	10	10	15	60	
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות							
(9)	(10)	(11)	(7)	(9)	(6)	(9)	
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
459	970	919	443	622	876	820	
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק							
6.6	13.7	12.7	5.8	8.1	11.3	10.3	
תשואה להון (באחוזים)							
0.31	0.64	0.60	0.29	0.41	0.57	0.52	
רווח בסיסי למניה (ש"ח)							

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות הריבית, נטו של קבוצת לאומי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב-5,956 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,659 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.2%.

הגידול בהכנסות ריבית נטו נובע מעליה בפער הריבית ומגידול בנכסים נושאי ריבית.

ברבעון השלישי של 2017 הסתכמו הכנסות הריבית נטו בסך 1,918 מיליון ש"ח לעומת 1,970 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.6%. הקיטון בהכנסות ריבית נטו הושפע מגידול בנכסים נושאי ריבית מחד, ומירידת המדד ברבעון השלישי של השנה בשיעור של כ-0.5% בהשוואה לעליה בשיעור של כ-0.4% ברבעון המקביל אשתקד.

היחס של הכנסות ריבית, נטו לבין היתרה הממוצעת של נכסים נושאי ריבית (התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית) בתשעת החודשים הראשונים של השנה הינו 2.03% לעומת 1.95% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל בתקופה המדווחת הינו 1.83% לעומת פער של 1.76% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על פערי הריבית בחלוקה למגזרים:

במגזר המדדי פער הריבית בתקופה המדווחת עמד על שיעור של 0.74% בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המט"ח פער הריבית 1.00% לעומת 1.14% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית 2.10% לעומת 2.06% בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2016	2017	
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
68.6	439	(640)	(201)	הכנסה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(26.0)	(122)	469	347	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
+	317	(171)	146	סך כל ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי
יחסים באחוזים:				
		(0.33)	(0.10)	שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו
		0.24	0.17	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו
		(0.09)	0.07	שיעור ההוצאה (ההכנסה) הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו

		2016			2017			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי		
במיליוני ש"ח								
(275)	(254)	(111)	(117)	(31)	(40)	(130)	הכנסה פרטנית בגין הפסדי אשראי	
152	100	217	163	132	82	133	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	
(123)	(154)	106	46	101	42	3	סך כל ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי	
יחסים באחוזים:								
(0.42)	(0.38)	(0.17)	(0.18)	(0.05)	(0.06)	(0.20)	שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו	
0.23	0.15	0.33	0.25	0.20	0.12	0.20	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו	
(0.19)	(0.23)	0.16	0.07	0.15	0.06	-	שיעור ההוצאה (ההכנסה) הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו	

למידע נוסף בנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראה [ביאור 6](#) ו**ביאור 13**.

הכנסות שאינן מריבית

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2016	2017	
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
(36.2)	(383)	1,057	674	הכנסות מימון שאינן מריבית
3.2	95	2,973	3,068	עמלות
31.5	17	54	71	הכנסות אחרות
(6.6)	(271)	4,084	3,813	סך הכל

		2016				2017		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי		
במיליוני ש"ח								
24	534	499	225	255	197	222	הכנסות מימון שאינן מריבית	
988	989	996	994	1,018	1,007	1,043	עמלות	
20	15	19	105	14	16	41	הכנסות אחרות	
1,032	1,538	1,514	1,324	1,287	1,220	1,306	סך הכל	

משקל ההכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) בתשעת החודשים הראשונים של השנה עמד על שיעור של 39.0% לעומת 41.9% בתקופה המקבילה אשתקד ו-41.8% בכל שנת 2016.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית:

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
		2016	2017		
באחוזים	השינוי	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
				הכנסות בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו	
+	400	115	515	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	
(76.2)	(263)	345	82	רווחים מהשקעות במניות כולל דיבידנדים ^(ב)	
(80.9)	(435)	538	103	רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו	
(80.0)	(36)	45	9	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א)	
-	(49)	14	(35)		
(36.2)	(383)	1,057	674	סך הכל	

		2016				2017		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי		
במיליוני ש"ח								
(54)	(92)	261	372	390	121	4	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו	
9	50	286	12	5	30	47	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	
83	427	28	(28)	46	42	15	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות כולל דיבידנדים ^(ב)	
-	14	31	(1)	-	-	9	רווחים (הפסדים) נטו בגין הלוואות שנמכרו	
(14)	135	(107)	(130)	(186)	4	147	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א)	
24	534	499	225	255	197	222	סך הכל	

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער.
 (ב) ברבעון שני 2016 כולל הכנסה ממכירת ויזה אירופה בסך 378 מיליון ש"ח.

להלן פירוט העמלות:

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2016	2017
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח		
			במיליוני ש"ח
		537	519
ניהול חשבון	(18)		
		449	502
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	53		
		766	797
כרטיסי אשראי	31		
		135	135
טיפול באשראי	-		
		210	225
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	15		
		246	244
הפרשי המרה	(2)		
		398	408
עמלות מעסקי מימון	10		
		232	238
עמלות אחרות	6		
		2,973	3,068
סך כל העמלות	95		

הגידול בעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 בשיעור של כ-3.2% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מגידול במחזורי הפעילות בכרטיסי אשראי ובניירות ערך.

		2016			2017	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
במיליוני ש"ח						
179	178	180	178	178	171	170
ניהול חשבון						
162	144	143	143	169	163	170
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים						
240	258	268	257	255	265	277
כרטיסי אשראי						
48	45	42	42	49	42	44
טיפול באשראי						
68	70	72	77	73	74	78
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים						
82	82	82	81	84	77	83
הפרשי המרה						
132	136	130	136	135	133	140
עמלות מעסקי מימון						
77	76	79	80	75	82	81
עמלות אחרות						
988	989	996	994	1,018	1,007	1,043
סך כל העמלות						

להלן פירוט ההכנסות האחרות:

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2016	2017
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח		
			במיליוני ש"ח
		20	30
רווחים מיעודה לפיצויים	10		
		34	41
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד	7		
		54	71
סך הכל	17		

		2016			2017			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי		
במיליוני ש"ח								
-	5	15	14	7	12	11	רווחים מיעודה לפיצויים	
20	10	4	91	7	4	30	הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד	
20	15	19	105	14	16	41	סך הכל	

הוצאות תפעוליות ואחרות

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
		2016	2017					
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח					
(7.5)	(311)	4,142	3,831				משכורות והוצאות נלוות	
1.0	5	492	497				פחת והפחתות	
(2.6)	(20)	762	742				הוצאות אחזקת בניינים וציוד	
19.0	172	904	1,076				הוצאות אחרות	
(2.4)	(154)	6,300	6,146				סך כל הוצאות התפעוליות והאחרות	

		2016			2017			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי		
במיליוני ש"ח								
1,242	1,546	1,354	1,280	1,291	1,276	1,264	משכורות והוצאות נלוות	
145	175	172	171	183	159	155	פחת והפחתות	
249	250	263	272	252	239	251	הוצאות אחזקת בניינים וציוד	
354	384	166	557	324	346	406	הוצאות אחרות	
1,990	2,355	1,955	2,280	2,050	2,020	2,076	סך כל הוצאות התפעוליות והאחרות	

הוצאות שכר

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
		2016	2017					
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח					
(8.1)	(269)	3,322	3,053				שכר ונלוות	
1.1	8	727	735				הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה מרצון בניכוי רווחי קופות	
(6.4)	(261)	4,049	3,788				סך כל הוצאות שכר שוטפות	
(53.8)	(50)	93	43				מענקים שאינם במהלך העסקים הרגיל וביטול מענקי יובל אשתקד	
(7.5)	(311)	4,142	3,831				סך הכל הוצאות שכר	

סך כל הוצאות השכר השוטפות ירדו בכ-261 מיליון ש"ח, המשקפים ירידה בשיעור של כ-6.4%. הירידה מקורה בירידה במצבת כח אדם.

		2016				2017		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי		
במיליוני ש"ח								
1,077	1,140	1,105	1,052	1,002	1,036	1,015	שכר ונלוות	
227	251	249	228	246	240	249	הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה מרצון בניכוי רווחי קופות	
1,304	1,391	1,354	1,280	1,248	1,276	1,264	סך כל הוצאות שכר שוטפות	
(62)	155	-	-	43	-	-	מענקים שאינם במהלך העסקים הרגיל וביטול מענקי יובל אשתקד	
1,242	1,546	1,354	1,280	1,291	1,276	1,264	סך הכל הוצאות שכר	

הוצאות שכר ונלוות מהוות כ-62.3% מסך כל ההוצאות התפעוליות לעומת 65.7% בתקופה המקבילה אשתקד ו-63.2% בכל שנת 2016.

הוצאות תפעוליות ואחרות (למעט שכר)

ההוצאות התפעוליות והאחרות למעט שכר הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 2,315 מיליון ש"ח לעומת 2,158 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 7.3%. ההוצאות התפעוליות האחרות, בניכוי ההחזר הביטוחי בגין ההסדר עם הרשויות בחו"ל בגין הלקוחות האמריקאים, ירדו בשיעור של כ-3.3%.

ההוצאות התפעוליות מהוות 62.9% מסך כל ההכנסות לעומת 64.7% בתקופה המקבילה אשתקד ו-66.3% בכל שנת 2016.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה 1.87% מסך כל המאזן, לעומת 1.95% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 1.96% בכל שנת 2016.

רווחי חברות כלולות

רווחי חברות כלולות הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 85 מיליון ש"ח לעומת 56 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. רווחי חברות כלולות הסתכמו ברבעון שלישי 2017 בסך של 60 מיליון ש"ח לעומת 21 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. הגידול נובע מרווח ממכירת פעילות בחברה כלולה, בחברת הבת לאומי פרטנרס.

הוצאות מס

ההפרשה למס על הרווח של קבוצת לאומי הסתכמה בתקופה המדווחת ב-1,220 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,292 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההפרשה למס בתקופה המדווחת הינו כ-35.1% מהרווח לפני מס לעומת 35.7% בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-0.6 נקודות האחוז. שיעור המס בתקופה המדווחת דומה לשיעור המס הסטטוטורי (35.0%). שיעור המס בתקופה המקבילה אשתקד היה נמוך משיעור המס הסטטוטורי (35.9%) בעיקר עקב רישום הכנסת מס (נטו) בסך של 174 מיליון ש"ח בשל תהליכי פירוק ומכירה של חברות בנות, ומנגד רישום הוצאת מס בסך של 122 מיליון ש"ח בשל הקיטון ביתרת המסים הנדחים נטו כתוצאה מירידת שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25% החל מ-1 בינואר 2016.

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות		התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ⁽²⁾	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
			התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾		
(1,448)	(4)	(1,452)	(1,490)	38	(67)	67
(523)	-	(523)	(619)	(15)	(43)	154
(1,971)	(4)	(1,975)	(2,109)	23	(110)	221
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)
(583)	-	(583)	(621)	(17)	(104)	159
(2,895)	(4)	(2,899)	(2,790)	1	(183)	73

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות		התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ⁽²⁾	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
			התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾		
(2,216)	(4)	(2,220)	(2,616)	37	(79)	438
245	-	245	507	(14)	(31)	(217)
(1,971)	(4)	(1,975)	(2,109)	23	(110)	221
(2,522)	(4)	(2,526)	(2,254)	11	(192)	(91)
(373)	-	(373)	(536)	(10)	9	164
(2,895)	(4)	(2,899)	(2,790)	1	(183)	73

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות		התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ⁽²⁾	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
			התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾		
(1,448)	(4)	(1,452)	(1,490)	38	(67)	67
(864)	-	(864)	(679)	(20)	(12)	(153)
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של התאגיד הבנקאי.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) ההתאמות בגין הטבות לעובדים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללות את אומדן עלות תכנית הפרישה מרצון שפורסמה בחודש יולי 2017.

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 בספטמבר 2017 ב-439.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-438.6 מיליארד ש"ח בסוף 2016 - גידול של 0.1%, ובהשוואה לספטמבר 2016 גידול של 1.7%.

ערך הנכסים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך מאזן הקבוצה הינו כ-88.2 מיליארד ש"ח, כ-20.1% מסך הנכסים. בתשעה חודשים ראשונים של 2017 יוסף השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-8.2% ופוחת ביחס לאירו ב-2.8%. השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ תרם לירידה בשיעור של כ-1.3% בסך כל המאזן של הקבוצה, כך שבנטרול השפעת ייסוף השקל סך המאזן גדל לכ-444.9 מיליארד ש"ח.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה - סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-1,374 מיליארד ש"ח, בהשוואה לסך של כ-1,262 מיליארד ש"ח בסוף 2016 (כ-389 מיליארד דולר וכ-328 מיליארד דולר בהתאמה).

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

		30 בספטמבר		31 בדצמבר		השינוי	
		2017		2016		מספטמבר 2016	
		במיליוני ש"ח		באחוזים		באחוזים	
סך כל המאזן		439,232	438,603	0.1	1.7		
מזומנים ופיקדונות בבנקים		66,134	74,757	(11.5)	12.0		
ניירות ערך		82,098	77,201	6.3	(0.5)		
אשראי לציבור, נטו		266,358	261,957	1.7	0.8		
בניינים וציוד		2,931	3,147	(6.9)	(3.7)		
פיקדונות הציבור		350,201	346,854	1.0	4.0		
פיקדונות מבנקים		4,460	3,394	31.4	24.3		
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים		16,407	22,640	(27.5)	(31.0)		
הון המיוחס לבעלי המניות הבנק		32,793	31,347	4.6	5.0		

2. להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

		30 בספטמבר		31 בדצמבר		השינוי	
		2017		2016		מספטמבר 2016	
		במיליוני ש"ח		באחוזים		באחוזים	
אשראי תעודות, נטו		1,204	1,418	(15.1)	(23.1)		
ערבויות להבטחת אשראי, נטו		5,202	5,730	(9.2)	(9.7)		
ערבויות לרוכשי דירות, נטו		19,103	19,538	(2.2)	(1.2)		
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו		15,311	15,623	(2.0)	(2.0)		
מכשירים נגזרים ^(א)		683,594	644,454	6.1	(0.2)		
אופציות מכל הסוגים		121,855	91,986	32.5	(3.3)		

(א) כולל עסקאות "פורוורד", חוזי החלפות פיננסיות, swaps, futures ונגזרי אשראי. למידע נוסף ראה [ביאור 11](#).

3. להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בקבוצת לאומי:

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2017	2016	השינוי	באחוזים
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
תיקי ניירות ערך ^(א)	665,825	613,213	52,612	8.6
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול: ^{(א)(ב)(ג)}				
קרנות נאמנות	49,555	47,636	1,919	4.0
קופות גמל ופנסיה	112,817	78,189	34,628	44.3
קרנות השתלמות	106,541	84,774	21,767	25.7

- (א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.
 (ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.
 (ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שרותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

האשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי הסתכם ב-30 בספטמבר 2017 ב-266.4 מיליארד ש"ח לעומת 262.0 מיליארד ש"ח בסוף 2016, גידול של 1.7%.

השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ תרם לירידה בשיעור של 0.9% בסך האשראי לציבור. בנטרול השפעת השינוי חלה עלייה בשיעור של 2.6% בסך האשראי לציבור.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות המסתכמים ב-30 בספטמבר 2017 ב-13,585 מיליון ש"ח בהשוואה ל-13,968 מיליון ש"ח בסוף 2016, והמגלמים גם כן סיכוני אשראי.

האשראי לציבור בשקלים לא צמודים מהווה ליום 30 בספטמבר 2017 כ-69.6% מסך האשראי, כאשר ליום 31 בדצמבר 2016 הוא היווה 68.6% מסך האשראי. כנגד העלייה במשקל האשראי הלא צמוד, חלה ירידה בעיקר באשראי צמוד מדד שהיווה ליום 30 בספטמבר 2017 16.1% מסך האשראי, בהשוואה לכ-16.9% ביום 31 בדצמבר 2016.

להלן התפתחות האשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים:

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2017	2016	השינוי	באחוזים
	במיליוני ש"ח		באחוזים	
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	77,687	78,658	(971)	(1.2)
אנשים פרטיים - אחר	38,276	37,770	506	1.3
בינוי ונדל"ן	51,121	48,308	2,813	5.8
מסחרי	27,677	26,980	697	2.6
תעשייה	19,114	18,053	1,061	5.9
אחר	52,483	52,188	295	0.6
סך הכל	266,358	261,957	4,401	1.7

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

סיכון אשראי בעייתי

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות:

31 בדצמבר			30 בספטמבר			
2016			2017			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
3,118	176	2,942	2,737	129	2,608	סיכון אשראי פגום, נטו
1,087	74	1,013	988	61	927	סיכון אשראי נחות, נטו
3,423	1,190	2,233	3,142	935	2,207	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, נטו
7,628	1,440	6,188	6,867	1,125	5,742	סך הכל

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2016		2017		
במיליוני ש"ח				
7,984	6,885			סיכון אשראי בעייתי מסחרי
1,427	1,376			סיכון אשראי בעייתי קמעונאי
9,411	8,261			סך הכל
1,783	1,394			יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
7,628	6,867			אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראה פרק [סיכונים אשראי וביאור 13](#).

ניירות ערך

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-30 בספטמבר 2017 הסתכמו ב-82.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-77.2 מיליארד ש"ח בסוף 2016, גידול של 6.3%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לשלוש קטגוריות: ניירות ערך למסחר, ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון.

סיווג נייר ערך הנרכש על ידי הבנק לתיק ניירות ערך למסחר, לתיק ניירות ערך זמינים למכירה או לתיק ניירות ערך מוחזקים לפדיון מתבצע במועד רכישתו ונעשה בהתאם לכוונת הבנק לשימוש בנייר. ניירות שנרכשים לצורכי מסחר (או במטרה לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר), לצורכי עשיית שוק או במסגרת חדר עסקאות מסווגים לתיק ניירות ערך למסחר, ניירות הנרכשים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק מסווגים בתיק הזמין למכירה ואילו ניירות ערך הנרכשים על מנת להחזיקם עד לפדיונם מסווגים בתיק המוחזק לפדיון.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בניכוי המס המתייחס. בכל מקרה שבו קיימת ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני ההפרש נזקף לחשבון רווח והפסד. ניירות ערך מוחזקים לפדיון מוצגים במאזן לפי עלות מופחתת.

ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של 957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק ניירות ערך מוחזקים לפדיון.

למידע נוסף בנוגע לסיווג מחדש בתיק המוחזק לפדיון ראה [ביאור 3.א.1](#).

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד:

30 בספטמבר 2017		31 בדצמבר 2016					
ניירות ערך	ניירות ערך	ניירות ערך	ניירות ערך	ניירות ערך	ניירות ערך	ניירות ערך	ניירות ערך
מוחזקים לפדיון	זמינים למכירה ^(א)	זמינים למכירה ^(א)	מוחזקים לפדיון	זמינים למכירה ^(א)	מוחזקים לפדיון	זמינים למכירה ^(א)	מוחזקים לפדיון
למסחר ^(ב)		למסחר ^(ב)		למסחר ^(ב)		למסחר ^(ב)	
סך הכל		סך הכל		סך הכל		סך הכל	
במיליוני ש"ח							
אגרות חוב							
של ממשלת ישראל	36	39,004	4,760	43,800	-	35,409	5,091
של ממשלות זרות	-	13,378	473	13,851	-	11,449	2,458
של מוסדות פיננסיים בישראל	-	23	55	78	-	23	159
של מוסדות פיננסיים זרים ^(ג)	-	8,554	197	8,751	-	7,460	104
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	408	8,613	288	9,309	-	9,749	280
של אחרים בישראל	-	82	157	239	-	296	132
של אחרים זרים	370	2,567	334	3,271	-	2,362	286
מניות וקרנות נאמנות	-	2,795	4	2,799	-	1,942	1
סך כל ניירות הערך	814	75,016	6,268	82,098	-	68,690	8,511
40,500	5,091	35,409	-	43,800	-	35,409	5,091
13,907	2,458	11,449	-	13,851	-	11,449	2,458
182	159	23	-	78	-	23	159
7,564	104	7,460	-	8,751	-	7,460	104
10,029	280	9,749	-	9,309	-	9,749	280
428	132	296	-	239	-	296	132
2,648	286	2,362	-	3,271	-	2,362	286
1,943	1	1,942	-	2,799	-	1,942	1
77,201	8,511	68,690	-	82,098	-	68,690	8,511

(א) כולל רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 154 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2016 - (92) מיליון ש"ח).
 (ב) כולל רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 14 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2016 - 9 מיליון ש"ח).
 (ג) מרבית אגרת החוב של מוסדות פיננסיים זרים הינם מסוג supranational או עם גיבוי מדינות.

ליום 30 בספטמבר 2017 כ-91.4% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה וכ-7.6% כתיק למסחר. כ-3.4% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות שאינן מוצגות על כסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות הנסחרות בבורסה.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה [ביאור 15.א](#).

התיק הזמין למכירה

- בתשעה חודשים ראשונים של 2017 היה גידול ברווח כולל אחר בגין ניירות ערך זמינים למכירה בסך 256 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לגידול בסך של 210 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.
- לרווח והפסד נזקפו רווחים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 82 מיליון ש"ח בהשוואה לרווחים בסך 345 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ורווחים נטו מהשקעות במניות בסך 88 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 507 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך המוחזקים בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2017 מסתכמת בסכום של 73 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), לעומת סכום שלילי של 86 מיליון ש"ח בסוף 2016. סכומים אלה מייצגים רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה [ביאור 5](#).

התיק למסחר

ב-30 בספטמבר 2017, בתיק למסחר יש כ-6.3 מיליארד ש"ח אגרות חוב, לעומת 8.5 מיליארד ש"ח אגרות חוב ב-31 בדצמבר 2016. נכון ל-30 בספטמבר 2017 התיק למסחר מהווה כ-7.6% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 11.0% ב-31 בדצמבר 2016.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בדוח רווח והפסד הפסדים שמומשו וטרם מומשו בסך של 78 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסדים בתשעת החודשים הראשונים 2017 נובעים מהפרשי שער שנזקפו לניירות הערך בתיק למסחר, והם מתקזזים אל מול רווחים מהפרשי שער.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראה [ביאור 5](#).

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

א. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאנים משכנתאות), שכולו מדורג בדרוג השקעה (Investment Grade), מסתכם בכ-9.3 מיליארד ש"ח (כ-2.6 מיליארד דולר) ל-30 בספטמבר 2017 לעומת 10.0 מיליארד ש"ח בסוף 2016. מתוך התיק הנ"ל ל-30 בספטמבר 2017 כ-8.6 מיליארד ש"ח (כ-2.4 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון.

התיק הזמין למכירה של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2017 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-7.1 מיליארד ש"ח. 87% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (FNMA, FHLMC, GNMA) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג AAA.

נכון ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכמה ירידת הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-64 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים, מסתכם בכ-1,526 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-4.96 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות בסך של 1.5 מיליארד ש"ח, מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-3.7 שנים בממוצע.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה [ביאור 5](#).

ב. השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2017 כ-29.8 מיליארד ש"ח (8.4 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל. 28.4 מיליארד ש"ח (8.0 מיליארד דולר) מניירות הערך הללו מסווגים בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון. 99.3% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדרוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה פרק [סיכוני אש"א](#).

ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכמה יתרת עלית הערך המצטברת בהון העצמי בגין ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-77 מיליון ש"ח (שהם 50 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר ובתיק לפדיון. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים. 95.4% מניירות הערך שבתיק למסחר הינם בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 בספטמבר 2017 הסתכם ב-1.0 מיליארד ש"ח (0.3 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לחשבון הרווח והפסד.

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 בספטמבר 2017 ב-42.5 מיליארד ש"ח, מזה סך של 42.2 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב של ממשלת ישראל במט"ח ואגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-33.1% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.1 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.1 מיליארד ש"ח כולל קרן הון בסך של 7 מיליון ש"ח.

כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 בספטמבר 2017 בכ-2,799 מיליון ש"ח, מזה מניות סחירות 1,848 מיליון ש"ח ושאין סחירות 951 מיליון ש"ח. מסך כל ההשקעה 2,795 מיליון ש"ח מסווגים בתיק הזמין למכירה ו-4 מיליון ש"ח מסווגים בתיק למסחר.

ההון הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 30 בספטמבר 2017 על סך של 350 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראה [ביאור 5](#).

השינויים העיקריים בהשקעה במניות

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017 מכר הבנק את יתרת החזקותיו בחברת Kenon Holdings Ltd, כ-3.7 מיליון מניות, שמהוות כ-7.0% מהונה המונפק והנפרע של קנון. הרווח לפני מס שרשם הבנק בגין מכירת המניות הינו כ-13.5 מיליון ש"ח.

פיקדונות הציבור

פיקדונות הציבור בקבוצה הסתכמו ב-30 בספטמבר 2017 ב-350.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-346.9 מיליארד ש"ח בסוף 2016, גידול בשיעור של 1.0% ובהשוואה לספטמבר 2016 גידול של 4.0%.

השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ הקטין בשיעור של 2.0% את סך כל פיקדונות הציבור כך שבנטרול השפעת השינוי היה גידול בפיקדונות הציבור בשיעור של 2.9%.

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו ב-30 בספטמבר 2017 ב-16.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-22.6 מיליארד ש"ח בסוף 2016, קיטון בשיעור של 27.5%.

פדיון מוקדם של פיקדונות/שטרי הון נדחים

ביום 26 בינואר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לפדות במהלך יוני-יולי 2017 בפדיון מוקדם מלא 400,000,000 ש"ח ע.נ. פקדונות/שטרי הון נדחים (לא סחירים) צמודים למדד אשר הוצעו בשנת 2002. בהתאם לכך, במהלך החודשים יוני ויולי 2017 נפרעו שטרי ההון בסכום כולל של כ-534 מיליון ש"ח.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-30 בספטמבר 2017 ב-32,793 מיליון ש"ח, לעומת 31,347 מיליון ש"ח בסוף 2016, גידול של 4.6%. העלייה נובעת בעיקרה מהרווח הנקי לתקופה.

הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 של הפיקוח על הבנקים.

יחס הון למאזן ב-30 בספטמבר 2017 הגיע ל-7.5% בהשוואה ל-7.1% ב-31 בדצמבר 2016.

מבנה הלימות ההון

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2016	2016	2016	2017	
מבוקר		בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
הון לצורך חישוב יחס ההון				
32,586	32,255	34,180		הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
11,850	12,405	11,243		הון רובד 2, לאחר ניכויים
44,436	44,660	45,423		סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון				
266,534	271,243	275,318		סיכון אשראי
4,788	5,212	5,018		סיכונים שוק
20,843	20,518	20,867		סיכון תפעולי
292,165	296,973	301,203		סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
יחס ההון לרכיבי סיכון				
11.15%	10.86%	11.35%		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.21%	15.04%	15.08%		יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יישום הוראות באזל 3 בישראל

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.

2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון רובד 1 כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף:

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות מיישום תוכנית התייעלות תפעולית וכן מאופן חישוב ריבית ההיוון שמשמשת לחישוב ההתייבות לזכויות עובדים, כמפורט בהמשך.

הון רובד 1 נוסף, מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2:

הון רובד 2 כולל בעיקר מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, כך שהסכום המוכר בגינם בפועל הינו הנמוך מבין סכומם המופחת של המכשירים עצמם ותקרת הכרה המתבססת על יתרת מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 ביום 31 בדצמבר 2013 אשר מופחתת בתחילת כל שנה ב-10% עד ליום 1 ינואר 2022. בשנת 2017 תקרת ההכרה הינה 50%.

מתחילת שנת 2014 מכשירי הון שיונפקו לצורך הכללתם בהון נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

מגבלות על מבנה ההון

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו מגבלות על מבנה ההון:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד 1. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

יעדי הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל:

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5% וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. דרישה זו חלה על לאומי.

כמו כן, על פי תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיר" התאגיד הבנקאי נדרש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ויעד הון כולל, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיר. דרישה זו יושמה בהדרגה על פני שמונה רבעונים עד ליום 1 בינואר 2017 והשפעתה כ-0.26% ביחס ההון.

לאור זאת, דרישות ההון המינימליות שחלות על הבנק ליום 30 בספטמבר 2017 הינן 10.26% ליחס הון עצמי רובד 1 ו-13.76% ליחס ההון הכולל.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק:

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית ושל הלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון לוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים הכלולים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות והשפעת הוראות המעבר, ושיעור הגידול בנכסי הסיכון.

למידע נוסף בנוגע לתהליך תכנון ההון בקבוצה ראה [דוח על הסיכונים לשנת 2016](#).

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדים שהקבוצה תרצה לעמוד בהם בעת אירוע תרחיש קיצוני.

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה הפיקוח על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%.

התאמות להון עצמי רובד 1:

מדידת ההתייבוביות בגין זכויות עובדים

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתייבוביות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנודתיות הרבה שמדידה מעין זו יוצרת בהון הפיקוחי של הבנק.

ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לענין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתייבוביות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנודתיות בהון הפיקוחי של הבנק הנובעת משינויים בריבית להיוון.

למידע נוסף בנוגע למתודולוגית ההיוון ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים](#).

הקלה בגין תוכניות התייעלות תפעולית

בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". על פי מכתב זה, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על יחסי ההון ויחס המינוף על פני חמש שנים בקו ישר.

ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה הסתכמה בכ-438 מיליון ש"ח (לאחר מס). בספטמבר 2017 מיוחסים להון הפיקוחי 25% מעלויות תוכנית זו.

ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן". המכתב האריך את תוקף ההקלה בגין התייעלות בכח אדם עד לסוף יוני 2018. ביולי 2017, אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות נוספת שעלותה הוערכה בכ-330 מיליון ש"ח (לאחר מס) והשפעתה על יחסי ההון ויחס המינוף תיפרס על פני חמש שנים בקו ישר, מדי רבעון. בספטמבר 2017 מיוחסים להון הפיקוחי 5% מעלויות תוכנית זו.

• שינויים רגולטוריים נוספים:

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". חוזר זה מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בבורסה ועסקות מימון ניירות ערך. ההנחיות אינן משנות בשלב זה טיפול בחשיפות הבנק ללקוחות בגין עסקאות בנגזרים סחירים בבורסה בישראל אשר בהן ממשיך הבנק ליישם את שיטת התרחישים.

ביולי 2017 אישר הפיקוח על הבנקים את מסלוקת הבורסה ומסלוקת המעוף לצדדים נגדיים מרכזיים כשירים לצרכי חישוב דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים, כאמור בנספח ג' להוראה 203.

למידע נוסף ראה [ביאור 39](#).

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי:

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים לסוף ספטמבר 2017 בכ-301.2 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1% בנכסי הסיכון (כ-3 מיליארד ש"ח), יקטין את יחס הון עצמי רוברד 1 ב-0.11% ואת יחס ההון הכולל ב-0.15%.
- רווח שייצבר או שינוי בקרן ההון - הון עצמי רוברד 1 של לאומי לסוף ספטמבר 2017 מסתכם ב-34.2 מיליארד ש"ח. ההון הכולל מסתכם ב-45.4 מיליארד ש"ח. כל צבירת רווח נקי ו/או תנועה חיובית בקרן ההון בהיקף של 1 מיליארד ש"ח, תשפר את יחס הון עצמי רוברד 1 ואת יחס ההון הכולל ב-0.33%.
- התחייבויות בדבר זכויות עובדים - ההתחייבות האקטוארית לעובדים מהוונת על פי ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. שינוי של 0.1% לאורך עקום הריבית להיוון, בהנחה שהעקום עולה ויורד בצורה אחידה, משמעותה השפעה מצטברת של 0.07% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל. מזה על פי חישוב ממוצע נע לשמונה רבעונים, עליה של כ-0.01% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל, לרבעון השוטף.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 29 במרס 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2017. בהתאם למדיניות זו, הבנק יחלק מדי רבעון, דיבידנד בגובה 20% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד משיעור של 20% כל רבעון לשיעור של עד 40% כל רבעון מהרווח הנקי בגין אותו רבעון החל מרווחי הרבעון השלישי של שנת 2017. בהתאם למדיניות זו, הבנק יחלק מדי רבעון, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

בהתאם למדיניות המעודכנת, אישר הדירקטוריון בגין הרבעון השלישי של שנת 2017 דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי של הרבעון. סכום הדיבידנד שאושר הסתכם לסך של כ-328 מיליון ש"ח. הדיבידנד המצטבר בגין תשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם בכ-628 מיליון ש"ח.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
25 במאי 2017	22 ביוני 2017	8.168	124
15 באוגוסט 2017	11 בספטמבר 2017	11.504	175

למידע נוסף ראה [ביאור 39](#).

מגזרי פעילות - גישת הנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת הנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק.

קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

למידע נוסף בדבר קווי עסקים בגישת הנהלה ראה פרק [מגזרי פעילות בדוחות הכספיים לשנת 2016](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017									
במיליוני ש"ח									
בנק	בנקאית	מסחרית	עסקית ^(א)	נדל"ן ^(א)	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך
							בנות בארץ	בנות בחו"ל	הכל
הכנסות ריבית נטו	1,007	265	151	117	53	(3)	81	247	1,918
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	454	106	64	79	128	(13)	313	175	1,306
סך כל ההכנסות (ההוצאות)	1,461	371	215	196	181	(16)	394	422	3,224
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	116	17	(23)	(140)	1	(8)	19	21	3
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,057	192	67	31	68	202	246	213	2,076
רווח (הפסד) לפני מס	288	162	171	305	112	(210)	129	188	1,145
הוצאות מס (הטבה)	101	56	60	107	39	(51)	40	24	376
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	187	106	111	198	74	(159)	139	164	820

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016									
במיליוני ש"ח									
בנק	בנקאית	מסחרית	עסקית ^(א)	נדל"ן ^(א)	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך
							בנות בארץ	בנות בחו"ל	הכל
הכנסות ריבית נטו	954	229	123	132	225	15	63	229	1,970
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	444	100	49	79	506	66	297	(27)	1,514
סך כל ההכנסות	1,398	329	172	211	731	81	360	202	3,484
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	226	(19)	(32)	(78)	(12)	(7)	9	19	106
סך כל ההוצאות (ההכנסות) התפעוליות והאחרות	1,136	181	102	45	148	(106)	226	223	1,955
רווח (הפסד) לפני מס	36	167	102	244	595	194	125	(40)	1,423
הוצאות מס	11	56	32	81	206	81	33	14	514
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	25	111	70	163	392	113	99	(54)	919

(א) בשנת 2017 בוצעה סגמנטציה של לקוחות ממגזר הנדל"ן למגזר העסקי.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

במיליוני ש"ח

בנק	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך הכל	
						בנות בארץ	בנות בחו"ל		
הכנסות ריבית נטו	3,026	748	435	337	(2)	210	734	5,956	
הכנסות שאינן מריבית	1,351	312	173	508	91	915	219	3,813	
סך כל ההכנסות	4,377	1,060	608	976	89	1,125	953	9,769	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	325	26	(88)	(15)	(16)	50	39	146	
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	3,136	524	204	212	623	737	614	6,146	
רווח (הפסד) לפני מס	916	510	492	660	(518)	338	300	3,477	
הוצאות מס (הטבה)	321	178	172	273	(129)	94	80	1,220	
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	595	332	320	429	(389)	305	220	2,318	
יתרות ליום 30 בספטמבר 2017									
אשראי לציבור, נטו	137,651	36,454	32,960	20,056	4,079	3,443	22,910	266,358	
פיקדונות הציבור	191,263	41,736	20,901	5,484	66,066	88	24,611	350,201	
נכסים בנייהול	188,514	24,693	21,016	1,694	410,990	23,114	18,842	934,738	

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

במיליוני ש"ח

בנק	מסחרית	עסקית ^(א)	נדל"ן ^(א)	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך הכל	
						בנות בארץ	בנות בחו"ל		
הכנסות ריבית נטו	2,790	667	384	400	15	169	691	5,659	
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	1,319	302	160	603	600	858	(13)	4,084	
סך כל ההכנסות	4,109	969	544	655	615	1,027	678	9,743	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	521	(20)	(335)	(41)	(13)	24	2	(171)	
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	3,323	520	279	296	426	671	651	6,300	
רווח לפני מס	265	469	600	830	202	332	25	3,614	
הוצאות מס (הטבה)	93	164	210	312	(21)	191	52	1,292	
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	172	305	390	539	223	163	(27)	2,348	
יתרות ליום 30 בספטמבר 2016									
אשראי לציבור, נטו	140,511	34,036	29,507	22,283	3,342	3,401	23,836	264,368	
פיקדונות הציבור	187,440	39,458	18,077	6,887	57,867	42	26,970	336,851	
נכסים בנייהול	178,603	26,297	18,402	1,812	356,959	24,178	20,094	811,959	

(א) בשנת 2017 בוצעה סגמנטציה של לקוחות ממגזר הנדל"ן למגזר העסקי.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
במיליוני ש"ח									
בנק	מסחרית	עסקית ^(א)	נדל"ן ^(א)	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך	
						בנות בארץ	בנות בחו"ל	הכל	
הכנסות ריבית נטו	3,761	895	521	526	650	(1)	237	937	7,526
הכנסות שאינן מריבית	1,768	401	209	343	863	686	1,130	8	5,408
סך כל ההכנסות	5,529	1,296	730	869	1,513	685	1,367	945	12,934
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	755	(72)	(376)	(392)	(55)	(20)	37	(2)	(125)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	4,505	701	356	176	368	625	905	944	8,580
רווח לפני מס	269	667	750	1,085	1,200	80	425	3	4,479
הוצאות מס	96	240	269	389	431	5	218	69	1,717
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	173	427	481	696	774	75	231	(66)	2,791
יתרות ליום 31 בדצמבר 2016									
אשראי לציבור, נטו	138,496	34,089	30,238	21,229	3,779	3,152	7,407	23,567	261,957
פיקדונות הציבור	191,156	41,698	19,772	7,702	59,696	40	68	26,722	346,854
נכסים בניהול	176,638	26,781	18,607	1,814	365,544	25,503	189,681	19,244	823,812

(א) בשנת 2017 בוצעה סגמנטציה של לקוחות ממגזר הנדל"ן למגזר העסקי.

מגזרי פעילות פיקוחיים

לגבי תיאור מגזרי הפעילות העיקריים ראה פרק [מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים לשנת 2016](#).

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017										
במיליוני ש"ח										
פעילות ישראל	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	פעילות	
									חו"ל	
סך הכל									הכל	
הכנסות ריבית נטו	645	21	486	181	306	17	3	-	259	1,918
הכנסות שאינן מריבית	451	42	186	83	173	46	204	37	84	1,306
סך כל ההכנסות	1,096	63	672	264	479	63	207	37	343	3,224
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	75	(1)	63	11	(161)	(8)	7	-	17	3
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	958	27	346	135	122	67	25	183	213	2,076
רווח (הפסד) לפני מס	63	37	263	118	518	4	175	(146)	113	1,145
הוצאות מס (הטבה)	13	13	87	41	185	2	46	(43)	32	376
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	38	24	175	76	332	2	190	(99)	82	820

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	
1,970	229	-	207	14	290	150	429	21	630	הכנסות ריבית נטו
1,514	68	21	479	40	159	80	185	39	443	הכנסות שאינן מריבית
3,484	297	21	686	54	449	230	614	60	1,073	סך כל ההכנסות
106	30	-	2	(1)	(90)	(26)	60	-	131	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,955	276	(109)	37	78	168	116	361	31	997	סך כל ההוצאות (ההכנסות) התפעוליות והאחרות
1,423	(9)	130	647	(23)	371	140	193	29	(55)	רווח (הפסד) לפני מס
514	12	27	253	(9)	130	50	68	10	(27)	הוצאות מס (הטבה)
919	(21)	106	416	(12)	238	90	123	19	(40)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	
5,956	734	-	340	51	875	499	1,431	67	1,959	הכנסות ריבית נטו
3,813	194	73	669	134	502	240	560	127	1,314	הכנסות שאינן מריבית
9,769	928	73	1,009	185	1,377	739	1,991	194	3,273	סך כל ההכנסות
146	39	-	(4)	(6)	(196)	(18)	197	1	133	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,146	616	575	80	203	388	375	1,056	92	2,761	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,477	273	(502)	933	(12)	1,185	382	738	101	379	רווח (הפסד) לפני מס
1,220	88	(120)	305	(4)	416	134	254	36	111	הוצאות מס (הטבה)
2,318	186	(372)	714	(8)	767	247	482	65	237	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

269,630	23,277	-	-	1,303	55,196	25,711	54,626	503	109,014	אשראי לציבור, ברוטו
350,201	24,612	-	-	62,563	49,546	32,353	40,674	28,616	111,837	פיקדונות הציבור
934,738	18,842	-	38,275	620,564	80,238	15,867	31,314	51,487	78,151	נכסים בניהול

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל	פעילות ישראל							
			משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	
5,659	675	-	482	40	857	430	1,266	63	1,846	הכנסות ריבית נטו
4,084	215	39	1,042	124	480	238	547	120	1,279	הכנסות שאינן מריבית
9,743	890	39	1,524	164	1,337	668	1,813	183	3,125	סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(171)	31	-	(53)	(12)	(527)	(66)	126	1	329	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
6,300	705	410	100	213	467	356	1,056	96	2,897	רווח (הפסד) לפני מס
3,614	154	(371)	1,477	(37)	1,397	378	631	86	(101)	הוצאות מס (הטבה)
1,292	51	(144)	577	(14)	496	134	223	31	(62)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,348	103	(217)	957	(21)	898	243	404	55	(74)	

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

267,895	24,233	-	-	1,168	55,126	23,334	50,460	616	112,958	אשראי לציבור, כרוטו
336,851	26,969	-	-	54,948	43,904	31,163	36,996	28,921	113,950	פיקדונות הציבור
811,959	20,094	-	38,031	511,216	64,876	20,031	28,708	50,464	78,539	נכסים בניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל	פעילות ישראל							
			משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	
7,526	906	-	565	57	1,146	571	1,699	86	2,496	הכנסות ריבית נטו
5,408	243	139	1,306	163	641	318	725	161	1,712	הכנסות שאינן מריבית
12,934	1,149	139	1,871	220	1,787	889	2,424	247	4,208	סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(125)	33	-	(64)	(33)	(573)	(120)	184	1	447	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
8,580	946	605	177	285	578	501	1,430	131	3,927	רווח (הפסד) לפני מס
4,479	170	(466)	1,758	(32)	1,782	508	810	115	(166)	הוצאות מס (הטבה)
1,717	70	(67)	675	(11)	633	179	287	42	(91)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,791	100	(385)	1,150	(21)	1,145	327	519	73	(117)	

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

265,450	23,946	-	-	1,486	53,659	24,178	50,847	615	110,719	אשראי לציבור, כרוטו
346,854	26,721	-	-	55,862	47,735	33,026	39,866	28,696	114,948	פיקדונות הציבור
823,812	19,244	-	33,664	528,324	66,710	20,484	28,851	49,663	76,872	נכסים בניהול

חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ב-30 בספטמבר 2017 בכ-11.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-11.4 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2016 והתרומה של החברות המוחזקות לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה ברווח בסך 484 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 136 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-30 בספטמבר 2017 בכ-7,117 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6,832 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016. התרומה שלהן לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בתשעה חודשים ראשונים של 2017 בכ-299 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-175 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 70.9%. תשואת הקבוצה על ההשקעה בחברות מאוחדות בארץ היתה בתשעה חודשים ראשונים של 2017 6.8% לעומת 4.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

לאומי פרטנרס

ביום 7 במאי 2017 התקשרה לאומי פרטנרס במזכר הבנות לא מחייב¹ (להלן: "מזכר הבנות") עם ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ (להלן: "השקעות פיננסיות"), לפיו, בכפוף להשלמת הפיכתה של השקעות פיננסיות לחברה פרטית, ירכשו לאומי פרטנרס ומשקיעים נוספים מניות רגילות של השקעות פיננסיות בסכום של 480 מיליון ש"ח בדרך של הקצאה פרטית, כאשר חלקה של לאומי פרטנרס יהיה עד 10% מהונה המונפק והנפרע של השקעות פיננסיות, בתמורה לכ-150 מיליון ש"ח.

בנוסף יוקצו למשקיעים אופציות לא רשומות למסחר, הניתנות למימוש ממועד השלמת העסקה ועד לחלוף 3 שנים ממועד הקצאתן, לרכישת כ-5% מהונה המונפק והנפרע של השקעות פיננסיות כדיולול מלא. למשקיעים תינתן הזכות לבקש המרה או פדיון מניותיו עד לתום השנה השביעית ממועד השלמת העסקה והשקעות פיננסיות תעשה מאמצים לפעול בהתאם לבקשה כאמור. אולם ככל שלא תצליח לבצע את הפדיון ו/או ההמרה כאמור, לא יהא בכך כדי להוות עילה לתביעה כנגדה.

ביצועה של העסקה מותנה בתנאים מתלים וסכום העסקה יותאם לדיבידנדים ותנועות הון בהשקעות פיננסיות לאחר 31 במרס 2017. כמו כן נקבע, כי אם שווי השקעות פיננסיות יפחת מ-1.43 מיליארד ש"ח (מותאם לדיבידנדים ותנועות הון), ניתן יהיה לבטל את ההסכם.

לאומי קארד

בשנת 2006 התקשרה לאומי קארד עם חברת שופרסל בע"מ (להלן - "שופרסל") בהסכם להנפקת כרטיסי אשראי ללקוחות שופרסל. לצורך תפעול המיזם, על פי ההסכם, הוקמה "שופרסל פיננסיים שותפות מוגבלת" (להלן - "שופרסל פיננסיים") ובה רוכזה הפעילות הקשורה לכרטיסי אשראי שופרסל. ההסכם פירט, בין היתר, את חלוקת ההכנסות בין הצדדים. חלקה של לאומי קארד בשותפות - 16%.

בהמשך לדיווח שופרסל מיום 12 ביולי 2017 לפיו היא הודיעה לפז חברת נפט בע"מ (להלן - "פז") על מימוש אופציית ה-CALL לרכישת החזקותיה של פז בשופרסל פיננסיים, וכן כי ללאומי קארד זכות להודיע לשופרסל על רצונה להשתתף ברכישת החזקות פז, ובמקרה כאמור שופרסל ולאומי קארד ירכשו את החזקות פז פרו-ראטה ביניהם בהתאם לשיעור חלקם בשופרסל פיננסיים, הודיעה לאומי קארד לשופרסל ביום 26 ביולי 2017 כי בכוונתה להשתתף ברכישת החזקות פז בשופרסל פיננסיים. ביום 29 באוגוסט 2017 הודיעה שופרסל ללאומי קארד כי אין ברצונה לחדש את הסכם הנפקת כרטיסי אשראי ובהמשך דיווחה שופרסל לבורסה כי חתמה על מסמך עקרונות עם חברה אחרת להנפקה ותפעול של כרטיסי אשראי ללקוחות המועדון. בהתאם להסכם בין שופרסל ללאומי קארד, מועד סיום ההסכם הינו ביום 18 בינואר 2018 כאשר לאומי קארד תמשיך להפעיל את כרטיסי המועדון עד תום תוקף הכרטיס בהתאם להוראות ההסכם. נכון ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכם מספר כרטיסי האשראי התקפים בידי לקוחות המועדון בכ-516 אלפי כרטיסים.

בנוסף, ביום 19 באוקטובר 2017 הודיעה שופרסל על כוונתה לפעול למימוש אופציית Call לרכישת כל החזקות לאומי קארד בשופרסל פיננסיים וזאת בהתאם להערכת שווי לשופרסל פיננסיים שתבוצע על ידי מעריך מוסכם שנקבע. ההפרש בין מחיר המימוש לבין הערך בספרים ייזקף לרווח והפסד.

חברות מאוחדות בחו"ל

סך כל ההשקעות של הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בשלוחות בחו"ל ב-30 בספטמבר 2017 הסתכם ב-4,239 מיליון ש"ח בהשוואה ל-4,416 מיליון ש"ח בסוף 2016.

התרומה של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה בתשעה חודשים ראשונים של 2017 הסתכמה ברווח בסך 183 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 44 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בקשר לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה [ביאור 10](#) לדוחות הכספיים.

¹ חתימת הסכם השקעה מחייב כפופה לגיוס המשקיעים כאמור לעיל ולהשלמת בדיקת נאותות של המשקיעים בהשקעות פיננסיות

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פרק זה נכתב בפירוט רב [בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2016](#) ו**בדוח על הסיכונים השנתי 2016** על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

ניהול סיכונים והשאת תשואה הולמת כנגדם עומדים בבסיס הפעילות העסקית של הבנק. הסיכונים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם סיכונים פיננסיים: ניהול סיכוני אשראי הינו עיסוק הליכה של הבנק ולצדו ניהול סיכוני הנזילות וניהול סיכוני השוק. לצד ניהול הסיכונים העסקיים, פעילות הבנק מייצרת סיכונים נלווים נוספים אשר ניהולם הנו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. בין סיכונים אלה נכללים סיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכוני רגולציה, סיכוני מוניטין, סיכוני ציות, סיכוני conduct (התנהלות הוגנת מול לקוחות) וסיכוני אסטרטגיה. המטרות העיקריות של ניהול הסיכונים בלאומי הינן שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר, במדיניות ובמגבלות הנגזרות מהם, אשר יוצרים גבולות גזרה לפעילות העסקית. מסגרת זו מנוהלת תחת מנגנוני בקרה ודיווח נאותים. בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים עיקריים: סיכוני אשראי, סיכון שוק, סיכון נזילות וסיכונים תפעוליים. למידע בנוגע לכלל הסיכונים של הבנק לרבות פירוט והרחבה לגבי כל סוג סיכון ורמת המהותיות שלהם ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2016](#).

חומרת גורמי הסיכון

לא חלו שינויים בחומרת גורמי הסיכון ביחס [לטבלה שפורסמה בדוח השנתי לשנת 2016](#).

סיכוני אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהחייביותו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו. הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311.

מתן אשראי הינו פעילות הליכה המרכזית של הבנק והקבוצה, וסיכון האשראי מנוהל בהתאמה באמצעות שלושת קווי ההגנה. העקרונות המרכזיים בניהול הסיכון ערוכים במסמך "מדיניות האשראי וסיכוני האשראי" הנסקר מידי שנה ומתעדכן בהתאם לצורך באישור הנהלת הבנק.

במסגרת ניהול סיכוני אשראי מנטר הבנק את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של הפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים. כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, אשראי צרכני, הלוואות לדירור ואשראי ממונף.

מתחילת השנה לא חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכון של תיק האשראי.

לפירוט נוסף לגבי התפתחויות שחלו בתיק האשראי ומדדים איכותיים המאפיינים את התיק ניתן לראות בהמשך לפרק זה וכן [בדוח על הסיכונים](#).

סיכון אשראי בעייתי

30 בספטמבר 2017		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי^(א):		
סיכון אשראי פגום	3,154	282
סיכון אשראי נחות	1,079	66
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ^(ב)	2,670	1,010
סך הכל אשראי בעייתי	6,903	1,358
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ב)	909	-
2. נכסים שאינם מבצעים:		
חובות פגומים	2,557	-
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	14	-
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	2,571	-

הערה: סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(א) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ב) לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

סיכון אשראי בעייתי (המשך)

30 בספטמבר 2016		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי:^(א)		
4,078	260	4,338
1,229	182	1,411
2,840	1,258	4,098
סך הכל אשראי בעייתי		
961	1,700	9,847
961	-	961
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר^(ב)		
2. נכסים שאינם מבצעים:		
3,551	-	3,551
12	-	12
3,563	-	3,563
סך הכל נכסים שאינם מבצעים		

31 בדצמבר 2016		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי:^(א)		
3,657	331	3,988
1,271	81	1,352
2,787	1,284	4,071
סך הכל אשראי בעייתי		
1,003	1,696	9,411
1,003	-	1,003
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר^(ב)		
2. נכסים שאינם מבצעים:		
3,223	-	3,223
14	-	14
3,237	-	3,237
סך הכל נכסים שאינם מבצעים		

הערה: סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(א) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ב) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

להלן פירוט מדדי סיכון האשראי

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2016	2016	2017		
באחוזים				
1.38	1.52	1.16		שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.38	0.36	0.34		שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
2.90	3.03	2.55		שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
1.21	1.33	0.95		שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור
(0.05)	(0.06)	0.05		שיעור ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(0.02)	0.01	(0.13)		שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת

להלן פירוט מדדי סיכון הפרשה להפסדי אשראי:

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2016	2016	2017		
באחוזים				
1.5	1.5	1.4		שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
109.0	98.5	120.1		שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
85.5	79.7	93.1		שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
(1.2)	0.9	(9.2)		שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

ריכוזיות האשראי

פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים

תיק האשראי של הבנק מפוצל בין ענפי המשק השונים במטרה לפזר את הסיכון הגלום במצב של ריכוז גבוה בענף אחד. בענפי משק המאופיינים ברמת סיכון נמוכה יחסית, אנו שואפים להגיע לשיעור מימון גבוה מחלקנו במערכת.

מדיניות האשראי של הבנק לגבי מגזרי פעילות שונים ולגבי ענפי משק שונים משתנה מעת לעת בהתאם לסביבה העסקית, למיקוד העסקי של הבנק, לתיאבון הסיכון של הבנק ולהנחיות כלליות וספציפיות של בנק ישראל.

בנוסף למגבלת הפיזור הענפי שהוטלה על ידי בנק ישראל לגבי 20 ענפי המשק הראשיים, מגדיר הבנק כחלק ממדיניות הסיכון שלו מגבלות פנימיות לפיזור תיק האשראי על בסיס ענפי משק ותת הענפים, הן כאחוז מההון הרגולטורי והן כאחוז מסיכון האשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2017										
סיכון אשראי כולל ^(א)			חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)							
הפסדי אשראי ^(ד)			מזה:							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹	בעייתי ^(ה)	דירוג ביצוע אשראי ^(ו)	סך הכל	במיליוני ש"ח
בנין פעילות לווים בישראל										
ציבור-מסחרי										
(53)	3	3	71	142	1,899	2,218	142	2,077	2,219	חקלאות
(1)	-	-	-	1	425	897	1	919	920	כרייה וחציבה
(453)	148	98	597	1,076	15,180	22,550	1,080	21,738	22,818	תעשייה
(364)	33	76	304	1,373	17,623	48,855	1,373	47,590	48,963	בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ז)
(390)	(131)	(186)	705	862	24,087	27,115	866	26,346	27,212	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
(53)	6	(7)	242	351	2,904	4,297	351	4,011	4,362	אספקת חשמל ומים
(269)	66	20	205	802	23,718	28,423	810	27,747	28,557	מסחר
(27)	(5)	(4)	60	169	2,542	2,977	169	2,828	2,997	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
(56)	13	24	152	220	6,879	8,180	233	8,013	8,246	תחבורה ואחסנה
(33)	2	(33)	85	95	3,497	4,982	95	5,196	5,291	תקשורת ושרותי מחשב
(191)	(51)	(67)	4	11	10,482	13,360	32	20,241	20,273	שרותים פיננסיים
(139)	34	24	52	127	7,031	9,723	127	9,617	9,744	שרותים עסקיים ואחרים
(57)	13	17	23	67	7,371	8,713	67	8,668	8,735	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(2,086)	131	(35)	2,500	5,296	123,638	182,290	5,346	184,991	190,337	סך הכל מסחרי^(ח)
(442)	5	(15)	-	704	77,608	79,141	705	78,436	79,141	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
(794)	172	149	136	625	38,533	68,675	625	68,054	68,679	אנשים פרטיים - אחר
(3,322)	308	99	2,636	6,625	239,779	330,106	6,676	331,481	338,157	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
(1)	-	-	-	-	1,589	1,683	-	4,189	4,189	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	150	150	-	44,821	44,821	ממשלת ישראל
(3,323)	308	99	2,636	6,625	241,518	331,939	6,676	380,491	387,167	סך הכל פעילות בישראל

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 241,518, 97,260, 3,457, 872, 44,060 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.

(ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך 983 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2017										
הפסדי אשראי ^(ד)			חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				סיכון אשראי כולל ^(א)			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה:				סך הכל ^(ה)	דירוג ביצוע אשראי ^(ו)	בעייתיות ^(ה)	סך הכל
			פגום	בעייתיות ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ^(ה)				
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור-מסחרי										
(1)	-	-	1	1	46	73	1	75	76	חקלאות
-	-	-	-	-	11	24	-	24	24	כרייה וחציבה
(37)	1	(2)	109	459	4,347	6,248	459	7,026	7,485	תעשייה
(177)	8	5	405	801	10,070	14,134	801	14,078	14,879	בינוי ונדל"ן ^(ז)
-	-	-	-	-	23	79	-	229	229	אספקת חשמל ומים
(81)	4	19	21	21	4,284	6,279	21	6,521	6,542	מסחר
(12)	1	2	-	3	1,720	1,784	3	1,798	1,801	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
(19)	19	18	22	22	83	103	22	104	126	תחבורה ואחסנה
(6)	-	5	13	13	956	1,648	13	1,961	1,974	תקשורת ושרותי מחשב
(45)	2	(3)	120	120	1,505	2,089	118	16,273	16,391	שרותים פיננסיים
(38)	3	7	32	101	5,379	6,081	101	6,241	6,342	שרותים עסקיים ואחרים
(17)	-	-	-	-	396	600	-	602	602	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(433)	38	51	723	1,541	28,820	39,142	1,539	54,932	56,471	סך הכל מסחרי
(7)	1	(3)	29	30	528	529	30	499	529	אנשים פרטיים - הלואות לדויר
(2)	-	(1)	16	16	503	595	16	579	595	אנשים פרטיים - אחר
(442)	39	47	768	1,587	29,851	40,266	1,585	56,010	57,595	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	8,737	9,860	-	29,412	29,412	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	545	1,218	-	15,069	15,069	ממשלות בחו"ל
(442)	39	47	768	1,587	39,133	51,344	1,585	100,491	102,076	סך הכל פעילות בחו"ל
(3,765)	347	146	3,404	8,212	280,651	383,283	8,261	480,982	489,243	סך הכל

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 35,239,39,133 ש"ח, 7,503, 20,201 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדויר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדויר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות כפיגור של 90 ימים או יותר.

(ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ז) כולל הלוואות לדויר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2016										
חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(א)					סיכון אשראי כולל ^(א)					
הפסדי אשראי ^(ד)										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה:				סך הכל	דירוג ביצועי אשראי ^(ו)	סך הכל	במיליוני ש"ח
			פגום	בעייתי ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹				
בנין פעילות לווים בישראל										
ציבור-מסחרי										
(49)	4	13	74	140	1,819	2,157	140	2,019	2,159	חקלאות
-	-	-	-	-	268	680	-	799	799	כרייה וחציבה
(543)	(174)	(173)	493	1,300	15,122	22,353	1,304	21,318	22,622	תעשייה
(304)	8	(32)	261	1,471	16,181	46,487	1,471	45,223	46,694	בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ז)
(445)	(74)	(271)	830	1,199	24,007	26,733	1,201	25,602	26,803	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
(54)	1	24	270	368	3,084	4,550	368	4,454	4,822	אספקת חשמל ומים
(351)	(14)	38	273	1,230	22,097	27,339	1,258	26,241	27,499	מסחר
(33)	(81)	(77)	255	391	2,525	2,793	391	2,453	2,844	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
(41)	7	13	195	264	6,237	7,623	265	7,471	7,736	תחבורה ואחסנה
(68)	(1)	(9)	214	225	4,276	5,696	229	6,156	6,385	תקשורת ושרותי מחשב
(222)	(22)	(100)	531	535	10,050	14,174	535	19,198	19,733	שרותים פיננסיים
(139)	28	72	68	156	6,050	8,687	156	8,569	8,725	שרותים עסקיים ואחרים
(51)	9	16	31	54	6,974	8,288	54	8,248	8,302	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(2,300)	(309)	(486)	3,495	7,333	118,690	177,560	7,372	177,751	185,123	סך הכל מסחרי^(ח)
(475)	21	-	-	697	80,594	82,673	698	81,975	82,673	אנשים פרטיים - הלואות לדיר
(776)	207	330	122	614	38,105	67,509	614	66,904	67,518	אנשים פרטיים - אחר
(3,551)	(81)	(156)	3,617	8,644	237,389	327,742	8,684	326,630	335,314	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
(2)	-	(1)	-	-	2,179	2,261	-	6,139	6,139	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	226	226	-	47,996	47,996	ממשלת ישראל
(3,553)	(81)	(157)	3,617	8,644	239,794	330,229	8,684	380,765	389,449	סך הכל פעילות בישראל

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 239,794,590,47,896,5,046,96,122 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע המדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיר, בסך 1,044 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2016										
סיכון אשראי כולל ^(א)			חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				הפסדי אשראי ^(ד)			
מזה:										
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ה)	סך הכל ¹	חובות ^(ב)	בעייתי ^(ה)	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	סך הכל
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור-מסחרי										
חקלאות	69	68	1	50	1	1	(1)	-	(1)	(1)
כרייה וחציבה	41	41	-	26	-	-	-	-	-	-
תעשייה	8,329	8,064	265	6,806	4,333	47	(23)	18	(42)	(42)
בינוי ונדל"ן ^(ו)	13,528	12,994	534	13,122	9,755	340	(26)	(2)	(198)	(198)
אספקת חשמל ומים	179	179	-	93	-	-	-	-	-	-
מסחר	6,676	6,598	78	6,577	4,598	67	23	6	(91)	(91)
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	1,961	1,955	6	1,961	1,645	-	(1)	-	(9)	(9)
תחבורה ואחסנה	118	57	61	102	97	61	13	19	(15)	(15)
תקשורת ושרותי מחשב	2,078	2,078	-	1,826	877	-	-	-	(1)	(1)
שרותים פיננסיים	17,074	16,955	119	2,420	1,735	119	(7)	(3)	(48)	(48)
שרותים עסקיים ואחרים	6,353	6,314	39	6,219	5,240	21	8	-	(24)	(24)
שרותים ציבוריים וקהילתיים	1,115	1,107	8	692	492	8	(1)	-	(18)	(18)
סך הכל מסחרי	57,521	56,410	1,111	39,917	28,894	664	(15)	38	(447)	(447)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר	1,062	1,016	46	1,062	1,054	47	1	6	(11)	(11)
אנשים פרטיים - אחר	635	629	6	632	558	5	-	-	(5)	(5)
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	59,218	58,055	1,163	41,611	30,506	716	(14)	44	(463)	(463)
בנקים בחו"ל	25,022	25,022	-	11,516	9,617	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	13,121	13,121	-	843	397	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	97,361	96,198	1,163	53,970	40,520	716	(14)	44	(463)	(463)
סך הכל	486,810	476,963	9,847	384,199	280,314	4,333	(171)	(37)	(4,016)	(4,016)

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 32,785,40,520, - מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות כפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2016											
סיכון אשראי כולל ^(א)											
חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)											
הפסדי אשראי ^(ד)											
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה:				סך הכל ¹	בעייתיות ^(ה)	דירוג ביצועי אשראי ^(ו)	סך הכל	במיליוני ש"ח
			פגום	בעייתיות ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹					
בנין פעילות לווים בישראל											
ציבור-מסחרי											
											חקלאות
(53)	9	23	93	192	1,863	2,165	193	1,975	2,168		
-	-	-	-	9	290	703	9	717	726	כרייה וחציבה	
(521)	(202)	(189)	460	1,281	13,941	20,531	1,278	19,559	20,837	תעשייה	
(327)	26	(7)	380	1,556	15,576	45,588	1,556	44,106	45,662	בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ז)	
(426)	(65)	(303)	751	1,127	23,878	26,373	1,127	25,313	26,440	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
(67)	4	23	269	366	3,060	4,569	366	4,483	4,849	אספקת חשמל ומים	
(315)	15	33	252	1,033	22,685	27,842	1,051	26,960	28,011	מסחר	
(28)	(76)	(74)	94	223	2,307	2,566	223	2,364	2,587	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	
(39)	(52)	(52)	169	254	6,789	7,739	259	7,613	7,872	תחבורה ואחסנה	
(68)	(1)	(15)	197	208	4,067	5,445	212	5,495	5,707	תקשורת ושרותי מחשב	
(218)	(23)	(82)	476	482	10,854	14,605	483	19,037	19,520	שרותים פיננסיים	
(140)	43	95	50	146	6,264	8,876	146	8,762	8,908	שרותים עסקיים ואחרים	
(48)	(3)	5	13	55	7,148	8,500	55	8,469	8,524	שרותים ציבוריים וקהילתיים	
(2,250)	(325)	(543)	3,204	6,932	118,722	175,502	6,958	174,853	181,811	סך הכל מסחרי^(ח)	
(462)	25	(10)	-	719	78,645	80,570	720	79,850	80,570	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר	
(818)	293	458	108	656	38,141	67,683	656	67,035	67,691	אנשים פרטיים - אחר	
(3,530)	(7)	(95)	3,312	8,307	235,508	323,755	8,334	321,738	330,072	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
(1)	-	(2)	-	-	1,742	1,801	-	4,370	4,370	בנקים בישראל	
-	-	-	-	-	206	206	-	41,992	41,992	ממשלת ישראל	
(3,531)	(7)	(97)	3,312	8,307	237,456	325,762	8,334	368,100	376,434	סך הכל פעילות בישראל	

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 237,456, 4,1059, 1,284, 3,298, 93,337 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן) בסעיף "התחייבויות אחרות".
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך 909 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2016										
הפסדי אשראי ^(ד)			חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(א)				סיכון אשראי כולל ^(א)			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה:				סך הכל ^(ה)	דירוג ביצועי אשראי ^(ו)	סך הכל	במיליוני ש"ח
			פגום	בעייתי ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ^(ה)				
(1)	-	(1)	1	1	58	83	1	84	85	חקלאות
-	-	-	-	-	5	11	-	12	12	כרייה וחציבה
(45)	18	(18)	45	205	4,613	7,229	203	8,427	8,630	תעשייה
(189)	2	(34)	326	529	9,540	13,342	529	13,193	13,722	בינוי ונדל"ן ^(ז)
-	-	-	-	-	45	80	-	169	169	אספקת חשמל ומים
(89)	2	16	39	46	4,659	6,888	46	6,969	7,015	מסחר
(9)	-	(1)	-	4	1,705	1,978	4	1,991	1,995	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
(5)	33	13	43	52	101	115	52	79	131	תחבורה ואחסנה
(1)	-	-	-	-	898	1,810	-	2,011	2,011	תקשורת ושרותי מחשב
(53)	(3)	(7)	104	104	1,465	1,972	104	16,201	16,305	שרותים פיננסיים
(24)	-	8	18	45	5,488	6,330	45	6,357	6,402	שרותים עסקיים ואחרים
(19)	(4)	(4)	42	42	463	824	42	1,269	1,311	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(435)	48	(28)	618	1,028	29,040	40,662	1,026	56,762	57,788	סך הכל מסחרי
(11)	6	1	46	46	486	494	46	448	494	אנשים פרטיים - הלואות לדיר
(5)	-	(1)	5	5	416	486	5	481	486	אנשים פרטיים - אחר
(451)	54	(28)	669	1,079	29,942	41,642	1,077	57,691	58,768	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	9,654	10,385	-	25,423	25,423	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	436	833	-	14,740	14,740	ממשלות בחו"ל
(451)	54	(28)	669	1,079	40,032	52,860	1,077	97,854	98,931	סך הכל פעילות בחו"ל
(3,982)	47	(125)	3,981	9,386	277,488	378,622	9,411	465,954	475,365	סך הכל

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 34,200,40,032, -17,338,7,361 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות כפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לכיצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום הפעילות שבו לבנק החשיפה הגדולה ביותר מבין ענפי המשק העסקיים. בדומה ליתר ענפי המשק, מוגדרים במדיניות האשראי מתודולוגיות ופרמטרים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

המעקב אחר תיק האשראי בתחום הנדל"ן מבוצע באופן הדוק. בנוסף לבחינת העמידה במגבלות הפנימיות והרגולטוריות, נבחנות המגמות והתפתחות הסיכון, ובכלל זה המאפיינים המקרו-כלכליים של המשק, הענף וענפי המשנה לרבות התפלגות הדירוגים הפנימיים, החלוקה בין קווי העסקים השונים, פרמטרים מרכזיים, הערכה צופה פני עתיד לגבי רמת הסיכון הצפויה ועוד. בנוסף למגבלה הרגולטורית ובמטרה לנהל באופן אפקטיבי את התמהיל הפנימי של סיכון האשראי, הבנק מקפיד על פיזור בין איזורים גיאוגרפיים שבהם מוקמים הפרויקטים בהתאם לביקושים, ובין ענפי המשנה השונים.

להלן התפלגות האשראי לבינוי ונדל"ן בבנק, לפי היקף האשראי ללווה בודד:

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2016	2016	2017			
			היקף האשראי ללווה בודד באלפי ש"ח		
			יתרת האשראי		
			במיליוני ש"ח		
			ט	מ-	
1,512	1,497	1,740	300	-	
1,762	1,745	1,868	600	300	
3,141	3,124	3,057	1,200	600	
2,332	2,433	2,354	2,000	1,200	
3,468	3,582	3,543	4,000	2,000	
4,432	4,250	4,283	8,000	4,000	
6,547	6,494	6,417	20,000	8,000	
5,826	5,662	6,317	40,000	20,000	
21,264	22,127	22,949	200,000	40,000	
10,501	12,196	11,574	400,000	200,000	
11,995	12,227	11,352	800,000	400,000	
2,787	1,964	4,797	1,200,000	800,000	

קבוצות לווים

הבנק מנהל מעקב אחר חשיפות האשראי של קבוצות הלווים הגדולות, לצורכי דיווח לבנק ישראל, בחינת עמידת היקף החבות במגבלות הרגולטוריות ולצרכי מעקב פנימי.

החל מ-1 בינואר 2016 נכנס לתוקף עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים". עיקר עדכון ההוראה הינו בצמצום הדרגתי (עד ל-31 בדצמבר 2018) של הגדרת ההון שביחס אליו מוגדרת המגבלה, מההון הכולל להון רובד 1 בלבד. הבנק עומד בכל הדרישות של העדכון הנ"ל.

מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

1. ליום 30 בספטמבר 2017 אין לקבוצה חשיפת אשראי לקבוצת לווים אשר חבותם עולה על 15% מהון הבנק (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313).
2. ליום 30 בספטמבר 2017 אין לקבוצה חשיפת אשראי ללווים גדולים. קבוצות לווים וקבוצות לווים בנקאיות אשר חבותם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק. המגבלה הרגולטורית המצרפית בגין חשיפות אלה הינה בשיעור 120% מהון הבנק.

חשיפה למדינות זרות

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות סכך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

30 בספטמבר 2017						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ^(ב)	לממשלות ^(ג) במיליוני ש"ח	
המדינה						
11,245	11,296	22,541	9,963	2,539	4,156	
4,110	1,938	6,048	3,964	3,178	176	
-	-	-	249	1,673	4,578	
18	62	80	581	626	-	
-	-	-	425	3,278	1,278	
555	522	1,077	5,675	5,350	3,627	
15,928	13,818	29,746	20,857	16,644	13,815	
543	519	1,062	948	1,191	219	
-	-	-	314	15	329	
סך כל החשיפה למדינות זרות						
סך כל החשיפה למדינות LDC						
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)						

30 בספטמבר 2017						
חשיפה מאזנית ^(א)			חשיפה חוץ מאזנית ^{(א)(ב)}			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
תקופת פרעון			תקופת פרעון			
מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית
מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית	מזל: סך כל החשיפה המאזנית
12,126	4,532	-	6,504	468	1,291	27,903
3,726	3,592	-	7,220	180	180	11,428
839	5,661	-	2,113	12	13	6,500
641	566	-	1,929	-	-	1,225
2,468	2,513	-	2,133	-	-	4,981
6,996	7,656	-	2,880	108	115	15,207
26,796	24,520	-	22,779	768	1,599	67,244
1,968	390	-	2,022	96	100	2,901
65	593	-	214	-	-	658
סך כל החשיפה למדינות זרות						
סך כל החשיפה למדינות LDC						
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)						

[ראה הערות בעמוד 48](#)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך):

30 בספטמבר 2016						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לתושבים מקומיים	לאחרים	לבנקים	למשלות ^(ג)	במיליוני ש"ח
המדינה						
11,462	13,230	24,692	9,794	2,937	8,707	ארצות הברית
5,339	1,759	7,098	3,804	3,130	246	בריטניה
-	-	-	993	471	1,452	צרפת
20	49	69	893	850	-	שוויץ
-	-	-	708	2,009	-	גרמניה
542	631	1,173	4,923	5,014	2,041	אחרות
17,363	15,669	33,032	21,115	14,411	12,446	סך כל החשיפה למדינות זרות
520	630	1,150	740	1,068	292	סך כל החשיפה למדינות LDC
-	-	-	357	8	374	סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)

30 בספטמבר 2016							
חשיפה מאזנית ^(א)			חשיפה חוץ מאזנית ^(אוב)				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול				
תקופת פרעון		מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון החשיפה החוץ מאזנית ^(ג)	מזה: יתרת חובות פגומים	מזה: סיכון אשראי מאזני בעייתי	מזה: סיכון החשיפה המאזנית	מזה: סיכון החשיפה המאזנית
מעל שנה	עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון החשיפה החוץ מאזנית ^(ג)	מזה: יתרת חובות פגומים	מזה: סיכון אשראי מאזני בעייתי	מזה: סיכון החשיפה המאזנית	מזה: סיכון החשיפה המאזנית
במיליוני ש"ח							
המדינה							
16,152	5,286	-	7,386	328	762	32,900	ארצות הברית
4,253	2,927	-	3,357	225	226	12,519	בריטניה
1,035	1,881	-	2,039	6	6	2,916	צרפת
662	1,081	-	1,995	-	-	1,763	שוויץ
961	1,756	-	2,120	-	-	2,717	גרמניה
7,808	4,170	-	2,927	194	212	12,520	אחרות
30,871	17,101	-	19,824	753	1,206	65,335	סך כל החשיפה למדינות זרות
1,796	304	-	1,965	154	169	2,620	סך כל החשיפה למדינות LDC
202	537	-	175	-	-	739	סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)

[ראה הערות בעמוד 48](#)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך):

31 בדצמבר 2016					
חשיפה מאזנית ^(א)					
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	למשלות ^(ב)
במיליוני ש"ח					
המדינה					
12,968	13,879	26,847	9,193	2,003	10,013
ארצות הברית					
5,271	1,567	6,838	3,656	2,534	252
בריטניה					
-	-	-	304	1,350	810
צרפת					
33	29	62	888	576	-
שוויץ					
-	-	-	354	2,201	-
גרמניה					
531	633	1,164	4,637	5,232	2,726
אחרות					
18,803	16,108	34,911	19,032	13,896	13,801
סך כל החשיפה למדינות זרות					
513	633	1,146	679	1,227	397
סך כל החשיפה למדינות LDC					
-	-	-	328	10	372
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ג)					

31 בדצמבר 2016						
חשיפה חוץ מאזנית ^{(א)(ב)}				חשיפה מאזנית ^(א)		
חשיפה מאזנית מעבר לגבול				חשיפה מאזנית		
תקופת פרעון				מזה: יתרת חובות פגומים	מזה: סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית
מעל שנה	עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך החשיפה החוץ מאזנית ^(ה)	מזה: סיכון אשראי חובות פגומים	מזה: סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית
במיליוני ש"ח						
המדינה						
16,011	5,198	-	7,816	297	703	34,177
ארצות הברית						
3,941	2,501	-	3,609	229	230	11,713
בריטניה						
1,030	1,434	-	2,168	6	6	2,464
צרפת						
738	726	-	1,949	-	-	1,497
שוויץ						
749	1,806	-	1,990	-	-	2,555
גרמניה						
7,400	5,195	-	2,779	165	172	13,126
אחרות						
29,869	16,860	-	20,311	697	1,111	65,532
סך כל החשיפה למדינות זרות						
1,906	397	-	1,878	119	127	2,816
סך כל החשיפה למדינות LDC						
199	511	-	174	-	-	710
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ג)						

[ראה הערות בעמוד 48.](#)

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המתירים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים ולפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
- (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (ד) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.
- (ה) הוצג מחדש.

הערות:

1. שורת "סך הכל חשיפה למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC), שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
2. חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד גובה החשיפה).
3. החשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי.

חלק ב' - ליום 30 בספטמבר 2017 ולתקופות השוואה אין חשיפה מאזנית מצרפית למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

חלק ג' - סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 639 מיליון ש"ח ומתייחס ל-10 מדינות (ב-30 בספטמבר 2016 מסתכם בסך 642 מיליון ש"ח והתייחס ל-10 מדינות וב-31 בדצמבר 2016 מסתכם בסך 656 מיליון ש"ח והתייחס ל-11 מדינות).

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, לחברות החזקה בבנקאיות, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

החשיפה כוללת בעיקר פיקדונות בבנקים הזרים לתקופות קצרות עד שבוע ואגרות חוב בדרך כלל לתקופה של עד 5 שנים. הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שבהם הבנק והשלוחות בחו"ל מבצעים פיקדונות.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(*):

ליום 30 בספטמבר 2017		
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾
במיליוני ש"ח		
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(*)		
14,834	969	13,865
4,722	631	4,091
453	198	255
19	15	4
13	1	12
264	-	264
20,305	1,814	18,491
-	-	-

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

ליום 30 בספטמבר 2016			
סיכון אשׂראי מאזני ^(ב)	סיכון אשׂראי חוץ מאזני נוכחי ^(א)	חשיפת אשׂראי נוכחית	במיליוני ש"ח
חשיפת אשׂראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
14,685	2,445	17,130	AA- עד AAA
2,891	123	3,014	A- עד A+
284	347	631	BBB- עד BBB+
3	24	27	B- עד BB+
25	-	25	נמוך מ: B-
255	7	262	ללא דרוג
18,143	2,946	21,089	סך הכל חשיפת אשׂראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשׂראי בעייתי

ליום 31 בדצמבר 2016			
סיכון אשׂראי מאזני ^(ב)	סיכון אשׂראי חוץ מאזני נוכחי ^(א)	חשיפת אשׂראי נוכחית	במיליוני ש"ח
חשיפת אשׂראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
13,721	2,508	16,229	AA- עד AAA
1,985	12	1,997	A- עד A+
571	395	966	BBB- עד BBB+
4	27	31	B- עד BB+
18	-	18	נמוך מ: B-
347	-	347	ללא דרוג
16,646	2,942	19,588	סך הכל חשיפת אשׂראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשׂראי בעייתי

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
- (ב) פיקדונות בבנקים, אשׂראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים (שווי הוגן של נגזרים) והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-30 בספטמבר 2017 בשווי של 284 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2016 - 430 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2016 - 478 מיליון ש"ח).
- (ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשׂראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P ו-Moody's לבלד לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשׂראי.

הערות:

- חשיפות האשׂראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראה [ביאור 5](#)).
- חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים, ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
- למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשׂראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה [ביאור 11](#) בדוח הכספי.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכוני אשראי

בשלושת הרבעונים הראשונים של 2017 חלה ירידה בביקושים לאשראי לדיור בישראל הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה. לאור המגמות בשנים האחרונות, ועל מנת לוודא ניהול סיכונים אפקטיבי, מנוטר תיק הלוואות לדיור באופן שוטף, תוך ניתוח המגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון בעיקר במאפיינים הבאים: שיעורי המימון, יכולת החזר חודשי, דירוגי אשראי בהתאם למודל הסטטיסטי הפנימי של הבנק, הבנק מקפיד על מדיניות חיתום מאוזנת הלוקחת בחשבון את יכולת החזר של הלווה, שיעור המימון, בסיס ההצמדה והריבית, ועוד. זאת, תוך עמידה בכל דרישות הפיקוח על הבנקים. במסגרת העמדת הלוואות לדיור, מועמדות גם הלוואות פרטניות למשתתפים בקבוצת רכישה. מימון במסגרת קבוצת רכישה נותן מענה לביקושי שוק של התארגנויות פרטיות, עמותות, בעלי קרקע היסטוריים וכיו"ב. מהיבט הסיכון, המימון ניתן לאוכלוסיות שונות, בפזורה גיאוגרפית, ולאחר שכל לווה עובר בדיקת יכולת סילוק להלוואה.

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל

שיעור השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2016	2017	
ב-%	במיליוני ש"ח		
(25.8)	7,932	5,883	מכספי הבנק
			מכספי האוצר:
220.0	10	32	הלוואות מוכוונות
(47.1)	17	9	הלוואות עומדות
(25.6)	7,959	5,924	סך כל הלוואות חדשות
(47.6)	1,589	833	הלוואות שמוחזרו
(29.2)	9,548	6,757	סך כל ביצועים

גילוי על הלוואות לדיור

להלן הנתונים בנוגע למאפייני הסיכון של הלוואות לדיור, ההתפתחויות בסיכוני האשראי ואופן ניהולם, לרבות התייחסות לצעדים שננקטו על ידי הבנק לצורך התמודדות עם מאפייני סיכון אלה.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל

שיעור השינוי	יתרת תיק האשראי	
ב-%	במיליוני ש"ח	
9.1	80,136	31 בדצמבר 2015
(2.4)	78,183	31 בדצמבר 2016
(1.3)	77,167	30 בספטמבר 2017

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 המשיכה מגמת הקיטון בהיקף האשראי לדיור שמעמיד הבנק, וזאת הן בשל קיטון כמות הלוואות המועמדות והן בשל שיתוף גוף מוסדי בהלוואות שמועמדות.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו לפי בסיסי הצמדה בישראל

סך הכל התיק	שיעור מתיק האשראי	מט"ח	שיעור מתיק האשראי	צמוד מדד	שיעור מתיק האשראי	לא צמוד	
במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	
80,136	1.8	1,456	43.1	34,511	55.1	44,169	31 בדצמבר 2015
78,183	1.6	1,243	40.9	31,986	57.5	44,954	31 בדצמבר 2016
77,167	1.4	1,050	39.8	30,726	58.8	45,391	30 בספטמבר 2017

התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור נטו, בריבית משתנה וקבועה בישראל

סך תיק האשראי	משתנה		קבועה		במיליוני ש"ח	
	מט"ח	צמוד	לא צמוד	צמוד		
80,136	1,456	22,034	31,076	12,477	13,093	31 בדצמבר 2015
78,183	1,243	20,194	30,776	11,792	14,178	31 בדצמבר 2016
77,167	1,050	18,512	32,159	12,214	13,232	30 בספטמבר 2017

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל

להלן התפתחות ביצועי האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חיי הלוואה):

2015		2016			2017			
ממוצע שנת	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
שיעור מביצוע באחוזים								
18.6	19.4	18.9	17.6	18.3	16.7	15.1	15.9	קבועה - צמודה
13.3	13.9	12.1	13.4	14.2	16.2	16.8	16.9	משתנה כל 5 שנים ומעלה - צמודה
1.2	1.2	0.6	0.3	0.3	0.2	0.1	0.1	משתנה עד 5 שנים - צמודה
32.1	29.0	32.1	29.7	29.4	27.5	29.9	28.5	קבועה - לא צמודה
6.0	6.8	7.7	8.1	8.3	7.3	7.0	6.4	משתנה כל 5 שנים ומעלה - לא צמודה
28.3	29.4	28.3	30.5	29.0	31.5	30.9	32.0	משתנה עד 5 שנים - לא צמודה
0.5	0.3	0.3	0.4	0.5	0.6	0.2	0.2	משתנה - מט"ח

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה במהלך התקופה המדווחת עמד על 55.3% לעומת 51.2% בשנת 2016. הנתונים מתייחסים לכל מסלולי הריבית המשתנה ומגזרי ההצמדה השונים לרבות הלוואות בהן הריבית משתנה מדי תקופה של חמש שנים ומעלה. בנטרול הלוואות בהן שיעור הריבית המשתנה, משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה, אשר הוראת המפקח מחריגה אותה מהגדרת הלוואות בריבית משתנה, שיעור האשראי לדיור בריבית משתנה שהועמד במהלך התקופה המדווחת הינו 31.8% לעומת 30.2% בכל שנת 2016.

להלן יתרת תיק הלוואות לדיור והיתרות בפיגור מעל 90 יום פיגור בישראל

שנת	שנת	שנת	שנת
2015	2016	2017	2017
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בספטמבר
80,633	78,646	77,609	77,609
768	749	734	734
1.0	1.0	0.9	0.9
%	%	%	%

ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2017, הכוללת את ההפרשה הקבוצתית על הלוואות לדיור (להלן: "ההפרשה הכוללת") הינה 442 מיליון ש"ח המהווה 0.57% מיתרת האשראי לדיור, בהשוואה ל-462 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, המהווה 0.59% מיתרת האשראי לדיור.

נתונים המתייחסים לאשראי חדש לדיור בישראל

במהלך התקופה המדווחת הועמדו הלוואות חדשות לדיור בסך של כ-5.9 מיליארד ש"ח מכספי הבנק. במהלך שנת 2016 הועמדו הלוואות חדשות לדיור בסך של כ-9.8 מיליארד ש"ח מכספי הבנק.

ההלוואה הממוצעת שהועמדה מכספי בנק בתקופה המדווחת הייתה 528 אלפי ש"ח זאת לעומת 555 אלפי ש"ח בשנת 2016 ו-623 אלפי ש"ח בשנת 2015.

התפתחות ביתרות אשראי חדש שניתן בישראל בשיעור מימון מעל 60%

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

2015		2016			2017			שיעור מימון
ממוצע שנתי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני		
18.8	15.5	16.3	18.4	15.6	15.7	16.9	70 ועד 80 כולל	
16.7	13.5	12.7	17.8	14.7	14.3	17.8	מעל 80 כולל	
1.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.04	מעל 80	

(א) מסך האשראי החדש שהעמיד הבנק.

התפתחות שיעור מימון יתרת תיק האשראי בישראל

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 30 בספטמבר 2017 עומד על 46.2% לעומת 47.1% בשנת 2016.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל

שיעור הלוואות בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 במועד אישור האשראי שהועמדו בתקופה המדווחת, עמד על 1.5% מסך העמדות האשראי החדשות לעומת 1.8% בשנת 2016.

חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדיווח על פי הוראה 876.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי הלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בתקופה המדווחת בממוצע על כ-35.0% מסך האשראי החדש שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-35.9% במהלך שנת 2016 ושל כ-30.0% בשנת 2015.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

היקף האשראי לאנשים פרטיים (להלן: "אשראי פרטי") כמו גם תמהיל האשראי נגזרים מפעילות משקי הבית בישראל. האינדיקטור המרכזי המשקף את רמת פעילות משקי הבית הינו היקף הצריכה הפרטית, אשר נמצא בשנים האחרונות במגמת התרחבות משמעותית.

האשראי הפרטי, אשר יכולת החזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משק הבית, מאופיין בפיזור רחב מאוד של לווים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד.

על מנת לוודא ניהול סיכונים אפקטיבי, הבנק פועל תחת מגבלות ניהוליות פנימיות הדוקות בעיקר במאפיינים הבאים: שיעורי המימון, יכולת החזר חודשי, דירוגי אשראי בהתאם למודל הסטטיסטי הפנימי של הבנק.

פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת בחטיבה הבנקאית באמצעות סניפים פזורים ברחבי הארץ ובאמצעות ערוצים ישירים. החטיבה הבנקאית מעניקה שירות מגוון המותאם לכלחי הלקוחות השונים.

במטרה להתמודד עם הגידול בהיקפי האשראי הפרטי ועם מוטת השליטה הרחבה הנדרשת לניהולו, וכן במטרה ליישם ממשל תאגידי נאות, הורחבו וחוזקו מספר פונקציות, הן בקו הראשון בחטיבה הבנקאית, והן בחטיבה לניהול סיכונים המהווה קו הגנה שני.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך חשוב בהתוויית תיאבון הסיכון ובהכוונת הניהול השוטף של פעילות זאת.

לאור החלטות הנהלת הבנק והדירקטוריון למתן את שיעור הגידול בתיק האשראי ללקוחות פרטיים, כפועל יוצא מהגדרת תיאבון הסיכון בסגמנט זה, נמשך הניטור ההדוק והמוגבר אחר ההתפתחויות בתיק.

להלן התפתחות יתרות סיכון האשראי הפרטי בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור):

יתרת סיכון אשראי במיליוני ש"ח	
46,461	31 בדצמבר 2015
49,987	31 בדצמבר 2016
48,903	30 בספטמבר 2017

להלן התפלגות סיכון האשראי הפרטי בבנק לפי גודל האשראי ללווה בודד:

31 בדצמבר 2016		30 בספטמבר 2017		גודל סיכון האשראי באלפי ש"ח	
שיעור מהתיק	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק	במיליוני ש"ח	מד	-
10.13%	5,062	10.13%	4,971	25	-
14.98%	7,489	14.91%	7,294	50	25
14.05%	7,023	14.05%	6,872	75	50
12.45%	6,221	12.49%	6,108	100	75
17.64%	8,817	17.97%	8,787	150	100
10.70%	5,356	11.24%	5,476	200	150
10.85%	5,423	11.00%	5,378	300	200
9.20%	4,596	8.21%	4,017	מעל 300	

להלן התפלגות סיכון האשראי הפרטי בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור):

2016 בדצמבר 31		30 בספטמבר 2017		
ב-%	יתרת סיכון אשראי	ב-%	יתרת סיכון אשראי	
מסיכון האשראי הכולל	במיליוני ש"ח	מסיכון האשראי הכולל	במיליוני ש"ח	
14.8%	7,394	14.9%	7,295	יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלת בכרטיסי אשראי
5.2%	2,585	5.0%	2,432	הלוואות לרכישת רכב (ששועבד)
43.5%	21,775	43.4%	21,252	הלוואות אחרות
63.5%	31,754	63.3%	30,979	סך הכל סיכון אשראי מאזני
14.0%	6,992	14.0%	6,832	מסגרת עובר ושב לא מנוצלת
21.8%	10,905	22.0%	10,751	מסגרת כרטיסי אשראי לא מנוצלת
0.7%	336	0.7%	341	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
36.5%	18,233	36.7%	17,924	סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
100.0%	49,987	100.0%	48,903	סך הכל סיכון אשראי כולל

התפלגות החובות וסיכון אשראי בעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור):

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015	2016	2017		
				במיליוני ש"ח
28,166	31,369	30,656		אשראי לא בעייתי
161	294	213		אשראי בעייתי לא פגום
44	91	110		אשראי בעייתי פגום
28,371	31,754	30,979		סך הכל סיכון אשראי מאזני
0.7%	1.2%	1.0%		שיעור סיכון אשראי בעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים

למידע נוסף ובכלל זה הנוגע לחובות בעייתיים והוצאות בגין הפסדי אשראי ראה [ביאור 6](#) ו**ביאור 13** ובפרק החשיפה לסיכונים סעיף [סיכון האשראי](#) [הכולל לציבור לפי ענפי משק](#).

חשיפת הבנק למימון ממונף

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס, בין היתר, למימון ממונף. הבנק פועל על פי עקרונות ייחודיים במדיניות האשראי לסגמנט זה, ובכלל זה בהיבט של פרמטרים פיננסיים, סמכויות אשראי ועוד.

ב-1 בינואר 2016 נכנס לתוקף עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקאות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות). הבנק עומד בדרישות הוראות אלה.

מימון ממונף מוגדר ומנוהל על ידי הבנק בהלימה ובהרחבה להוראות העדכניות.

נציין כי באופן כללי היקף האשראי הממונף בבנק נמצא מזה שנים במגמת קיטון.

להלן יתרות האשראי המצרפיות ללווים ממונפים אשר לכל אחד מהם יתרת האשראי בסכום של 0.5% מהון רוברד 1 ומעלה, נכון למועד הדיווח, בחלוקה לפי ענפי משק:

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2017		2016	
במיליוני ש"ח			
ענף משק			
כרייה וחציבה	380	377	
תעשייה וחרושת	462	877	
אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר	688	601	
בינוי ונדל"ן	-	409	
מסחר	516	541	
תחבורה ואחסנה	233	434	
שירותים פיננסיים	496	596	
סך הכל	2,775	3,835	

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים). החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום מממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגיית סיכון השוק של הקבוצה. זאת לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה. חברות הבת בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק בהלימה עם המדיניות הקבוצתית ומסגרות הסיכון שאושרו בה. המידע על מצב החשיפות בפועל בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מחברות הבנות ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים - התיק הבנקאי והתיק למסחר. הגדרת התיק למסחר נגזרה מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקות נגזרים בפעילות הסחירה. הגדרת התיק הבנקאי כוללת את העסקות אשר אינן כלולות בתיק למסחר.

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. ניהול סיכוני השוק בגין המחויבות לעובדים מבוצע בחלקו במסגרת התיק הבנקאי ובחלקו הנוסף מנוהל באופן נפרד ועצמאי כחלק מניהול "נכסי התוכנית", אשר נועדו לשאת תשואה לאורך זמן, במטרה לשרת את ערך ההתחייבות. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות האקטואריות לזכויות עובדים נעשה על בסיס תשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במבנה הארגוני, במדיניות ובממשל התאגידי של ניהול סיכוני השוק.

סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק

א. החשיפה בריבית

סיכון הריבית הינו הסיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי ריבית חסרת סיכון אשראי במטבעות השונים, בשל הפערים בין מועדי שינוי הריבית או הפירעון של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה, כמוקדם מביניהם.

מדיניות החשיפות בריבית הנה להגביל את מידת ההשפעה של שינויים אפשריים בריבית על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי¹ ושל הרווח המימוני לשנה הקרובה.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפרעונות המוקדמים במשכנתאות. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, בין היתר בשל הגידול המשמעותי ביתרות בשנים האחרונות.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעליה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה שווי הנכסים וההתחייבויות הקיים לשינויי ריבית, ולכן החישוב המבוצע נעשה מבלי לשנות את מבנה הנכסים וההתחייבויות.

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון אשראי ואת התזרימים המט"חיים בלייבור.

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה (לפני מס ובמיליוני ש"ח):*

השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש									
ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 30 בספטמבר 2016			ליום 30 בספטמבר 2017			
עליה	ירידה	עליה	עליה	ירידה	עליה	עליה	ירידה	עליה	תרחיש
ב-0.1%	ב-1%	ב-1%	ב-0.1%	ב-1%	ב-1%	ב-0.1%	ב-1%	ב-1%	
במט"ח									
10	(227)	(12)	(2)	(97)	(122)	(41)	304	(403)	תיק בנקאי
4	(45)	37	(10)	100	(106)	(9)	81	(83)	תיק למסחר
במט"ח									
-	(143)	(42)	(2)	(29)	(53)	20	(256)	170	תיק בנקאי
5	(49)	52	1	(43)	-	3	87	77	תיק למסחר

* חישוב החשיפה לירידת ריבית ב-1% מבוסס על הורדת שיעור הריבית על האשראי והפיקדונות בשיעור זה. מאחר ושיעור הריבית על רוב הפיקדונות כיום נמוך מ-1%, ומאחר וקיימת הסתברות נמוכה שהריבית על הפיקדונות תרד מתחת ל-0.1%, יש לראות בחישוב החשיפה המוצג לעיל אמת מידה בהתאם לסטנדרטים המקובלים.

להלן חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית (לפני השפעת המס ובמיליוני ש"ח):

חשיפה במט"ח						חשיפה במט"ח					
ליום 30 בספטמבר 2017											
לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה
של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%
(36)	426	(321)	158	(1,859)	1,403						
חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית*											

ליום 30 בספטמבר 2016											
לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה
של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%
(43)	348	(457)	140	(1,629)	1,213						
חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית*											

ליום 31 בדצמבר 2016											
לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה	לעליה	לירידה
של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%	של 0.1%	של 1%	של 1%
(40)	268	(435)	176	(1,978)	1,537						
חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית*											

* מדידה זו כוללת את החשיפה לשינוי מידי בריבית של תיקי הנוסטרו המשוערכים לפי שווי שוק והמחויבות האקטואריות לעובדים. מדידה זו אינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית אשר נאמדת ב-30 בספטמבר 2017 בירידה בשווי הנכסים של כ-111 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2016 כ-120 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016 כ-117 מיליון ש"ח) בתרחיש עליה של 1% בריבית. כמו כן, המדידה אינה כוללת את ההשפעות של הוראות המעבר של תקן זכויות עובדים, לפיהן מחושב יחס הלימות ההון.

רגישות השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות לריבית

להלן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים לפני השפעת השינויים בריבית והשפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לפני השפעת השינויים בריבית:

30 בספטמבר 2017						
מטבע ישראל						
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראל צמוד מט"ח						
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
נכסים פיננסיים	279,458	45,507	60,647	16,185	9,560	411,357
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	265,030	6,526	197,487	62,375	26,957	558,375
התחייבויות פיננסיות ^(א)	238,255	49,740	91,760	12,813	6,755	399,323
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	283,322	11,500	168,010	66,151	30,506	559,489
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	22,911	(9,207)	(1,636)	(404)	(744)	10,920
30 בספטמבר 2016						
מטבע ישראל						
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראל צמוד מט"ח						
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
נכסים פיננסיים	265,372	51,873	69,579	9,443	9,369	405,636
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	252,994	7,105	228,704	58,479	43,736	591,018
התחייבויות פיננסיות ^(א)	222,530	58,922	90,107	13,638	8,196	393,393
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	274,966	8,753	208,751	54,477	45,419	592,366
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	20,870	(8,697)	(575)	(193)	(510)	10,895
31 בדצמבר 2016						
מטבע ישראל						
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראל צמוד מט"ח						
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
נכסים פיננסיים	278,940	48,232	69,263	8,061	8,561	413,057
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	252,169	6,790	214,767	55,373	28,222	557,321
התחייבויות פיננסיות ^(א)	231,563	55,451	91,577	15,107	7,038	400,736
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	276,575	8,526	193,704	48,587	30,473	557,865
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	22,971	(8,955)	(1,251)	(260)	(728)	11,777

(א) כולל שווי הוגן של ההתחייבויות האקטואריות לעובדים ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית.

השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על שווי הוגן* נטו של מכשירים פיננסיים:

30 בספטמבר 2017								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א)								
שינוי בשווי ההוגן								
מטבע ישראל								
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי								
צמוד מט"ח								
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל	במיליוני ש"ח באחוזים
21,941	(7,544)	(2,179)	(402)	(751)	11,065	145	1.33	גידול מיידי מקביל של 1%
22,811	(9,022)	(1,689)	(405)	(745)	10,950	30	0.27	גידול מיידי מקביל של 0.1%
23,856	(11,361)	(1,163)	(381)	(736)	10,215	(705)	(6.46)	קטיון מיידי מקביל של 1%

30 בספטמבר 2016								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א)								
שינוי בשווי ההוגן								
מטבע ישראל								
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי								
צמוד מט"ח								
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל	במיליוני ש"ח באחוזים
20,257	(7,180)	(1,182)	(206)	(512)	11,177	282	2.59	גידול מיידי מקביל של 1%
20,814	(8,524)	(632)	(194)	(511)	10,953	58	0.53	גידול מיידי מקביל של 0.1%
21,380	(10,701)	(78)	(180)	(508)	9,913	(982)	(9.01)	קטיון מיידי מקביל של 1%

31 בדצמבר 2016								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א)								
שינוי בשווי ההוגן								
מטבע ישראל								
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי								
צמוד מט"ח								
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל	במיליוני ש"ח באחוזים
22,574	(7,363)	(1,820)	(281)	(720)	12,390	613	5.21	גידול מיידי מקביל של 1%
22,937	(8,771)	(1,304)	(262)	(728)	11,872	95	0.81	גידול מיידי מקביל של 0.1%
23,260	(11,050)	(849)	(239)	(736)	10,386	(1,391)	(11.81)	קטיון מיידי מקביל של 1%

(א) מדידה זו כוללת את החשיפה לשינוי מיידי בריבית של תיקי הנוסטרו המשוערים לפי שווי שוק והמחויבות האקטוארית לעובדים. מדידה זו אינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית אשר נאמדת ב-30 בספטמבר 2017 בירידה בשווי הנכסים של כ-111 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2016 כ-120 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016 כ-117 מיליון ש"ח) בתרחיש עליה של 1% בריבית. כמו כן, המדידה אינה כוללת את ההשפעות של הוראות המעבר של תקן זכויות עובדים, לפיהן מחושב יחס הלימות ההון.

(ב) מזה: השפעת נכסים פיננסיים מורכבים: גידול מיידי מקביל של 1% - (276) מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2016 - (276) מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2016 - (345) מיליון ש"ח), קטיון מיידי מקביל של 1% - 195 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2016 - 179 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016 - 171 מיליון ש"ח). גידול מיידי מקביל של 2% - (578) מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2016 - (701) מיליון ש"ח), קטיון מיידי מקביל של 2% - 310 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2016 - 401 מיליון ש"ח בהתאמה).

* לא כולל אומדן שווי הכנסות בגין עמלת פירעון מוקדם.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

30 בספטמבר 2017						
מטב	מטב	מטב	מטב	מטב	מטב	מטב
עד עשרים שנה	עד חמש שנים	עד חמש שנים	עד שלוש שנים	עד שלוש שנים	עד חודשים	עד חודשים
מטב עשר	מטב חמש	מטב שלוש	מטב שנה	מטב חודש	מטב עשר	מטב חודש
עד עשרים שנה	עד חמש שנים	עד חמש שנים	עד שלוש שנים	עד שלוש שנים	עד חודשים	עד חודשים
במיליוני ש"ח						
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
2,109	8,272	8,450	18,543	29,167	9,882	201,925
354	25,591	23,866	40,968	44,053	75,916	46,183
33	36	22	2,180	3,497	1,410	861
-	-	-	-	-	-	-
2,496	33,899	32,338	61,691	76,717	87,208	248,969
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
59	2,504	4,213	14,595	16,112	6,410	194,362
368	25,497	25,578	41,113	47,279	82,845	53,152
48	6	356	1,130	3,482	1,745	673
-	-	-	-	24	-	-
475	28,007	30,147	56,838	66,897	91,000	248,187
מכשירים פיננסיים, נטו						
2,021	5,892	2,191	4,853	9,820	(3,792)	782
21,767	19,746	13,854	11,663	6,810	(3,010)	782
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
2,506	4,857	10,016	12,699	10,525	2,516	535
-	1,144	1,001	2,450	1,882	45	4
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
2,506	6,001	11,017	15,149	12,407	2,561	539
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
877	3,325	7,313	13,634	4,779	2,009	618
-	1,551	1,511	4,568	2,603	654	484
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	129	-	-
877	4,876	8,824	18,202	7,511	2,663	1,102
מכשירים פיננסיים, נטו						
1,629	1,125	2,193	(3,053)	4,896	(102)	(563)
6,125	4,496	3,371	1,178	4,231	(665)	(563)

- (א) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שוויו הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. בטור "כלא תקופת פרעון" מוצגות היתרות המאזניות שאינן מהוונות, כולל יתרות שזמן פרעונן עבר בסך 1,204 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017.
- (ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (ג) המח"מ נמוך מ-0.05 שנים.

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 30 בספטמבר 2016							
משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים			
0.56	3.30	278,940	0.63	2.65	265,372	0.60	3.18	279,458	579	531
1.50	-	247,093	1.53	-	248,030	1.64	-	256,991	-	60
-	-	5,076	-	-	4,964	-	-	8,039	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.99	3.30	531,109	1.06	2.65	518,366	1.09	3.18	544,488	579	591
0.42	1.00	231,563	0.45	0.70	222,530	0.31	0.59	238,255	-	-
1.44	-	273,646	1.45	-	272,331	1.53	-	275,858	-	26
-	-	2,905	-	-	2,593	-	-	7,440	-	-
0.50	-	24	0.50	-	42	0.50	-	24	-	-
0.97	1.00	508,138	1.00	0.70	497,496	0.95	0.59	521,577	-	26
									565	
									22,332	
3.82	2.44	48,232	3.90	2.10	51,873	3.88	2.55	45,507	37	1,816
2.65	-	6,790	2.80	-	7,105	2.65	-	6,526	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.68	2.44	55,022	3.77	2.10	58,978	3.72	2.55	52,033	37	1,816
2.91	0.82	38,888	2.87	1.11	42,433	2.95	0.61	32,555	-	-
2.78	-	8,391	2.75	-	8,634	2.52	-	11,371	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	135	-	-	119	-	-	129	-	-
2.88	0.82	47,414	2.84	1.11	51,186	2.83	0.61	44,055	-	-
									1,816	
									7,941	

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

30 בספטמבר 2017						
ממיליוני ש"ח	עד חודש עם דרישה	עד חודש ועד שלושה חודשים	עד שלושה שנים	עד חמש שנים	עד עשר שנים	עד עשרים שנים
מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ^(ה)						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
39,068	18,504	9,416	7,300	4,858	5,200	903
נכסים פיננסיים ^(א)						
2,912	784	372	1,203	1,737	1,703	570
מזה: מכשירים פיננסיים מורכבים						
76,611	84,780	68,446	20,180	7,559	17,739	856
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
1,792	3,091	4,834	73	399	54	302
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ד)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
117,471	106,375	82,696	27,553	12,816	22,993	2,061
סך הכל שווי הוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
86,431	8,226	12,406	1,848	275	212	39
התחייבויות פיננסיות ^(א)						
53,696	79,961	69,683	19,786	9,235	20,094	618
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
1,544	2,835	3,763	1,715	215	120	931
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ד)						
-	-	20	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
141,671	91,022	85,872	23,349	9,725	20,426	1,588
סך הכל שווי הוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
(24,200)	15,353	(3,176)	4,204	3,091	2,567	473
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
(24,200)	(8,847)	(12,023)	(7,819)	(4,728)	(2,161)	(1,688)
החשיפה המצטברת במגזר						
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
241,528	30,902	49,108	38,542	23,324	18,329	5,518
נכסים פיננסיים ^(א)						
122,798	160,741	114,381	63,598	32,426	44,474	1,210
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
2,653	4,501	8,331	2,253	421	90	335
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ד)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
366,979	196,144	171,820	104,393	56,171	62,893	7,063
סך הכל שווי הוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
281,411	16,645	33,297	30,077	11,801	6,041	975
התחייבויות פיננסיות ^{(א)(ג)}						
107,332	163,460	119,565	65,467	36,324	47,142	986
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
2,217	4,580	7,245	2,845	571	126	979
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ד)						
-	-	173	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
390,960	184,685	160,280	98,389	48,696	53,309	2,940
סך הכל שווי הוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
(23,981)	11,459	11,540	6,004	7,475	9,584	4,123
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
(23,981)	(12,522)	(982)	5,022	12,497	22,081	26,204
החשיפה המצטברת במגזר						
52	101	456	1,247	1,470	3,752	5,627
בנוסף, חשיפה לריבית בגין התחייבויות לזכויות עובדים, ברוטו - פנסיה ופיצויים						

(א) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. בטור "ללא תקופת פרעון" מוצגות היתרות המאזניות שאינן מהוונות, כולל יתרות שזמן פרעונן עבר בכך 1,204 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017.

(ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(ג) כולל פריטים לא כספיים המוצגים בטור "ללא תקופת פרעון".

(ד) המח"מ נמוך מ-0.05 שנים.

(ה) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(ו) כולל שווי הוגן של התחייבויות האקטואריות לעובדים ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית.

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 30 בספטמבר 2016							
משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים			
1.26	2.48	85,885	1.30	1.62	88,391	1.16	2.76	86,392	1,114	29
3.44	2.83	10,029	2.95	2.29	10,276	3.49	2.60	9,309	-	28
0.96	-	291,443	0.84	-	324,348	1.02	-	276,274	-	103
-	-	6,919	-	-	6,571	-	-	10,545	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.01	2.48	384,247	0.92	1.62	419,310	1.03	2.76	373,211	1,114	132
0.18	1.08	113,337	0.20	1.54	111,538	0.16	1.17	110,953	1,515	1
1.19	-	263,660	1.03	-	299,876	1.24	-	253,524	-	451
-	-	9,090	-	-	8,764	-	-	11,123	-	-
0.50	-	14	0.50	-	7	0.50	-	20	-	-
0.87	1.08	386,101	0.79	1.54	420,185	0.89	1.17	375,620	1,515	452
									(320)	
									(2,008)	
1.09	2.78	416,301	1.20	2.21	408,168	1.07	2.86	415,525	5,898	2,376
1.23	-	547,007	1.16	-	580,920	1.34	-	541,924	2,133	163
-	-	12,132	-	-	11,535	-	-	19,021	437	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.15	2.78	975,440	1.16	2.21	1,000,623	1.20	2.86	976,470	8,468	2,539
0.60	0.93	385,128	0.65	0.97	376,976	0.49	0.69	383,224	2,976	1
1.34	-	547,167	1.25	-	582,076	1.41	-	542,623	1,870	477
-	-	11,995	-	-	11,383	-	-	18,643	80	-
0.06	-	353	0.11	-	352	0.08	-	354	181	-
1.02	0.93	944,643	1.00	0.97	970,787	1.01	0.69	944,844	5,107	478
									2,061	
									28,265	
15.49	2.23	16,948	15.06	2.42	16,892	15.52	2.21	17,560	-	4,855

הערות כלליות:

1. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של תזרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי שמנכה אותם לשווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.
לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15 א](#).
2. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
3. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שייגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
4. השפעת עסקאות גידור כלולה בסך כל הנכסים או סך ההתחייבויות, לפי העניין.
5. בחישוב מח"מ הנכסים ומח"מ ההתחייבויות נלקח בחשבון אומדן פירעונות מוקדמים במשכנתאות ואומדן משיכות בפיקדונות הציבור בהתאמה. בניטרול ההשפעה של המודלים המח"מ המקורי כלהלן: במגזר הצמוד למדד - מח"מ הנכסים מגיע ל-4.84 שנים, מח"מ ההתחייבויות מגיע ל-2.90 שנים ופער השת"פ מסתכם ב-1.34%. במגזר השקלי הלא צמוד-מח"מ הנכסים מגיע ל-1.09 שנים, מח"מ ההתחייבויות מגיע ל-1.22 שנים ופער השת"פ 2.50%. בנוסף, בניהול חשיפות הריבית הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש בשקלים ובמט"ח, כהתחייבות ארוכה (הנפרסת בין שנה לעשר שנים), ולא עד חודש לפי הוראות הדיווח.
6. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סיכון הנזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות" ודרישות הוראה מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", המאמצת את המלצות ועדת באזל 3, לחישוב יחס מזערי לנזילות (LCR) **Liquidity Coverage Ratio**), תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי.

לאומי שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח אשר תאפשר לו לעמוד בכל צורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל רגולטורי וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל, ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם.

יחס כיסוי הנזילות של התאגיד הבנקאי (המודל הרגולטורי) מחושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

למידע נוסף בנוגע לסיכון הנזילות ראה [דוח על הסיכונים](#) באתר האינטרנט של הבנק [וביאור 29](#).

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים המידע, סיכונים מעילות והונאות וסיכונים המשכיות עסקית.

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים הקבוצתית מאושרת מידי שנה על ידי הדירקטוריון. המדיניות מעגנת את תפיסת ניהול הסיכון התפעולי בלאומי באמצעות עקרונות וקווים מנחים ובכלל זה: ניהול סיכון מותאם לפעילות בקווי העסקים השונים, ראייה אינטגרטיבית, מיקוד בסיכונים בעלי פוטנציאל להשלכה משמעותית וניהול סיכונים במוצרים ובפרויקטים מהותיים.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במבנה הארגוני, במדיניות ובממשל התאגידי של ניהול הסיכון התפעולי.

סיכונים אחרים

סיכוני רגולציה וציות

- א. ציות, איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור**
- לצורך ניהול אפקטיבי של הנושא פועל בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומד קצין הציות הראשי (Chief Compliance Officer) האחראי, בין היתר, למילוי החובות לפי הוראות החקיקה בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. קצין הציות הראשי משמש גם כממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך וגם כ-Responsible Officer בתחום ה-FATCA, כפי שיפורט להלן.
- פעילות מערך הציות מבוצעת באמצעות צוות מקצועי בעל ידע והבנה מעמיקה בתחומי הציות ומבוססת על תהליכי עבודה, בקרה ומערכות ממוכנות. המערך נמצא בקשר שוטף עם חברות הבנות בארץ ובח"ל לצורך מעקב ליישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית.
- בהתאם למגמות המתפתחות בעולם, מטפל הבנק במגוון נושאים בתחום הציות, איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור ובהיבטי מיסוי ודיווח לרשויות המס הרלוונטיות ללקוח.
- ב. אכיפה**
- בינואר 2011 התקבל בכנסת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. במסגרת חקיקה זו ניתן יהיה להטיל סנקציות שונות על תאגיד, וכן על עובדי התאגיד, לרבות נושאי המשרה. בהמשך לחוק פרסמה הרשות לניירות ערך מסמך קריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום.
- קצין הציות הראשי של הקבוצה משמש גם כממונה על האכיפה. הדירקטוריון אישר את תכנית האכיפה הפנימית לאחר שתוקפה על ידי מומחה חיצוני ולאחר שנהלי האכיפה המרכזיים נסקרו על ידו.
- ג. FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act**
- על פי החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227) ותקנות מס הכנסה (יישום הסכם FATCA), התשע"ו-2016 נדרש הבנק לבצע הליכי זיהוי לקוחות ולהעביר מידע לרשות המסים בישראל אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאים לצורך העברתו לרשות המסים האמריקאית.
- הבנק פועל במספר נדבכים על מנת לוודא ציות של קבוצת לאומי ויחידים בה להוראות החקיקה, בהם: מינוי קצין הציות כממונה לנושא, אימוץ מדיניות ונהלי עבודה מתאימים, פיתוח כלים ממוכנים תומכים בתהליכי העבודה, גיבוש מנגנוני הדרכה והטמעה, בדיקה, בקרה ותפעול הנדרשים למילוי ההנחיות והנחיית החברות הבנות בקבוצה להיערכות מתאימה.
- ד. OECD – Common Reporting Standard (CRS) Standards for Automatic Exchange of Financial Account Information**
- ארגון ה-OECD פרסם תקן אחיד ליישום חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). התקן נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי המדינות המחזיקים חשבונות פיננסיים מחוץ למדינת התושבות שלהם. ביולי 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227) בנושא יישום ה-FATCA והתקן. תקנות ליישום התקן טרם פורסמו.
- לאומי נערך לעמידה בדרישות החקיקה. שלוחות בנק לאומי באנגליה וברומניה החלו ביישום התקן ביום 1 בינואר 2016 בהתאם להוראות הרגולציה המקומית החלות עליהן.

סיכונים משפטיים

פרק זה נכתב בפירוט רב **בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 (עמודים 91-92)** על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוח השנתי.

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הבנק והחברות המאוחדות ללקוחותיהם. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. לא ניתן לצפות מראש את כל סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם שירותי הבנק והחברות המאוחדות, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטורים והנחיות של המפקח על הבנקים. ההתקשרויות עם הלקוחות הינו, בחלקן, התקשרויות הנמשכות לאורך שנים רבות, במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. הבנק והחברות המאוחדות פועלים באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומשפטית מוגברת.

בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד הבנק והחברות המאוחדות מוגשות מעת לעת תלונות למפקח על הבנקים, שעלולות בנסיבות מסוימות להביא לנקיטת הליכים משפטיים נגד הבנק. לעת הזו, לא ניתן להעריך האם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הפיקוח בעניין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות או אחרות כתוצאה מהליכים שכאלו, וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

מאז תחילת השנה לא חלו שינויים משמעותיים בחשיפות.

סיכונים מתפתחים

סיכונים מתפתחים הינם סיכונים שהמאפיינים שלהם ורמת החומרה שלהם משתנים בהתאם לתמורות שחלות בשנים האחרונות בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית. בין סיכונים אלה ניתן לציין את סיכון הסייבר, הסיכון הטכנולוגי וסיכון ה-conduct.

כמו כן, סביבת הפעילות של הבנק מושפעת מאד בשנים האחרונות מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו-כלכלית תנודתית, לשינויים החלים במודל העסקי, ובכלל זה המעבר ל"בנקאות החדשה" המבוססת על הדיגיטל ולמגמות חברתיות וצרכניות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים משמעותיים במפת הסיכונים והאיומים ובסביבה העסקית בה פועל הבנק בארץ ובעולם.

למידע נוסף ראה פרק [סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016](#).

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט **בביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2016**.

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר הנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

הנושאים החשבונאיים הקריטיים העיקריים שצוינו בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2016 הם כדלהלן: הפרשה להפסדי אשראי וסוג חובות בעייתיים, מכשירים נגזרים, ניירות ערך, התחייבויות לזכויות עובדים, התחייבויות בגין תביעות משפטיות, בניינים וציוד, נכסים בלתי מוחשיים ומיסים על ההכנסה.

התחייבויות לזכויות עובדים

הסכומים של ההתחייבויות לפנסיה מחושבים על פי מודלים אקטואריים. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים, של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל, לפיהם העקום מורכב מתשואות אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

כמו כן החישובים האקטואריים לוקחים בחשבון את תחזית עליית השכר הריאלית על סמך ניסיון העבר שמשנתה בהתאם לגיל העובד.

המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: תוחלת חיים, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה, שיעורי עזיבה עם תנאים מועדפים, שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכת כספי פיצויים ותגמולים וכד'. על אף שהפרמטרים נקבעו בזירות ובמקצועיות ראויה, שינוי בכל אחד מהפרמטרים האקטואריים או בכמה מהם ו/או בשיעור ההיוון ו/או בשיעור עליית השכר יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

ליום 30 בספטמבר 2017 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה ביתרה שלילית בסך 2,790 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, קיטון של 621 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2016.

יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 30 בספטמבר 2017 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") נמוכה בכ-168 מיליון ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

חישוב דרישות ההון בהתאם להוראות באזל 3 יעשה בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, שקובעות שיתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים, והסכום שנקף ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013 בגין השפעת האימוץ לראשונה, לא יובאו בחשבון באופן מיידי אלא יהיו כפופים להוראות מעבר, כך שהשפעתם תיפרס כדלקמן: 40% מיום 1 בינואר 2015 ועוד 20% ב-1 בינואר של כל שנה עד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה פנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת ראי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2017 מבצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

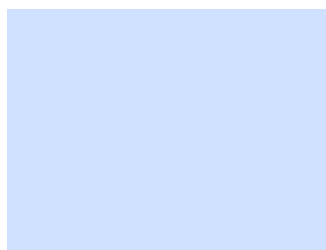
הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל הראשי, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל הראשי של הבנק, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

בתקופה מינואר-ספטמבר 2017 התקיימו 19 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-52 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 20 בנובמבר 2017, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2017 ולתקופה שנסתיימה באותו תאריך. דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

20 בנובמבר 2017

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני רקפת רוסק-עמינח מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני עומר זיו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

עומר זיו

סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הפיננסית

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני שלמה גולדפרב מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים כפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 בנובמבר 2017

שלמה גולדפרב

סגן מנהל כללי בכיר

חשבונאי ראשי

ראש חטיבת החשבונאות

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2017 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב, לאמור בביאור 10.ב. סעיף 2 בדבר תביעה שהוגשה נגד הבנק לרבות בקשה לאישורה כתביעה ייצוגית.

הבנק אינו יכול להעריך מה תהיינה השלכות של העניינים הנ"ל על הבנק, אם בכלל, על מצבו הכספי ועל תוצאות פעולותיו ואם תהיינה מהותיות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים המשותפים

20 בנובמבר 2017

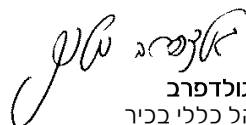
בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	
2016	2016		2016		
מבוקר			בלתי מבוקר		ביאור
			במיליוני ש"ח		
9,552	7,236	7,500	2,607	2,294	הכנסות ריבית
2,026	1,577	1,544	637	376	הוצאות ריבית
7,526	5,659	5,956	1,970	1,918	הכנסות ריבית, נטו
(125)	(171)	146	106	3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,651	5,830	5,810	1,864	1,915	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
1,282	1,057	674	499	222	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,967	2,973	3,068	996	1,043	עמלות
159	54	71	19	41	הכנסות אחרות
5,408	4,084	3,813	1,514	1,306	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
5,422	^(N) 4,142	3,831	^(N) 1,354	1,264	משכורות והוצאות נלוות
1,697	^(N) 1,254	1,239	^(N) 435	406	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,461	^(N) 904	1,076	^(N) 166	406	הוצאות אחרות
8,580	6,300	6,146	1,955	2,076	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,479	3,614	3,477	1,423	1,145	רווח לפני מסים
1,717	1,292	1,220	514	376	הפרשה למסים על הרווח
2,762	2,322	2,257	909	769	רווח לאחר מסים
					חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס
66	56	85	21	60	
					רווח נקי
2,828	2,378	2,342	930	829	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	(30)	(24)	(11)	(9)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,791	2,348	2,318	919	820	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)
1.85	1.55	1.50	0.60	0.52	רווח נקי בסיסי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.84	1.55	1.50	0.60	0.52	רווח נקי מדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

שלמה גולדפרב
סגן מנהל כללי בכיר
חשבונאי ראשי
ראש חטיבת החשבונאות

דוד ברודט
יושב ראש הדירקטוריון

עומר זיו
סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הפיננסית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 20 בנובמבר 2017

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2016	2016	2017	2016	2017	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
2,828	2,378	2,342	930	829	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
37	30	24	11	9	בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,791	2,348	2,318	919	820	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים					
(281)	210	256	(346)	259	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
(11)	(24)	(32)	(14)	2	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ^(א) , לאחר השפעת גידורים ^(ב)
(928)	(918)	(943)	787	(806)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)
(20)	(15)	(24)	(14)	(13)	חלקו של הבנק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות
(1,240)	(747)	(743)	413	(558)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
376	224	160	(168)	185	השפעת המס המתייחס
(864)	(523)	(583)	245	(373)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים
-	-	-	-	-	בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(864)	(523)	(583)	245	(373)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לאחר מיסים
1,964	1,855	1,759	1,175	456	רווח כולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
37	30	24	11	9	בניכוי רווח כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,927	1,825	1,735	1,164	447	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטוארים לסוף תקופה של תוכניות להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם [ביאור 4](#) בדבר רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2017

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2016	2016	2017		
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח	ביאור	
נכסים				
74,757	59,067	66,134		מזומנים ופיקדונות בבנקים
77,201	82,493	82,098	5	ניירות ערך ^(א,ב)
1,284	896	872		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
265,450	267,895	269,630	6, 13	אשראי לציבור
(3,493) ^(ד)	(3,527)	(3,272)	6, 13	הפרשה להפסדי אשראי
261,957	264,368	266,358		אשראי לציבור, נטו
642	623	695		אשראי לממשלות
901	897	923		השקעות בחברות כלולות
3,147	3,044	2,931		בניינים וציוד
17	17	16		נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
10,654	11,630	10,954	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8,043 ^(ד)	8,723	8,251		נכסים אחרים ^(א)
438,603	431,758	439,232		סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
346,854	336,851	350,201	7	פיקדונות הציבור
3,394	3,589	4,460		פיקדונות מבנקים
900	661	539		פיקדונות מממשלות
539	553	637		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
22,640	23,765	16,407		אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
10,677	12,634	11,275	11	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
21,885	22,117	22,539		התחייבויות אחרות ^(א,ג)
406,889	400,170	406,058		סך כל ההתחייבויות
31,347	31,228	32,793	9	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
367	360	381		זכויות שאינן מקנות שליטה
31,714	31,588	33,174		סך כל ההון
438,603	431,758	439,232		סך כל ההתחייבויות וההון

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 15.א](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 492 מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2016 - 487 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2016 - 488 מיליון ש"ח).

(ד) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,110	1,729	38	יתרה ליום 30 ביוני 2017
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם
7,110	1,729	38	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,109	1,722	36	יתרה ליום 30 ביוני 2016
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
7,109	1,722	36	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	הפסד כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,877	(2,522)	26,166	32,521	372	32,893
-	-	820	820	9	829
-	(373)	-	(373)	-	(373)
-	-	(175)	(175)	-	(175)
8,877	(2,895)	26,811	32,793	381	33,174

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,867	(2,216)	23,413	30,064	349	30,413
-	-	919	919	11	930
-	245	-	245	-	245
8,867	(1,971)	24,332	31,228	360	31,588

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,109	1,722	36	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
1	7	(8)	הנפקת מניות
-	-	10	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
7,110	1,729	38	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,059	1,129	43	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
50	593	(7)	הנפקת מניות
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
7,109	1,722	36	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,059	1,129	43	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	רווח נקי לתקופה
50	593	(7)	הנפקת מניות
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	התאמות בגין חברות כלולות, נטו
7,109	1,722	36	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	הפסד כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,867	(2,312)	24,792	31,347	367	31,714
-	-	2,318	2,318	24	2,342
-	-	-	-	-	-
10	-	-	10	-	10
-	(583)	-	(583)	-	(583)
-	-	-	-	(10)	(10)
-	-	(299)	(299)	-	(299)
8,877	(2,895)	26,811	32,793	381	33,174

סך כל הון המניות וקרנות ההון	הפסד כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,231	(1,448)	21,984	28,767	340	29,107
-	-	2,348	2,348	30	2,378
636	-	-	636	-	636
-	(523)	-	(523)	-	(523)
-	-	-	-	(10)	(10)
8,867	(1,971)	24,332	31,228	360	31,588

סך כל הון המניות וקרנות ההון	הפסד כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,231	(1,448)	21,984	28,767	340	29,107
-	-	2,791	2,791	37	2,828
636	-	-	636	-	636
-	(864)	-	(864)	-	(864)
-	-	-	-	(10)	(10)
-	-	17	17	-	17
8,867	(2,312)	24,792	31,347	367	31,714

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2016	2016	2017	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר				
	במיליוני ש"ח				
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
2,828	2,378	2,342	930	829	רווח נקי לתקופה
התאמות:					
(28)	(29)	(60)	(23)	(59)	חלק הקבוצה ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות ^(א)
663	492	497	172	155	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
(125)	(171)	146	106	3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(44)	(45)	(9)	(31)	(9)	רווח ממכירת תיקי אשראי
(857)	(859)	(170)	(294)	(57)	רווחים ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
116	(14)	35	107	(147)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(7)	(35)	-	(35)	-	רווח ממימוש השקעות בחברות כלולות
(66)	-	(18)	-	(16)	רווח ממימוש בניינים וציוד
6	7	-	6	-	הפרשה לירידת ערך מניות זמינות למכירה
10	-	-	-	-	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
43	(454)	(203)	86	(134)	מסים נדחים - נטו
^(ב) 261	^(ב) 380	(109)	^(ב) 176	31	פיצויי פרישה ופנסיה - גידול (קיטון) בעודף העתודה על היעודה
312	219	94	(65)	32	ריבית שהתקבלה (טרם התקבלה) מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אג"ח זמין למכירה
782	621	545	252	97	ריבית שטרם שולמה בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים
591	543	219	325	(261)	השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושוי מזומנים
-	4	(3)	6	(2)	אחר, נטו
שינוי נטו בכנסים שוטפים:					
(207)	(1,139)	(204)	190	448	פיקדונות מבנקים
^(ב) (2,986)	(3,812)	(6,067)	607	(1,694)	אשראי לציבור
(189)	(170)	(53)	(143)	(76)	אשראי לממשלות
480	868	412	580	159	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
595	(381)	(303)	1,368	408	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,322	(1,137)	2,195	(2,144)	3,842	ניירות ערך למסחר
^(ב) (179)	(398)	(170)	(320)	(217)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:					
(447)	(186)	1,351	(504)	122	פיקדונות מבנקים
18,358	8,885	5,168	(2,674)	7,233	פיקדונות הציבור
156	(71)	(307)	(13)	(91)	פיקדונות מממשלות
(399)	(385)	98	(236)	393	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(314)	1,500	607	(1,073)	(827)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
369	^(ב) 719	(107)	201	36	התחייבויות אחרות
23,044	7,330	5,926	(2,443)	10,198	מזומנים נטו מפעילות שוטפת (לפעילות שוטפת)

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.
(ב) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	
2016	2016		2016		
מבוקר			בלתי מבוקר		
			במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה					
(92,212)	(77,465)	(73,419)	(17,990)	(31,374)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
35,438	30,116	30,921	10,386	11,416	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
45,457	35,996	35,290	12,083	12,909	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
-	-	80	-	-	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
2,723	716	65	468	65	תמורה ממכירת תיקי אשראי
73	68	15	68	6	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות ^(א)
(634)	(489)	(463)	(133)	(144)	רכישת בניינים וציוד
99	9	38	4	29	תמורה ממימוש בניינים וציוד
2	2	2	-	-	תמורה ממימוש נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה
200 ^(ב)	20 ^(ב)	347	(10) ^(ב)	50	קופה מרכזית לתשלום פיצויים
(8,854)	(11,027)	(7,124)	4,876	(7,043)	מזומנים נטו מפעילות השקעה (לפעילות השקעה)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון					
4,442	4,442	-	-	-	הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(3,892)	(2,606)	(6,778)	(638)	(6,027)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	(299)	-	(175)	דיבידנד ששולם לבעלי המניות
(10)	(10)	(10)	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
540	1,826	(7,087)	(638)	(6,202)	מזומנים נטו מפעילות מימון (לפעילות מימון)
14,730	(1,871)	(8,285)	1,795	(3,047)	גידול (קטון) במזומנים ושווי מזומנים
58,130	58,130	72,269	54,246	66,551	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
(594)	(543)	(219)	(325)	261	השפעת הפרשי השער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
72,269	55,716	63,765	55,716	63,765	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	
2016	2016		2016		
מבוקר			בלתי מבוקר		
			במיליוני ש"ח		
9,864	7,370	7,589	2,411	2,414	ריבית שהתקבלה
(3,041)	(2,140)	(1,825)	(799)	(1,407)	ריבית ששולמה
48	34	40	-	6	דיבידנדים שהתקבלו
(1,629)	(1,144)	(1,392)	(494)	(491)	מיסים על הכנסה ששולמו

(א) בשנת 2017 מהווה חלק מעדכון תמורה מותנית בגין השקעות בחברות כלולות.
 (ב) סווג מחדש.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של כ-957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון.

ראה [ביאור 3.א.1](#).

ביום 6 באפריל 2017 הנפיק הבנק יחידות PSU. כתוצאה מכך סווגו 10 מיליון ש"ח מהתחייבויות אחרות לקרן עסקאות תשלום מבוסס מניות.

ראה [ביאור 9א](#).

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 119 מיליון ש"ח.

במשך השנה הונפקו מניות כנגד המרת זכויות שנצברו לטובת העובדים בסך 636 מיליון ש"ח.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עמוד	פירוט הביאורים	
86	עיקרי המדיניות החשבונאית	1
92	הכנסות והוצאות ריבית	2
93	הכנסות מימון שאינן מריבית	3
94	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	4
99	ניירות ערך	5
113	סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	6
118	פיקדונות הציבור	7
119	זכויות עובדים	8
127	הון, הלימות הון, מינוף ונזילות	9
133	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	10
137	פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון	11
145	מגזרי פעילות פיקוחיים	12
159	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	13
180	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	14
183	יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	15
201	נושאים שונים	16

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2017 ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי. ברוב הנושאים הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. ביתר הנושאים שהינם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, פרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) וכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים הנחיות יישום ספציפיות שמבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

הכללים החשבונאיים שישומו בעריכת דוחות ביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2016, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2016 ולביאורים הנלווים אליהם. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 20 בנובמבר 2017.

2. שימוש באומדנים

בעת הכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרש מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות והפעלת שיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

3. מיון ניירות ערך

החל מיום 1 בינואר 2017, הותר לבנק לחדש סיווג אגרות החוב בתיק המוחזק לפדיון. כתוצאה מכך הבנק סיווג מהתיק הזמין למכירה לתיק לפדיון אגרות חוב של חברה בת בחו"ל בסך של כ-957 מיליון ש"ח. בהתאם להוראות בנק ישראל, בהעברת אג"ח מהתיק הזמין למכירה אל תיק המוחזק לפדיון, רווח או הפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום העברה ממשיך להיות מוצג בהון העצמי, אך מיום זה ואילך יופחת לרווח והפסד על פני משך החיים הנותרים של האג"ח. סכום ההפסד בקרן ההון ליום המעבר הינו כ-35 מיליון ש"ח.

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2017 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע חוץ, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרס 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם לחוזר לאור החשיבות של הטיפול החשבונאי בנושאים כגון: סוגיות במטבע חוץ, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, אירועים לאחר תאריך המאזן, הוחלט להתאים את הטיפול החשבונאי של תאגידים בנקאיים בנושאים אלה לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנכללים בנושאי הקודיפיקציה הבאים וכפופים להנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח על הבנקים:

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נושא 830 בדבר "סוגיות במטבע חוץ" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלפו תקן חשבונאות בינלאומי 21 בדבר "השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ" ותקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר אינפלציוניות" בהוראות נושא 830. למען הסר ספק, הובהר כי אין שינוי בנוגע למועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים לאינפלציה. להלן עיקרי ההוראה כפי שאומצה בהוראות הדיווח לציבור:

קביעת מטבע הפעילות - מטבע הפעילות של ישות הוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות. יש להתחשב ביכולת של הישות להיות עצמאית.

בנוגע לפעילות חוץ נציין שקרן ההון מהפרשי תרגום תחושב בהתאם לשיטת האיחוד בשלבים בלבד.

נושא 250 בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלף תקן חשבונאות בינלאומי 8 בדבר "מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות" בהוראות נושא 250.

תת נושא 10-855 בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלף תקן חשבונאות בינלאומי 10 בדבר "אירועים לאחר תקופת הדיווח" בהוראות תת נושא 10-855.

הנחיות החוזר יישמו החל מיום 1 בינואר 2017 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. יודגש כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר מטבע חוץ בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, לא יכללו הפרשי שער בגין אגרות חוב זמינות למכירה במסגרת ההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו בקרן ההון, אלא יכללו במסגרת הרווח והפסד.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה". בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על ההכנסה" ובנושא 740-830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ מיסים על ההכנסה".

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב". החוזר כולל הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב.

עיקרי התיקונים:

- הוראות המעבר עודכנו כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016.
- הובהר כי קנסות לרשויות המס והכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
- הובהר כי חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".
- דרישות הגילוי בהוראות הדיווח לציבור, ומתכונת הגילוי בדבר "הפרשה למיסים על הרווח", הותאמו לדרישות בהוראות החדשות.
- הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס.
- השקעות בחברות בנות מקומיות - יש להכיר בהתחייבויות מיסים נדחים אלא אם חוקי המס מתירים השבה של ההשקעה בפטור ממס ללא עלות משמעותית והחברה האם מצפה לבצע את ההשבה בדרך זו בסופו של דבר (יכולת וכוונה).
- השקעה בחברות בנות זרות - יש להכיר בהתחייבות מיסים נדחים למעט אם המשקיע יכול לשלוט במועד ההיפוך והרווחים הלא מחולקים יושקעו מחדש ללא הגבלת זמן או שהם יכולים להיות מחולקים בפטור ממס.
- עמדות מס לא וודאיות - יש להכיר בהטבת מס כאשר צפוי (יותר סביר מאשר לא) שהיא תנוצל. סכום הטבת המס שיוכר הוא הגבוה ביותר אותו צופים (מעל 50%) לקבל.
- מיסים נדחים בגין הסדרי תשלומים מבוססי מניות - הפרשים זמניים הנוצרים בהסדרי תשלום מבוסס מניות מבוססים על סכום עלות הפיצוי שמוכר ברווח והפסד ללא התאמות נוספות עד שהטבה ממומשת.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- אין להכיר בהתחייבויות או נכסי מסים נדחים בגין הפרשים זמניים הקשורים לנכסים לא כספיים והתחייבויות לא כספיות כאשר בסיס המס שלהם נקבע במטבע שונה ממטבע הפעילות של הישות, כאשר הפרשים נוצרים בגין שינויים בשערי חליפין או בגין הצמדה לצורך מס.
 - שינויים בשיעור המס - שינויים עוקבים במיסים נדחים הנוצרים בעקבות שינויים בשיעורי המס בדרך כלל יזקפו לרווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם המיסים הנדחים הוכרו לראשונה בהון.
 - נכס מיסים נדחים יוכר רק אם נראה שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין, עם ההכרה בנכס יש לקבוע האם קיים רווח עתידי חייב במס אשר כנגדו ניתן יהיה לנכות את ההפרש על מנת לקבוע האם יש צורך ברישום Valuation Allowance. שינויים עוקבים ב-Valuation Allowance יוכרו ברווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם ההפרשה הוכרה לראשונה בהון.
- הבנק מיישם הוראות אלה החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך. ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. עדכון תקינה חדש בנושא תשלום מבוסס מניות

ביום 30 במרס 2016 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 09-2016 לקודיפיקציה אשר מהווה תיקון להוראות ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות".

בהתאם לתיקון:

- יש להכיר בכל השפעות המס הקשורות לעסקאות תשלום מבוסס מניות בעת סילוק או פקיעה דרך רווח והפסד. עד להכנסת התיקון, הטבות מס עודפות אשר עלו על ההוצאה שהוכרה בדוח רווח והפסד (המכונות "windfalls") היו מוכרות בהון, וגירעונות בהטבת מס אשר היו נמוכים מההוצאה שהוכרה ברווח והפסד (המכונות "shortfalls") היו מוכרים בהון עד לאיפוס יתרות קודמות מהטבות מס עודפות. בהעדר עודפים כאמור, גירעונות הוכרו ברווח והפסד. התיקון צפוי להגדיל את התנודתיות בהוצאות המסים על ההכנסה.
- נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא.
- הטבות מס עודפות יוכרו במועד התהוותן ולא ידחו עד למועד בו הן מקטינות את ההכנסה החייבת כפי שהיה עד כה. שינוי זה ייושם למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.
 - כל תזרימי המזומנים הקשורים למיסים בגין תשלום מבוסס מניות יסווגו במסגרת הפעילות השוטפת בדוח תזרימי המזומנים. ניתן ליישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע או בדרך של יישום מכאן ולהבא.
 - לעניין השפעת חילוסים על ההכרה בהוצאות בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, ניתן לערוך אומדן של חילוסים בהתאם לנדרש כיום או לחילופין להכיר בהשפעת החילוסים במועד התרחשותם. ככל שישות בוחרת לשנות את מדיניותה החשבונאית בנושא, השינוי ייושם למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.

ליישום עדכון התקינה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. עדכון תקינה חדש בנושא שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות

בחודש מרס 2016, פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 07-2016 לנושא 323 בקודיפיקציה בדבר שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות.

בהתאם לתיקון נדרש להוסיף את עלות הרכישה של ההשקעה הנוספת לבסיס הנוכחי של ההשקעה הקודמת, וליישם את שיטת השווי המאזני במועד בו הרוכש משיג השפעה מהותית על השקעתו. כלומר אין לבצע התאמה למפרע של מספרי השוואה.

רווחים או הפסדים שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר בגין השקעות זמינות למכירה, יסווגו מחדש אל הרווח והפסד במועד המעבר ליישום שיטת השווי המאזני.

ליישום עדכון התקינה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

5. עדכון תקינה בנושא השפעת החלפות חוזה נגזר על יחסי גידור חשבונאי קיימים

בחודש מרס 2016, פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 05-2016 לנושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וגידור, הקובע כי שינוי הצד הנגדי של נגזר שיועד כמכשיר מגדר בהתאם להוראות נושא 815 אינו פוגע ביעוד כשלעצמו ובלבד שכל הקריטריונים לחשבונאות גידור האחרים ממשיכים להתקיים.

ליישום עדכון התקינה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

6. שאלות ותשובות ליישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 20 בפברואר 2017 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב כלומר החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני שמוגדר כדלקמן: מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

החוזר מיושם מיום 1 ביולי 2017 ואילך. ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ג. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

1. הכרה בהכנסה

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון כלכלי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום 09-2014 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

התקן מפרט מודל בן חמישה שלבים שבאמצעותו נקבע אופן ההכרה בהכנסה והמדידה. כמו כן מפרט התקן כללי הצגה של הכנסות אלה והעלויות שנוצרו בגינם.

בחודש מרס 2016, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון 04-2016 בדבר הכרה בזכויות לקוח בלתי ממומשות עבור מוצרים צבורי-ערך מסוימים ששולמו מראש, המהווה תיקון לנושא 20-405 לקודיפיקציה בדבר התחייבויות - סילוק התחייבויות. מטרת התיקון היא לקבוע כללים ברורים יותר לגרירת התחייבויות, הקשורות לזכויות לקוח בלתי ממומשות ("breakage") במוצרים צבורי ערך בתשלום מראש כגון: Gift Cards, Traveler's checks.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. לאור זאת, ההוראות החדשות לא ישפיעו על מרבית הכנסות הבנק.

יישום הנחיות חוזר זה יעשה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2018 תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון.

ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב".

החוזר מעדכן, בין היתר, את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו".

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עיקרי השינוי הינם כדלקמן:

הגדרת פעילות שהופסקה - רכיב של ישות אשר מומש או סווג כמחוזק למכירה והעברתו הינה בעלת השפעה מהותית על פעילויות הישות ודוחותיה הכספיים; או פעילות עסקית אשר במועד הרכישה סווגה כמחוזקת למכירה.

טיפול בעליית ערך נכסים לא שוטפים המחוזקים למכירה - יש להכיר ברווח מעליית ערך בגין גידול עוקב כלשהו בשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה, אך לא מעבר להפסד מירידת ערך המצטבר שהוכר מאז שהנכס סווג כמחוזק למכירה. במועד המכירה, יש להכיר ביתרת הרווח או ההפסד שלא הוכר בעבר.

- רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".
 - עיקר השינוי מתייחס לחלקי רכוש קבוע משמעותיים שיש להם אורך חיים שונה, הישות רשאית אך אינה נדרשת לטפל בחלקים אלו כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.
 - רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".
 - דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים".
 - עיקר השינוי מתייחס לאופן ההצגה של פעילות מתן אשראי והעמדת פיקדונות. אשראי שניתן על ידי מוסד פיננסי יסווג בדרך כלל כפעילות השקעה אלא אם כן הוא נוצר או נרכש לצורך מכירה מחדש. שינויים בפקדונות שמתקבלים במוסד פיננסי יסווגו כפעילות מימון.
 - דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים".
 - השינוי העיקרי הינו בנושא הכרה ומדידה - ככלל יש לראות כל תקופת ביניים כחלק אינטגרלי מהתקופה השנתית אליה היא שייכת. כמו כן, הוצאות והטבות מס הקשורות לפעילות הרגילה יובאו בחשבון בשיעור המס האפקטיבי השנתי. הוצאות או הטבות מס הנובעות משינוי בשיעור המס יוכרו ברווח והפסד מפעילות נמשכת בתקופת הביניים בה בוצע השינוי בשיעור המס. שיעור המס האפקטיבי השנתי עבור תקופות הביניים העוקבות יוערך מחדש בהתאם לשיעור המס המעודכן.
 - היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית".
 - מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".
- ASC460 מפרט את סוגי העסקאות שבתחולה, הבסיס להכרה, מדידה ומדידה בתקופות עוקבות. במועד ההכרה לראשונה תירשם ההתחייבות בגין ערבות בשווי הוגן. במידה ובמועד זה נדרש הערב להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם ל-ASC450 תועמד ההתחייבות על הגבוה מבין השווי ההוגן או סכום ההפרשה כאמור. כאשר ערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה בהתאם ל-ASC450 המדידה העוקבת תתבצע גם כן בהתאם ל-ASC450.

נדרש ליישם את הנחיות החוזר החל מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו.

3. **עדכון תקינה בנושא ירידת ערך מוניטין**

בחודש ינואר 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון 04-2017 אשר מהווה תיקון להוראות ASC 350 בנושא "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

בהתאם לתיקון לא נדרש עוד לחשב את שווי ההוגן של המוניטין ולהכיר בירידת ערך בגין הפער שבין השווי ההוגן לשווי בספרים. ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך בספרים שלה. עם זאת, ההפסד מירידת הערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת.

נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2020.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4. עדכון תקינה בנושא תשלום מבוסס מניות

בחודש מאי 2017 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 09-2017 לקודיפיקציה אשר מהווה תיקון להוראות ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות". התיקון נועד להבהיר מתי נדרש לטפל בשינוי תנאים של מענק תשלום מבוסס מניות כתיקון וליישם חשבונאות תיקון. בהתאם לתיקון בגין שינויים בתכנית נדרש ליישם חשבונאות תיקון אלא אם השווי ההוגן, תנאי הבשלה או סיווג המענק (כהוני או התחייבותי) זהים לפני ואחרי התיקון. יחד עם זאת יש ליישם חשבונאות תיקון עבור שינויים שנעשו כתוצאה מחוקים או תקנות או כתוצאה מהתקנים החדשים בנושאים הכרה בהכנסה, חכירות או הפסדי אשראי. נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2018. יישום מוקדם אפשרי.

5. עדכון תקינה בנושא חייבים

בחודש מאי 2017 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 08-2017 לקודיפיקציה בדבר הפחתת פרמיה על אגרות חוב שנרכשו, בעלות אופציית פירעון מוקדם (להלן: "העדכון"), אשר מהווה תיקון לתת-נושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר חייבים - עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות (בעבר 91 FAS). העדכון מקצר את תקופת ההפחתה של פרמיות על אגרות חוב שנרכשו, אשר: (1) בעלות אופציית פירעון מוקדם מפורשת ובלתי מותנית; וכן (2) ניתנות לפירעון מוקדם במחיר קבוע ובמועד מוגדר. בהתאם להוראות הקיימות לפני העדכון, פרמיות כאמור מופחתות ככלל כהתאמת תשואה על פני התקופה החוזית של אגרת החוב. בהתאם לעדכון, הפרמיה תופחת על פני תקופה קצרה יותר - עד מועד הפירעון המוקדם הקרוב ביותר (אלא אם התאגיד הבנקאי יישם את ההוראות בתת-נושא 20-310 בקודיפיקציה אשר מאפשרות לו לאמוד פירעונות מוקדמים של קרן בהתקיים נסיבות מסוימות). נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2019.

6. עדכון תקינה בנושא נגזרים וחשבונאות גידור

בחודש אוגוסט 2017 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה 12-2017 המעדכן את כללי ההצגה והמדידה בנושא 815 בקודיפיקציה בדבר נגזרים וחשבונאות גידור. העדכון נועד להתאים את יישום חשבונאות הגידור לאסטרטגית ניהול הסיכונים של הישות. כמו כן מעדכן את דרישות ההצגה והגילוי וכן את האופן שבו מוערכת אפקטיביות הגידור כך שיותר גידורים יהיו כשירים תחת חשבונאות הגידור. כל זאת בעיקר על ידי הפחתת המורכבות בגידור שווי הוגן, ביטול הדרישה למדוד ולדווח בנפרד על חוסר אפקטיביות בגידורים מסוימים, הקלה בדרישות התייעוד וכדומה. המפקח על הבנקים בישראל טרם פרסם הנחיות מחייבות לגבי מועד אימוץ העדכון.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2016	2017	2016	2017	
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
א. הכנסות ריבית^(א)				
6,578	6,836	2,383	2,092	מאשראי לציבור
13	18	6	6	מאשראי לממשלה
29	39	10	14	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
63	81	24	27	מפיקדונות בבנקים
2	1	1	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
551	525	183	155	מאגרות חוב ^(ב)
7,236	7,500	2,607	2,294	סך הכל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית^(א)				
(944)	(979)	(380)	(272)	על פיקדונות הציבור
(3)	(3)	(1)	(1)	על פיקדונות הממשלה
(8)	(12)	(3)	(3)	על פיקדונות מבנקים
(2)	(1)	(1)	-	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(620)	(549)	(252)	(100)	על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(1,577)	(1,544)	(637)	(376)	סך הכל הוצאות ריבית
5,659	5,956	1,970	1,918	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית^(א)				
(31)	(14)	(11)	(1)	הכנסות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב				
496	477	173	141	זמינות למכירה
55	46	10	14	למסחר
-	2	-	(ד)	לפדיון
551	525	183	155	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) כולל ריבית בגין איגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 54 מיליון ש"ח ובסך 157 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017, בהתאמה (49 מיליון ש"ח ו-152 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016, בהתאמה).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א. ו-ב.

(ד) הכנסות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2016	2017	2016	2017
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים^(א)			
(910)	(1,618)	(410)	321 ^(ב)
(910)	(1,618)	(410)	321
א.2. מהשקעה באגרות חוב			
362	121	291	68
(17)	(39)	(5)	(21)
345	82	286	47
1,025	2,134	671	(316)
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
592	117	17	17
(85)	(29)	(15)	(7)
24	-	24	-
7	15	2	5
538	103	28	15
45	9	31	9
1,043	710	606	76
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
-	(1)	-	(1)
46	(78)	(107)	96
(32)	43	-	51
14	(36)	(107)	146
1,057	674	499	222

(א) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) רווח ממכירת קנון וקורנית בסך 14 מיליון ש"ח ובסך 17 מיליון ש"ח, בהתאמה, לפני השפעת המס לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2017, רווח ממכירת R2NET וקורנית בסך 30 מיליון ש"ח ובסך 11 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017 (רווח ממכירת דליה בסך 61 מיליון ש"ח בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016, רווח ממכירת מניות חברת ויזה אירופה והחברה לישראל בסך 378 מיליון ש"ח ובסך 87 מיליון ש"ח, בהתאמה, בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016).

(ד) מזה חלק הרווחים בסך 7 מיליון ש"ח ו-10 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 בהתאמה, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן (לתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 - רווחים בסך 22 מיליון ש"ח ו-38 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(ה) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות למניות זמינות למכירה בסך 7 מיליון ש"ח לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016.

(ו) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.

(ז) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).

(ח) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות למסחר.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 ו-2016 (בלתי מבוקר)

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות		התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
			התאמות בגין הטבות לעובדים ^(א)	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני		
(2,216)	(4)	(2,220)	(2,616)	37	(79)	438
245	-	245	507	(14)	(31)	(217)
(1,971)	(4)	(1,975)	(2,109)	23	(110)	221
(2,522)	(4)	(2,526)	(2,254)	11	(192)	(91)
(373)	-	(373)	(536)	(10)	9	164
(2,895)	(4)	(2,899)	(2,790)	1	(183)	73
יתרה ליום 30 ביוני 2016						
שינוי נטו במהלך התקופה יתרה ליום 30 בספטמבר 2016						
יתרה ליום 30 ביוני 2017						
שינוי נטו במהלך התקופה יתרה ליום 30 בספטמבר 2017						

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 ו-2016 (בלתי מבוקר)

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות		התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
			התאמות בגין הטבות לעובדים ^(א)	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני		
(1,448)	(4)	(1,452)	(1,490)	38	(67)	67
(523)	-	(523)	(619)	(15)	(43)	154
(1,971)	(4)	(1,975)	(2,109)	23	(110)	221
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)
(583)	-	(583)	(621)	(17)	(104)	159
(2,895)	(4)	(2,899)	(2,790)	1	(183)	73
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)						
שינוי נטו במהלך התקופה יתרה ליום 30 בספטמבר 2016						
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)						
שינוי נטו במהלך התקופה יתרה ליום 30 בספטמבר 2017						

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) ההתאמות בגין הטבות לעובדים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללות את אומדן עלות תוכנית הפרישה מרצון.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות בגין הטבות השווי המאזני לעובדים	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ^(א)
(1,448)	(4)	(1,452)	(1,490)	38	(67)	67
(864)	-	(864)	(679)	(20)	(12)	(153)
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.
 (ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

ל שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2016			2017		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(31)	27	(58)	203	(113)	316
רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(186)	102	(288)	(39)	18	(57)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(217)	129	(346)	164	(95)	259
התאמות מתרגום^(ב):					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(58)	13	(71)	24	-	24
גידורים ^(א)					
27	(30)	57	(15)	7	(22)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(31)	(17)	(14)	9	7	2
חלק התאגיד הבנקאי ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
(14)	-	(14)	(10)	3	(13)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(14)	-	(14)	(10)	3	(13)
הטבות לעובדים:					
רווח (הפסד) אקטוארי נטו התקופה					
443	(243)	686	(589)	299	(888)
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי ^(ד)					
64	(37)	101	53	(29)	82
שינוי נטו במהלך התקופה					
507	(280)	787	(536)	270	(806)
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
245	(168)	413	(373)	185	(558)
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
245	(168)	413	(373)	185	(558)

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.

(ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [בביאור 8](#) - זכויות עובדים.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2016			2017		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
708	(354)	1,062	278	(148)	426
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(554)	298	(852)	(119)	51	(170)
רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
154	(56)	210	159	(97)	256
שינוי נטו במהלך התקופה התאמות מתרגום ^(ב) :					
(98)	13	(111)	(235)	-	(235)
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים ^(ג)					
55	(32)	87	131	(72)	203
(43)	(19)	(24)	(104)	(72)	(32)
שינוי נטו במהלך התקופה חלק התאגיד הבנקאי ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
(15)	-	(15)	(17)	7	(24)
(15)	-	(15)	(17)	7	(24)
שינוי נטו במהלך התקופה הטבות לעובדים:					
(768)	383	(1,151)	(770)	403	(1,173)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו התקופה הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי ^(ד)					
149	(84)	233	149	(81)	230
(619)	299	(918)	(621)	322	(943)
שינוי נטו במהלך התקופה סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
(523)	224	(747)	(583)	160	(743)
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(523)	224	(747)	(583)	160	(743)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבט הפעילות שלהן שונה ממתבט הפעילות של הבנק.

(ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [בביאור 8](#) - זכויות עובדים.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (מבוקר)			
2016			
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	
במיליוני ש"ח			
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:			
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:			
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	570	(194)	376
רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	(851)	322	(529)
שינוי נטו במהלך השנה	(281)	128	(153)
התאמות מתרגום^(ב):			
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(9)	-	(9)
גידורים ^(א)	(2)	(1)	(3)
שינוי נטו במהלך השנה	(11)	(1)	(12)
חלק התאגיד הבנקאי בהפסד כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(20)	-	(20)
שינוי נטו במהלך השנה	(20)	-	(20)
הטבות לעובדים:			
רווח (הפסד) אקטוארי נטו התקופה	(1,241)	361	(880)
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי ^(ד)	313	(112)	201
שינוי נטו במהלך השנה	(928)	249	(679)
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה	(1,240)	376	(864)
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	(1,240)	376	(864)

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [בביאור 8](#) - זכויות עובדים.

ביאור 5 - ניירות ערך

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון: אגרות חוב -				
36	36	1	-	37
370	370	4	(6)	368
408	408	2	(6)	404
814	814	7	(12)	809
סך הכל איגרות חוב המוחזקות לפדיון				

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ^(א)
2. ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -				
39,004	38,897	166	(59)	39,004
13,378	13,384	5	(11)	13,378
23	22	1	-	23
8,554	8,515	50	(11)	8,554
8,613	8,675	13	(75)	8,613
82	76	6	-	82
2,567	2,558	24	(15)	2,567
72,221	72,127	265	(171)	72,221
2,795	2,735	91	(31)	2,795
75,016	74,862	356 ^(א)	(202) ^(א)	75,016
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה^(א)				

ראה הערות [בעמוד 102](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח	
	שווי הוגן ^(א)				
3. ניירות ערך למסחר - אגרות חוב					
של ממשלת ישראל	4,760	(7)	15	4,752	4,760
של ממשלות זרות	473	(4)	-	477	473
של מוסדות פיננסיים בישראל	55	-	1	54	55
של מוסדות פיננסיים זרים	197	-	1	196	197
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	288	(1)	2	287	288
של אחרים בישראל	157	-	4	153	157
של אחרים זרים	334	(1)	4	331	334
	6,264	(13)	27	6,250	6,264
מניות וקרנות נאמנות	4	-	-	4	4
סך כל ניירות הערך למסחר	6,268	(13) ^(א)	27 ^(א)	6,254	6,268
סך כל ניירות הערך	82,093	(227)	390	81,930	82,098
ליום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח	
	הפסדים	רווחים			
	שווי הוגן ^(א)				
1. ניירות ערך זמינים למכירה - אגרות חוב					
של ממשלת ישראל	39,349	(1)	275	39,075	39,349
של ממשלות זרות ^(א)	8,041	(2)	29	8,014	8,041
של מוסדות פיננסיים בישראל	36	-	1	35	36
של מוסדות פיננסיים זרים	7,042	(14)	52	7,004	7,042
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	10,007	(31)	62	9,976	10,007
של אחרים בישראל	396	-	17	379	396
של אחרים זרים ^(א)	2,424	(1)	87	2,338	2,424
	67,295	(49)	523	66,821	67,295
מניות וקרנות נאמנות ^(א)	2,101	(8)	73	2,036	2,101
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה ^(א)	69,396	(57) ^(א)	596 ^(א)	68,857	69,396

ראה הערות [בעמוד 102](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
2. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
7,528	7,525	9	(6)		7,528
4,236	4,223	14	(1)		4,236
157	156	1	-		157
101	100	1	-		101
269	268	3	(2)		269
180	179	2	(1)		180
609	603	8	(2)		609
13,080	13,054	38	(12)		13,080
17	16	2	(1)		17
13,097	13,070	40 ^(א)	(13) ^(א)		13,097
82,493	81,927	636	(70)		82,493

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן ^(א)
1. ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -					
35,409	35,386	131	(108)		35,409
11,449	11,494	8	(53)		11,449
23	22	1	-		23
7,460	7,452	27	(19)		7,460
9,749	9,892	21	(164)		9,749
296	280	16	-		296
2,362	2,396	17	(51)		2,362
66,748	66,922	221	(395)		66,748
1,942	1,860	97	(15)		1,942
68,690	68,782	318 ^(א)	(410) ^(א)		68,690

ראה הערות [בעמוד 102](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן ^(א)
	במיליוני ש"ח				
2. ניירות ערך למסחר:					
אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	5,091	5,086	12	(7)	5,091
של ממשלות זרות	2,458	2,457	1	-	2,458
של מוסדות פיננסיים בישראל	159	159	-	-	159
של מוסדות פיננסיים זרים	104	105	-	(1)	104
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	280	280	2	(2)	280
של אחרים בישראל	132	130	2	-	132
של אחרים זרים	286	284	4	(2)	286
	8,510	8,501	21	(12)	8,510
מניות וקרנות נאמנות	1	1	-	-	1
סך כל ניירות הערך למסחר	8,511	8,502	21 ^(ד)	(12) ^(ד)	8,511
סך כל ניירות הערך^(ה)	77,201	77,284	339	(422)	77,201

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 951 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 964 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 981 מיליון ש"ח).
- (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) כולל אג"ח פגומות צוברות ריבית בסך 12 מיליון ש"ח.
- (ו) סך של 8.6 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם (SSA) Supernationals, Sovereign and Agencies (30 בספטמבר 2016 - 7.4 מיליארד ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 7.5 מיליארד ש"ח).
- (ז) סווג מחדש.

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו בסך 247 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 513 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 324 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

ניירות ערך ששוועדו למלווים הסתכמו בסך 4,900 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 4,989 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 4,272 מיליון ש"ח).

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2 ו-3](#).

ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של כ-957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון. ראה [ביאור 1.א.3](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם הוכר

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	6	-	-	6	274	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	- ^(ו)	4	6	-	-	6	164	של אחרים זרים
-	-	-	-	4	12	-	-	12	438	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	59	-	-	59	7,310	של ממשלת ישראל
-	-	-	- ^(ו)	20	11	-	-	11	11,259	של ממשלות זרות
1	-	-	1	17	10	-	-	10	4,707	של מוסדות פיננסיים זרים
1	-	-	1	39	74	-	-	74	5,964	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	15	-	-	15	1,203	של אחרים זרים
3	-	-	3	94	28	-	-	28	443	מניות וקרנות נאמנות
5	-	-	5	170	197	-	-	197	30,886	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

- (א) השקעות שהיו בפוזיצית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
- (ב) השקעות שהיו בפוזיצית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
- (ז) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^{(ב)(ז)}					פחות מ-12 חודשים ^{(א)(ז)}					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	1	-	-	1	4,846	של ממשלת ישראל
-	-	-	^(ו) -	10	2	-	-	2	3,006	של ממשלות זרות ^(ח)
4	-	-	4	33	10	-	-	10	3,180	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	^(ו) -	61	31	-	-	31	3,511	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	^(ו) -	3	של אחרים בישראל
-	-	-	-	-	1	-	-	1	372	של אחרים זרים ^(ח)
-	-	-	^(ו) -	86	8	-	-	8	204	מניות וקרנות נאמנות
4	-	-	4	190	53	-	-	53	15,122	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^{(ב)(ז)}					פחות מ-12 חודשים ^{(א)(ז)}					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	108	-	-	108	24,825	של ממשלת ישראל
-	-	-	^(ו) -	38	53	-	-	53	5,064	של ממשלות זרות ^(ח)
3	-	-	3	16	16	-	-	16	4,810	של מוסדות פיננסיים זרים
1	-	-	1	53	163	-	-	163	7,782	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	^(ו) -	3	של אחרים בישראל
-	-	-	-	-	51	-	1	50	1,392	של אחרים זרים ^(ח)
12	-	-	12	172	3	-	-	3	54	מניות וקרנות נאמנות
16	-	-	16	279	394	-	1	393	43,930	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

- (א) השקעות שהיו בפוזיצית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיצית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
 (ז) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
 (ח) סווג מחדש.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)						
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח						
(44)	2,450	(1)	39	(43)	2,411	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
(29)	2,722	-	-	(29)	2,722	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)
(2)	831	-	-	(2)	831	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
(75)	6,003	(1)	39	(74)	5,964	סך הכל

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)						
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח						
(16)	865	- ^(ב)	56	(16)	809	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
(14)	2,250	-	-	(14)	2,250	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)
(1)	457	- ^(ב)	5	(1)	452	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
(31)	3,572	-	61	(31)	3,511	סך הכל

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)						
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח						
(76)	2,970	(1)	52	(75)	2,918	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
(88)	4,417	-	-	(88)	4,417	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)
- ^(ב)	448	- ^(ב)	1	- ^(ב)	447	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
(164)	7,835	(1)	53	(163)	7,782	סך הכל

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
 (ב) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת במיליוני ש"ח
	שווי הוגן		
1. אגרות חוב לפדיון ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
			ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA
34	(1)	-	35
			סך הכל
34	(1)	-	35
2. ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
			ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או GNMA, או בערבותם
177	(4)	-	181
			שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות
193	(1)	2	192
			סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
370	(5)	2	373
			סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
404	(6)	2	408
			סך כל ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות
404	(6)	2	408

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
2. אגרות חוב זמינות למכירה ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
233	-	(6)	227
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,878	1	(27)	1,852
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1,024	1	(11)	1,014
ניירות ערך אחרים			
3,135	2	(44)	3,093
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
3,735	6	(29)	3,712
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
260	1	-	261
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
3,995	7	(29)	3,973
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
7,130	9	(73)	7,066
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
-	-	-	-
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
237	-	-	237
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
1,308	4	(2)	1,310
אגרות חוב מסוג CLO			
1,545	4	(2)	1,547
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
8,675	13	(75)	8,613
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
2. אגרות חוב זמינות למכירה ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
253	1	-	254
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,854	13	-	1,867
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
835	-	(16)	819
ניירות ערך אחרים			
2,942	14	(16)	2,940
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
4,594	29	(13)	4,610
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
585	5	(1)	589
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
5,179	34	(14)	5,199
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
8,121	48	(30)	8,139
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
260	1	-	261
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
1	-	-	1
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
1,594	13	(1)	1,606
אגרות חוב מסוג CLO			
1,855	14	(1)	1,868
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
9,976	62	(31)	10,007
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
2. אגרות חוב זמינות למכירה ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
281	-	(8)	273
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
2,039	-	(53)	1,986
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
743	-	(15)	728
ניירות ערך אחרים			
3,063	-	(76)	2,987
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
4,539	1	(85)	4,455
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
544	2	(3)	543
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
5,083	3	(88)	4,998
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
8,146	3	(164)	7,985
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
332	4	-	336
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
1	-	-	1
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
1,413	14	-	1,427
אגרות חוב מסוג CLO			
1,746	18	-	1,764
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
9,892	21	(164)	9,749
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
	לשווי הוגן ^(א)	לשווי הוגן ^(א)	לשווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח			
3. אגרות חוב למסחר ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
5	-	-	5
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
5	-	-	5
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
59	-	-	59
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
59	-	-	59
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
64	-	-	64
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
11	-	-	11
חייבים בגין כרטיסי אשראי			
74	-	-	74
אשראי לרכישת רכב			
10	-	-	10
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
129	(1)	2	128
אחרים			
224	(1)	2	223
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
288	(1)	2	287
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת במיליוני ש"ח	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
3. אגרות חוב למסחר ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
6	-	-	6
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
6	-	-	6
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
82	1	(1)	82
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
82	1	(1)	82
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
88	1	(1)	88
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
12	-	-	12
חייבים בגין כרטיסי אשראי			
51	-	-	51
אשראי לרכישת רכב			
12	-	-	12
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
106	2	(1)	105
אחרים			
181	2	(1)	180
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
269	3	(2)	268
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
	לשווי הוגן ^(א)	לשווי הוגן ^(א)	לשווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח			
3. אגרות חוב למסחר ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
6	-	-	6
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
6	-	-	6
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
86	-	-	86
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
86	-	-	86
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
92	-	-	92
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
12	-	-	12
חייבים בגין כרטיסי אשראי			
51	-	-	51
אשראי לרכישת רכב			
12	-	-	12
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
113	(2)	2	113
אחרים			
188	(2)	2	188
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
280	(2)	2	280

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
111,306	40	658	112,004	9,931	121,935
שנבדקו על בסיס פרטני					
41,152	78,096	38,378	157,626	1,090	158,716
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
983 ^(א)	77,617	-	78,600	-	78,600
מזה: לפי עומק פיגור					
152,458	78,136	39,036	269,630	11,021	280,651
סך הכל חובות^(א)					
מזה:					
1,589	-	87	1,676	-	1,676
חובות בארגון מחדש					
1,363	-	94	1,457	-	1,457
חובות פגומים אחרים					
2,952	-	181	3,133	-	3,133
סך הכל חובות פגומים					
121	704	84	909	-	909
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
2,436	-	397	2,833	-	2,833
חובות בעייתיים אחרים					
5,509	704	662	6,875	-	6,875
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,629	5	99	1,733	1	1,734
שנבדקו על בסיס פרטני					
434	444	661	1,539	-	1,539
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
-	442 ^(ב)	-	442	-	442
מזה: לפי עומק פיגור					
2,063	449	760	3,272	1	3,273
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי⁴					
489	-	30	519	-	519
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 285 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
109,181	47	789	110,017	8,890	118,907
38,403	81,601	37,874	157,878	3,529	161,407
1,044 ^(א)	80,605	-	81,649	-	81,649
147,584	81,648	38,663	267,895	12,419	280,314
מזה: ²					
1,808	-	97	1,905	-	1,905
2,095	-	74	2,169	-	2,169
3,903	-	171	4,074	-	4,074
164	685	112	961	-	961
2,701	12	374	3,087	-	3,087
6,768	697	657	8,122	-	8,122
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,858	7	28	1,893	2	1,895
440	479	715	1,634	-	1,634
-	476 ^(ב)	-	476	-	476
2,298	486	743	3,527	2	3,529
647	-	24	671	-	671

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 300 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
106,782 ⁽¹⁾	45	542 ⁽¹⁾	107,369	7,890	115,259
שנבדקו על בסיס פרטני					
40,980 ⁽¹⁾	79,086	38,015 ⁽¹⁾	158,081	4,148	162,229
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
909 ⁽¹⁾	78,656	-	79,565	-	79,565
מזה: לפי עומק פיגור					
147,762	79,131	38,557	265,450	12,038	277,488
סך הכל חובות^(א)					
מזה: ²					
1,971	-	87	2,058	-	2,058
חובות בארגון מחדש					
1,524	-	71	1,595	-	1,595
חובות פגומים אחרים					
3,495	-	158	3,653	-	3,653
סך הכל חובות פגומים					
161	719	123	1,003	-	1,003
חובות בפיגור של 90 ימים או יותר					
2,634	-	409	3,043	-	3,043
חובות בעייתיים אחרים					
6,290	719	690	7,699	-	7,699
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,855 ⁽¹⁾	6	57 ⁽¹⁾	1,918	1	1,919
שנבדקו על בסיס פרטני					
378 ⁽¹⁾	467	730 ⁽¹⁾	1,575	-	1,575
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
-	462 ⁽²⁾	-	462	-	462
מזה: לפי עומק פיגור					
2,233	473	787	3,493	1	3,494
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁴					
671	-	12	683	-	683
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 294 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,546	457	772	3,775	1	3,776
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
(68)	(5)	76	3	-	3
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(152)	(2)	(129)	(283)	-	(283)
מחיקות חשבונאיות					
189	-	80	269	-	269
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
37	(2)	(49)	(14)	-	(14)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
4	(1)	(3)	-	-	-
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,519	449	796	3,764	1	3,765
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
456	-	36	492	-	492
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,717	513	779	4,009	2	4,011
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
11	(5)	100	106	-	106
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(146)	(22)	(210)	(378)	-	(378)
מחיקות חשבונאיות					
166	-	112	278	-	278
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
20	(22)	(98)	(100)	-	(100)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
(1)	-	-	(1)	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,747	486	781	4,014	2	4,016
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
449	-	38	487	-	487
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,685	473	823	3,981	1	3,982
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
16	(18)	148	146	-	146
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(586)	(6)	(446)	(1,038)	-	(1,038)
מחיקות חשבונאיות					
417	-	274	691	-	691
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(169)	(6)	(172)	(347)	-	(347)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(13)	-	(3)	(16)	-	(16)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,519	449	796	3,764	1	3,765
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
456	-	36	492	-	492
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל דיוור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(^(א))2,981	513	(^(א))659	4,153	3	4,156
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
(^(א))501	1	(^(א))330	(170)	(1)	(171)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(367)	(27)	(516)	(910)	-	(910)
מחיקות חשבונאיות					
638	-	309	947	-	947
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
271	(27)	(207)	37	-	37
מחיקות חשבונאיות נטו					
(4)	(1)	(1)	(6)	-	(6)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,747	486	781	4,014	2	4,016
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
449	-	38	487	-	487
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) סווג מחדש.

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2016	2016	2017	
מבוקר		בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
בישראל			
לפי דרישה			
79,516	73,213	80,301	אינם נושאים ריבית
97,328	91,723	106,372	נושאים ריבית
176,844	164,936	186,673	סך הכל לפי דרישה
143,289	145,042	138,916	לזמן קצוב
320,133	309,978	325,589	סך כל פיקדונות בישראל ¹
מחוץ לישראל			
לפי דרישה			
10,306	9,587	9,558	אינם נושאים ריבית
4,339	3,794	5,544	נושאים ריבית
14,645	13,381	15,102	סך הכל לפי דרישה
12,076	13,492	9,510	לזמן קצוב
32	37	17	מזה: שאינם נושאים ריבית
26,721	26,873	24,612	סך כל פיקדונות מחוץ לישראל
346,854	336,851	350,201	סך כל פיקדונות הציבור
¹ מזה:			
143,644	142,872	140,452	פיקדונות של אנשים פרטיים
55,862	54,948	62,563	פיקדונות של גופים מוסדיים
120,627	112,158	122,574	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2016	2016	2017	
מבוקר		בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח			
96,368	94,963	98,538	עד 1
93,912	92,378	91,532	מעל 1 ועד 10
60,809	57,662	59,755	מעל 10 ועד 100
37,271	33,215	36,920	מעל 100 ועד 500
58,494	58,633	63,456	מעל 500
346,854	336,851	350,201	סך הכל

ביאור 8 - זכויות עובדים

התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "הוראת התייעלות"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית, לעניין חישוב הלימות ההון, על פני חמש שנים בקו ישר.

במסגרת מהלכי התייעלות והחיסכון בהוצאות ביצע הבנק בשנת 2016 תכנית פרישה מרצון (לפרטים ראה [ביאור 23 יג. לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016](#)). תכנית זו לצד פעולות נוספות הביאה לירידה בהיקף של כ-1,050 משרות במצבת הקבוצה בשנת 2016.

הבנק ממשיך בפעולות התייעלות באמצעים שונים ומטמיע מהלכים ארגוניים ותפעוליים. אלה מאפשרים לבצע מהלך מהותי נוסף של ירידה במצבת כח האדם, תוך המשך מתן שירות נאות וניהול הולם של הסיכונים.

בהתאם לכך, דירקטוריון הבנק אישר ביום 11 ביולי 2017 תכנית פרישה מרצון חדשה.

להלן עיקרי תכנית הפרישה מרצון שאישר הדירקטוריון (להלן: "התכנית"):

1. בהתאם לתכנית יתאפשר לכ-500-600 עובדים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת.
 2. ההטבות שהוצעו, כתלות בגיל וותק העובדים, הינן בעיקרן: (א) הסדר פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין, וזאת לזכאים לפנסיה תקציבית מהבנק אשר עומדים בפרמטרים שמוגדרים בתכנית או (ב) פיצויים מוגדלים בשיעור של כ-245% עד 265%, בכפוף לפרמטרים שהוגדרו בתכנית.
 3. הפרישה המוקדמת תבוצע, ככל הניתן, עד סוף 2017.
- העלות הכוללת של התכנית מוערכת על ידי הבנק בכ-500 מיליון ש"ח (להלן: "עלות התייעלות").
- להלן עיקרי הטיפול החשבונאי:

1. עלות התייעלות מהווה הפסד אקטוארי שנזקף לרווח כולל אחר ברבעון שני 2017.
 2. בתקופות עוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הפעילים בתכנית.
- השפעת תוכנית התייעלות על הלימות ההון מוערכת בכ-0.2%, אשר תיגרע בהדרגה מהלימות ההון על פני חמש שנים.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2016	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
	במיליוני ש"ח	
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים		
16,948	16,892	17,560
6,819	6,761	6,577
10,129	10,131	10,983
חופשות ומענקי יובל		
82	123	58
-	-	-
82	123	58
הטבות אחרות		
559	608	559
-	-	-
559	608	559
סך הכל¹		
10,770	10,862	11,600
117	129	104

(א) דצמבר 2016 ואילך - חופשת יובל צבורה בלבד.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת

- א. מחויבות ומצב המימון
 1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2016	2016	2017	2016	2017	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
15,764	15,764	16,948	17,465	16,662	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת התקופה
163	125	107	39	35	עלות שירות
687	515	525	169	170	עלות ריבית
48	37	34	14	11	הפקדות משתתפי תכנית
1,174	1,046	1,163	(540)	837	הפסד (רווח) אקטוארי
(38)	(38)	(14)	(15)	11	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(865)	(572)	(1,203)	(240)	(166)	הטבות ששולמו ^(א)
15	15	-	-	-	אחר
16,948	16,892	17,560	16,892	17,560	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף תקופת הדיווח
16,011	16,273	16,445	16,273	16,445	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף תקופת הדיווח

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2016	2016	2017	2016	2017	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
6,766	6,766	6,819	6,685	6,520	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת התקופה
257	147	261	190	58	תשואה בפועל על נכסי תוכנית
158	96	87	32	31	הפקדות לתוכנית על ידי התאגיד הבנקאי
48	37	34	14	11	הפקדות משתתפי תוכנית
(37)	(36)	(13)	(14)	9	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(449)	(261)	(611)	(146)	(52)	הטבות ששולמו ^(א)
76	12	-	-	-	אחר
6,819	6,761	6,577	6,761	6,577	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף תקופת הדיווח
10,129	10,131	10,983	10,131	10,983	מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופת הדיווח

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)
3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2016	2016	2017	2016	
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח		
10,129	10,131	10,983	10,131	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
10,129	10,131	10,983	10,131	התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופת הדיווח

4. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2016	2016	2017	2016	
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח		
3,241	3,264	4,184	3,264	הפסד אקטוארי, נטו
3,241	3,264	4,184	3,264	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2016	2017	2016	2017	
מבוקר			בלתי מבוקר		
			במיליוני ש"ח		
163	125	107	39	35	עלות שירות
687	515	525	169	170	עלות ריבית
(373)	(276)	(267)	(94)	(88)	תשואה חזויה על נכסי התכנית
310	228	226	99	81	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
787	592	591	213	198	סך עלות ההטבה, נטו
158	119	115	40	38	סך הוצאה בגין תכנית פנסיה להפקדה מוגדרת
945	711	706	253	236	סך הוצאות שנכללו במשכורות והוצאות נלוות

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה (המשך)

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
2016	2016	2017	2016	2017	2016
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
1,290	1,175	1,169	(636)	867	הפסד (רווח) אקטוארי נטו לתקופה
(310)	(228)	(226)	(99)	(81)	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
(4)	(12)	-	(3)	-	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(64)	-	-	-	-	אחר
912	935	943	(738)	786	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
787	592	591	213	198	סך עלות ההטבה נטו
1,699	1,527	1,534	(525)	984	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל מצטבר אחר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2017 לפני השפעת המס

לשלושה חודשים שישתיימו ביום 31 בדצמבר 2017	
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
104	הפסד אקטוארי נטו
104	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו
 1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

ליום 31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2016	2016	2017		
מבוקר		בלתי מבוקר		
		באחוזים		
2.49	2.48	2.27		שיעור היוון
1.90	1.68	1.68		שיעור עליית המדד
0.1-3.7	0.1-3.7	0.1-3.7		שיעור עזיבה
0-6.3	0-6.3	0-6.3		שיעור גידול בתגמול

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

ליום 31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2016	2016	2017		
מבוקר		בלתי מבוקר		
		באחוזים		
2.48	2.23	2.62		שיעור היוון
5.50	5.50	5.50		תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תוכנית
0-6.3	0-6.3	0-6.3		שיעור גידול בתגמול

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת			
31 בדצמבר		30 בספטמבר	31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2016	2016	2017	2016	2016	2017	
מבוקר		בלתי מבוקר	מבוקר		בלתי מבוקר	
					במיליוני ש"ח	
2,745	2,733	2,832	(2,191)	(2,180)	(2,247)	שיעור היוון
131	124	65	(130)	(123)	(65)	שיעור עליית המדד
(241)	(238)	(233)	222	220	214	שיעור פרישה מוקדמת
(581)	(546)	(538)	663	622	634	שיעור גידול בתגמול

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים כאשר, חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמא, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין את גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

4. נכסי תוכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
	2016	2016	2017
	בלתי מבוקר		
	במיליוני ש"ח		
מזומנים ופקדונות בבנקים	195	279	176
מניות	2,533	2,401	2,585
אגרות חוב ממשלתיות	1,451	1,630	1,209
אגרות חוב קונצרניות	2,208	1,940	2,043
אחר	374	569	564
סך הכל	6,761	6,819	6,577

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2017

אחוז מנכסי התכנית		יעד הקצאה	
30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2016	2016	2017
	בלתי מבוקר		
	באחוזים		
מזומנים ופקדונות בבנקים	3	4	2
מניות	37	36	38
אגרות חוב ממשלתיות	21	24	19
אגרות חוב קונצרניות	33	28	31
אחר	6	8	10
סך הכל	100	100	100

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

5. תזרימי מזומנים

א. הפקדות

הפקדות בפועל					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	2017 תחזית ^(א)
2016	2016	2017	2016	2017	2017
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
206	133	121	46	42	162
הפקדות					

(א) אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכנית להטבה מוגדרת במהלך שנת 2017.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2017	171
2018	634
2019	695
2020	732
2021	754
2022-2026	4,345
2027 ואילך	11,978
סך הכל	19,309

(א) בערכים מהוונים.

ביאור פא - הון

שינויים בהון הבנק

בהתאם לתכנית התגמול של הבנק התנאי להבשלת השלישי והשלישי והאחרון של יחידות ה-PSU (אשר הוקצו ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי ולנושאי משרה אחרים בבנק (להלן: "נושאי משרה בבנק") כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים בגין מחצית המענק לשנת 2013) (להלן - "יחידות ה-PSU 2014") וכן להבשלת השלישי הראשון של יחידות ה-PSU אשר הוקצו לנושאי משרה בבנק כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים בגין מחצית המענק לשנת 2015 (להלן - "יחידות ה-PSU 2016") למניות, התקיים, ולפיכך השלישי האחרון של יחידות ה-PSU 2014 והשלישי הראשון של יחידות ה-PSU 2016 הבשילו למניות. בהתאם, ביום 3 באפריל 2017 הוקצו לנושאי המשרה בבנק מניות בהתאם למספר יחידות ה-PSU 2014 ויחידות ה-PSU 2016 אשר הבשילו למועד זה. כמו כן, התקיים התנאי להבשלת השלישי והשלישי והאחרון של יחידות ה-RSU (אשר הוקצו בשנת 2013 לשני נושאי משרה בבנק) (להלן - "יחידות ה-RSU") ולפיכך ביום 14 באפריל 2017 הוקצו לשני נושאי משרה בבנק מניות, בהתאם למספר יחידות ה-RSU, אשר הבשילו למועד זה.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016](#).

על פי הקבוע במדיניות התגמול, המניות המוקצות בשל הבשלת יחידות ה-PSU 2014, יחידות ה-PSU 2016 ויחידות ה-RSU כאמור, הופקדו בידי הנאמן לתכנית התגמול, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן: "הנאמן לתכנית").

המניות שהוקצו בגין יחידות ה-PSU 2014 ויחידות ה-RSU, כמפורט לעיל, אינן חסומות והמנה הראשונה מבין השלוש, של המניות שהוקצו בגין הבשלת יחידות ה-PSU 2016, אשר הבשילה כאמור, הינה חסומה לתקופה של שנה אחת נוספת, עד תום שנתיים ממועד הקצאת יחידות ה-PSU 2016.

בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הבנק, ביום 6 באפריל 2017 הנפיק הבנק 578,969 יחידות PSU חדשות (להלן - "יחידות ה-PSU 2017"), על שם הנאמן לתכנית עבור נושאי משרה בבנק בגין חלק מהמענק מותנה הביצועים לשנת 2016. בהתקיים התנאי למימוש יחידות ה-PSU 2017 האמורות בכל אחד ממועדי ההבשלה, כאמור וכמפורט בדוח הצעה פרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 30 במרס 2017 (להלן - "דוח ההצעה הפרטית"), תבשלה יחידות ה-PSU האמורות ל-578,969 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק.

הבשלת יחידות ה-PSU 2017 בכל אחד ממועדי ההבשלה תותנה בכך שהבנק עמד ביחס הלימות ההון הנדרש על פי ההוראות המפקח על הבנקים בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפרסם הבנק בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה. לא עמד הבנק ביחס כאמור, תידחה הבשלת המנה הרלוונטית למועד הבא שבו יעמוד הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש כאמור, בהתאם לדוחות הכספיים שיפרסם.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016](#).

הארכת תוקף תשקיף מדף

ביום 20 באפריל 2017 אישרה רשות ניירות ערך את בקשת הבנק להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף של הבנק שפורסם ביום 27 במאי 2015 לתקופה נוספת של שנה, עד לתאריך 27 במאי 2018.

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 29 במרס 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2017. בהתאם למדיניות זו, הבנק יחלק מדי רבעון, דיבידנד בגובה 20% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד משיעור של 20% כל רבעון לשיעור של עד 40% כל רבעון מהרווח הנקי בגין אותו רבעון החל מרווחי הרבעון השלישי של שנת 2017. בהתאם למדיניות זו, הבנק יחלק מדי רבעון, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

בהתאם למדיניות המעודכנת, אישר הדירקטוריון בגין הרבעון השלישי של שנת 2017 דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי של הרבעון. סכום הדיבידנד שאושר הסתכם לסך של כ-328 מיליון ש"ח. הדיבידנד המצטבר בגין תשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם בכ-628 מיליון ש"ח.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
25 במאי 2017	22 ביוני 2017	8.168	124
15 באוגוסט 2017	11 בספטמבר 2017	11.504	175

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

1. רכיבי ההון הפיקוחי
2. ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
3. טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
4. טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
5. הקצאת הון בגין סיכון CVA

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים צדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך.

ביום 2 ביולי 2017 אישר הפיקוח על הבנקים את מסלוקת הבורסה ומסלוקת המעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים לצרכי חישוב דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים, כאמור בנספח ג' להוראה 203.

ההנחיות מגדירות מהו צד נגדי מרכזי כשיר ומהו אינו צד נגדי מרכזי כשיר. כאשר לראשון נקבעו דרישות הון מופחתות. עיקרי השינויים נוגעים לחישוב החשיפות הבאות:

1. ככלל, חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי ישוקללו במשקל סיכון של 2% לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון. בהתאם לנוסחת המינימום בהנחיה, מחושבים נכסי סיכון בסך של 20% מסך חשיפות המסחר מול הבורסה, כך שמשקל הסיכון של 2% אינו מיושם בפועל.
2. כמו כן נקבעו הוראות לעניין חישוב חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה וכן הטיפול בביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
3. חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1,250%.

רכיבי הון הנתונים לתנדטיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנדוטיות הרבה שמדידה מעין זו הביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לענין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנדוטיות הנובעת משינויים בריבית להיוון.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת וועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 16,684 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 34,180 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 18,119 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 32,850 מיליון ש"ח.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2017		2016	
בלתי מבוקר		מבוקר	
במיליוני ש"ח			
א. נתונים			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(א)	34,180	32,255	32,586
הון רובד 2, לאחר ניכויים	11,243	12,405	11,850
סך הכל הון כולל	45,423	44,660	44,436
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי ^(ב)	275,318	271,243	266,534
סיכויי שוק	5,018	5,212	4,788
סיכון תפעולי	20,867	20,518	20,843
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	301,203	296,973	292,165
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.35%	10.86%	11.15%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.08%	15.04%	15.21%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	10.26%	9.20%	9.24%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	13.76%	12.70%	12.74%
ב. חברות בנות משמעותיות			
לאומי קארד בע"מ			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	15.67%	16.38%	16.81%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	16.73%	17.31%	17.79%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	8.00%	8.00%	8.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	11.50%	11.50%	11.50%
בנק לאומי ארה"ב			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.99%	12.29%	12.21%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.52%	14.94%	14.75%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	8.00%	8.00%	8.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	10.00%	10.00%	10.00%

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9% ו-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.26% ו-13.76% בהתאמה.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "התאמות בגין תכנית ההתייעלות"). בהתאם למכתב כאמור, ההקלות שניתנו לצרכי יחס הלימות ההון ויחס המינוף בגין תכניות ההתייעלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביוני 2016 וביולי 2017 פוחדות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 ויום 30 ביוני 2022 בהתאמה. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה [סעיף 7](#) להלן. מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 104 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין תכניות ההתייעלות (116 מיליון ש"ח ו-121 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016 ו-104 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2016, בהתאמה).

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	30 בספטמבר	2017	
2016	2016		
מבוקר	בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
1. הון עצמי רובד 1			
31,347	31,228	32,793	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
245	243	227	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט
868	843	558	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - בגין הטבות לעובדים
137	191	392	התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום 8 רבעונים ^(א)
32,597	32,505	33,970	סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:			
(265)	(264)	(254)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(120)	(367)	(299)	מיסים נדחים לקבל
(19)	(12)	(18)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(404)	(643)	(571)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
393	393	781	סך ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
32,586	32,255	34,180	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2			
8,662	9,215	8,152	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
3,188	3,190	3,091	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
11,850	12,405	11,243	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
ניכויים:			
-	-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
11,850	12,405	11,243	סך הכל הון רובד 2
44,436	44,660	45,423	סך הכל הון כולל

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים.

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רוברד 1

	30 בספטמבר	31 בדצמבר
	2016	2016
בלתי מבוקר		מבוקר
באחוזים		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר ולפני השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות ^(א)	10.88%	10.66%
השפעת הוראות המעבר	0.21%	0.35%
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות	11.09%	11.01%
התאמות בגין תכנית התייעלות	0.26%	0.14%
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון	11.35%	11.15%

(א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים. ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית" של המערכת הבנקאית בישראל. בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תוכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון. לפרטים נוספים ראה [ביאור 8](#).

ה. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדדיה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוברד 1 להגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רוברד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2016	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
	במיליוני ש"ח	
א. בנתוני המאוחד^(א)		
32,586	32,255	34,180
481,384	473,817	486,507
יחס המינוף		
6.77%	6.81%	7.03%
6.00%	6.00%	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות		
לאומי קארד בע"מ		
11.73%	11.21%	11.06%
5.00%	5.00%	5.00%
בנק לאומי ארה"ב		
8.94%	9.42%	10.23%

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב כאמור, ההקלות שניתנו לצרכי יחסי הלימות הון ויחס המינוף בגין תכניות ההתייעלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביוני 2016 וביולי 2017, פוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 ויום 30 ביוני 2022 בהתאמה. ההשפעה של ההקלה בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף הסתכמה בכ-0.15% ליום 30 בספטמבר 2017 (0.08%-ו-0.09% ליום 31 בדצמבר 2016 וליום 30 בספטמבר 2016, בהתאמה). לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה [טעיף 1](#) לט"ל. כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

1. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחר אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

בהתאם לכך, נקבע בין היתר, כי החל מיום 1 באפריל 2015 התווספו דרישות הגילוי על יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובסולו (בכפוף לתחולה) במסגרת ביאור לדוחות הכספיים אשר שמו ישונה ל"ביאור הלימות הון ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים".

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

הגורמים אשר השפיעו באופן מהותי על יחס כיסוי הנזילות, כוללים בין היתר, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים הנובע מהנפקות של מכשירי חוב וגידול בהיקף הפיקדונות.

יחס כיסוי הנזילות של התאגיד הבנקאי חושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ויחס כיסוי הנזילות המאוחד חושב על בסיס ממוצע תצפיות חודשיות לתקופה.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30 בספטמבר		ביום 31 בדצמבר
2017	2016	2016
בלתי מבוקר		מבוקר
באחוזים		באחוזים
א. בנתוני המאוחד		
122%	130%	132%
יחס כיסוי הנזילות		
100%	80%	80%
יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים		
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי		
123%	128%	130%
יחס כיסוי הנזילות		
100%	80%	80%
יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים		

הערה: לאומי קארד ובנק לאומי ארה"ב אינן נדרשות ביחס כיסוי נזילות.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2017	2016	2016
בלתי מבוקר		מבוקר
במיליוני ש"ח		
(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב ודמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות		
197	295	301
בשנה ראשונה		
201	193	203
בשנה שנייה		
136	176	169
בשנה שלישית		
121	147	148
בשנה רביעית		
112	116	117
בשנה חמישית		
1,152	1,143	1,160
מעל 5 שנים		
1,919	2,070	2,098
סך הכל חוזי שכירות לזמן ארוך		
769	671	920
(2) התחייבויות לרכישת ניירות ערך		
81	89	38
(3) התחייבויות להשקעה בבניינים ובציוד ורכישתם		

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2016	2016	2016	2017
מבוקר		בלתי מבוקר	
		במיליוני ש"ח	
(4) פעילות מכירת אשראי			
2,663	918	56	הערך בספרים של האשראי שנמכר
2,723	963	65	תמורה שהתקבלה במזומן
(16)	-	-	התחייבות שירות נדחית
44	45	9	סך הכל רווח נטו ממכירת אשראי

ב. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

כביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016, נכלל מידע לגבי כל התביעות המהותיות למועד הדוחות כאמור. בכביאור להלן נכלל מידע לעניין תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת הדוח ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו, וכן שינויים שחלו לגבי תביעות מהותיות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות, ואינו כולל מידע אודות תביעות שדווחו **כביאור 26 לדוח השנתי** ולא חל לגביהן שינוי.

לדעת הנהלת הבנק והחברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, לרבות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-42 מיליון ש"ח.

1. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים ביחס למפורט **כביאור 26 לדוח השנתי**, למעט כמפורט להלן:

1.1. ביום 9 במרס 2014 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ללא ציון הסכום הנתבע. לטענת המבקש, הבנק גובה כספים מלקוחות שלא כדין בשני מקרים: (א) כאשר הבנק מאפשר ללקוחות חריגה ממסגרת האשראי ומחייב את חשבונות הלקוחות בעמלה בסך של 53 ש"ח בגין משלוח מכתב התראה על חריגה ממסגרת האשראי; (ב) סכומי החריגה ה"לא מאושרת" ממסגרת האשראי, מתמזגים לתוך יתרת החובה העודפת בחשבון וכתוצאה מכך נגבית בגינם ריבית מקסימלית. ביום 14 במאי 2017 אישר בית המשפט הסדר הסתלקות בהליך זה, בכך הסתיימה התובענה.

1.2. ביום 7 במרס 2016 הוגשה לבית המשפט בארצות הברית תביעה, על ידי מספר רב של תובעים, כנגד עשרות נתבעים, וביניהם: הבנק, בנק לאומי USA ובנק הפועלים, בטענה שהנתבעים תומכים בהתנחלויות, באופן שפוגע בתושבים פלסטינים, ברכושם ובזכויותיהם, בין היתר, באמצעות ביצוע העברות בנקאיות. סכום התביעה הנטען נגד כל הנתבעים יחדיו היה במקור 34.5 מיליארד דולר ובהמשך הופחת לסך של 1 מיליארד דולר ארה"ב. ביום 29 באוגוסט 2017 ניתן אישור על ידי בית המשפט בארצות הברית לבקשה לסילוק על הסף של התובענה, וביום 8 בספטמבר 2017 הגישו התובעים ערעור על אישור הסילוק על הסף.

1.3. ביום 17 באוגוסט 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, ונגד 9 בנקים נוספים בסכום כולל של כמיליארד ש"ח (קרן) לכל הפחות. לטענת המבקשים, הבנקים גובים ממי שאינו מסווג כיחיד או עסק קטן עמלות שאינן מנויות בתעריפון הסטטוטורי המחייב, בהתאם לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או שאינן בסכום המופיע בו, וזאת, כביכול, בניגוד לדיון. ביום 7 בנובמבר ניתן פסק דין שהורה על מחיקת הבקשה. בכך הגיעה התובענה לידי סיום.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 1.4. ביום 29 בספטמבר 2016 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בגין נזק בסכום של כ-500 מיליון ש"ח, שנגרם לכאורה ללקוחות הבנק בעקבות סגירת עשרות סניפים/עמדות טלר. לטענת המבקש, הבנק סגר בשנים האחרונות סניפים ועמדות טלרים, ובכך פגע לכאורה ביכולת הלקוחות לקבל שירות מהבנק. כמו כן, לטענתו הפתרון של שירות דיגיטלי אינו מתאים לחלק מהאוכלוסייה.
- 1.5. ביום 8 בדצמבר 2016, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקש הבנקים גובים עמלות מינימום בהעברה של מטבע חוץ במדרגים, ולא עמלת מינימום אחת בלבד, כפי שלטענת המבקש נדרש בכללי הבנקאות, וכי הפרה משותפת זו של כל הבנקים המשיבים הינה למעשה הסדר כובל בניגוד לחוק ההגבלים העסקיים. סכום הנזק הנטען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-500 מיליון ש"ח.
- 1.6. ביום 4 בינואר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקשים, כאשר נפתח תיק גבייה בהוצאה לפועל, מחוייב החוב בריבית דריבית בתדירות גבוהה מהמותר על פי ההסכם בין הלקוח לבנק ו/או על פי פסק הדין שמכוחו נפתח תיק ההוצאה לפועל ו/או על פי חוק. הנזק הקבוצתי נאמד בכ-339 מיליון ש"ח מכל המשיבים, כ-161 מיליון ש"ח מתוכם מהבנק. ביום 3 בספטמבר 2017 אישר בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת המבקשים להסתלק מהתובענה. בכך הגיעה התובענה לידי סיום.
- 1.7. ביום 22 בינואר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. ענינה של התובענה בטענה שהבנק מבצע לכאורה פעולת המרה של יתרות זכות במט"ח אשר מופקדות לזכות חשבונות מטבע ישראלי של לקוחות, וזאת גם אם הלקוחות לא ביקשו שירות זה. לטענת המבקש, הנזק לכאורה שנגרם ללקוחות כתוצאה מכך, הינו עמלת ההמרה וההפרש בין המרה לפי שער יציג לבין המרה לפי השער בו בוצעה ההמרה בפועל, שהוא נמוך יותר. המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-38 ש"ח, את הנזק שנגרם לקבוצה מעריך במיליון ש"ח, ללא פירוט.
- 1.8. ביום 29 במרס 2017, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק (ותביעות מקבילות גם נגד בנקים אחרים). לטענת המבקש, הבנק אינו רשאי לגבות "עמלת קורספונדנט" בעת שהבנק מבצע העברת מט"ח מחשבון לקוח לזכות חשבון בנק בחו"ל, ולחילופין, טוען המבקש כי הבנק רשאי לגבות עמלת קורספונדנט רק בהתאם להוצאה הממשית שהיתה לו (הסכום שבפועל שילם הבנק לקורספונדנט). המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-30 דולר, והנזק הקבוצתי לא ניתן להערכה.
- 1.9. ביום 15 למאי 2017 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק (במקביל לתביעות דומות שמתנהלות נגד בנקים אחרים, ולתביעה בעילה זהה שהוגשה נגד הבנק ביום 12 בפברואר 2017 והיא תלויה ועומדת). לטענת המבקשים, הבנק אינו מסווג עסקים כ"עסקים קטנים" וכתוצאה מכך גובה מהם, שלא כדין, עמלות שלא לפי התעריפון שחל על עסק קטן. סכום הנזק הנטען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-462 מיליון ש"ח.
2. כמו כן תלויות ועומדות נגד הבנק תובענות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, שהסכום הנטען בהן מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהן ומטעם זה לא בוצעה בגינן הפרשה.
- 2.1. ביום 11 בספטמבר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-150 מיליון ש"ח. לטענת המבקשת, הבנק פותח חשבונות על שם ועד הבית, חלף חשבון על שם הבית המשותף, כפי שנדרש בחוק המקרקעי. כמו כן נטען כי הבנק גובה בחשבונות אלו עמלות שלא כדין, לא מקיים את הוראות שיקים ללא כיסוי לגבי זיהוי הלקוחות, ולא מאפשר לבעלי הדירות גישה למידע לגבי חשבון הבנק.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים לגבי תביעות נגד חברות בנות של הבנק ביחס למפורט [בביאור 26 לדוח השנתי](#), למעט כמפורט להלן:

3.1 ביום 28 באפריל 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד לאומי קארד בע"מ וחברות אשראי נוספות בסך של כ-1.7 מיליארד ש"ח. סכום התביעה עודכן והוגדל לכ-7.1 מיליארד ש"ח. לטענת המבקש, העמלה הצולבת שנגבת בגין עסקאות שמבוצעות בכרטיסי debit וכרטיסי prepaid (בניגוד לכרטיסי אשראי - credit), לא קיבלה אישור מבית הדין להגבלים עסקיים, ומהווה הסדר כובל. בנוסף, לטענת המבקש, גם ההסדר לפיו מועברים כספי העסקאות, שבוצעו בכרטיסים אלו, לבתי העסק, בעיכוב של כ-20 ימים מהווה הסדר כובל שלא אושר או תנאי מקפח בחוזה אחיד. ביום 16 באוקטובר 2017 התקבלה בבנק תובענה שהוגשה לבית הדין להגבלים עסקיים על ידי המבקש, נגד לאומי קארד בע"מ וחברות אשראי נוספות ונגד הבנק ובנקים נוספים כמשיבים פורמליים, אשר במסגרתה מתבקש בית הדין לקבוע כי העמלה הצולבת בגין העסקאות הנ"ל לא אושרה.

ג. ביום 2 בנובמבר 2017 התקיימה ישיבת סקופינג (scoping) עם מחלקת האכיפה של ה-Financial Conduct Authority ("FCA"), להליך כ-UK Bank Leumi ("BLUK"), בנושא בקורות ומערכות ליישום רגולצייטי איסור הלבנת הון. ההליך שנקט במסגרת מכלול הסמכויות שמוקנות ל-FCA מצוי בשלב ראשוני, ולכן לא ידוע משכו של ההליך ואילו ממכלול האמצעים שמוקנים ל-FCA יופעלו בנינו, אם בכלל. לפי פרסומי ה-FCA, הנוגעים להליכים דומים כלפי בנקים הדומים ל-BLUK אשר הסתיימו בנקיטת אמצעים כלפי אותם בנקים לאחר שנקבע כלפיהם כי היו הפרות, החשיפה של BLUK לטעויות כספיות, אם וככל שיוטל, אינה צפויה להיות מהותית לקבוצת לאומי.

ד. כרטיסי אשראי

ביום 7 במרס 2012 אישר בית הדין להגבלים עסקיים בפסק דין, הסכם אליו הגיעו לאומיקארד, חברת ישראלכרס בע"מ, חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ והבנקים השולטים בכל אחת מחברות אלו עם הממונה על ההגבלים העסקיים בעניין גובה שיעורי עמלות המנפיק (העמלה הצולבת) שישררו בין סולקים לבין מנפיקים של כרטיסי ויזה ומסטרקארד. על פי ההסכם שאושר שיעור העמלה הצולבת ירד בהדרגה והתייצב על שיעור של 0.7% החל מחודש יולי 2014, בהתאם למתווה הפחתת העמלה הצולבת שנקבע בפסק הדין. ההסדר בין הממונה לבין חברות כרטיסי האשראי תקף עד סוף שנת 2018. במסגרת יישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, פועל בנק ישראל בימים אלו לגיבוש עמדתו המקצועית באשר לגובה העמלה הצולבת בעסקאות בכרטיסי חיוב, לשנים 2019 ואילך. בכל הנוגע לכרטיסי חיוב מיידי, פורסם ביום 26 באוגוסט 2015 צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות שנותן מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי) (הוראת שעה), התשע"ה-2015. בצו הכריזה נגידת בנק ישראל על שירות שנותן מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי, כשירות בר-פיקוח לעניין העמלה הנגבית בעדו, וקבעה כי העמלה תעמוד על שיעור של 0.3% מסכום העסקה. תוקפו של הצו עד ליום 31 בדצמבר 2018.

ביום 24 ביולי 2017 הודיע משרד האוצר על הפחתה בעמלות בית העסק במותגים דיינרס ואמריקן אקספרס. ההפחתה בעמלות תבוצע באופן מדורג, כך שעד לסוף חודש דצמבר 2017 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.95%; עד לסוף חודש דצמבר 2018 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.45%; עד לסוף חודש דצמבר 2019 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.10%; ובסוף יוני 2020 תתייצב העמלה המקסימלית לבית עסק על 1.99%. כן נקבע כי חברות כרטיסי האשראי יהיו מנועות מלהשית על בתי העסק עמלות חלופיות.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
					Swaps
-	1,790	-	-	-	1,790
					סך הכל
-	1,790	-	-	-	1,790
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	1,790	-	-	-	1,790
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
					חוזי Futures
-	31,296	143	100,487	276	132,202
					חוזי Forward
14,774	1,006	177,677	738	9	194,204
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
					אופציות שנכתבו
-	106	13,124	14,383	75	27,688
					אופציות שנקנו
-	106	12,874	14,383	75	27,438
חוזי אופציה אחרים					
					אופציות שנכתבו
-	7,530	23,063	3,240	162	33,995
					אופציות שנקנו
-	6,413	23,117	3,045	159	32,734
					Swaps
794	281,722	26,811	36,031	238	345,596
					סך הכל
15,568	328,179	276,809	172,307	994	793,857
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	145,305	-	-	-	145,305
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
					נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot
-	-	-	-	10	10
					נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
-	-	9,792	-	-	9,792
					חוזי החלפת מטבע חוץ Spot
-	-	9,792	-	10	9,802
					סך הכל
15,568	329,969	286,601	172,307	1,004	805,449

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי ריבית		שקל-מדד
			חוזי מטבע חוץ	אחר	
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
19	-	-	-	19	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
13	-	-	-	13	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
10,941	25	2,025	3,150	5,340	401
שווי הוגן ברוטו חיובי					
11,317	24	1,964	3,858	5,015	456
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	(7)	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
10,960	25	2,025	3,150	5,359	401
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
10,960	25	2,025	3,150	5,359	401
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
1,206	5	945	99	100	57
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
11,330	24	1,964	3,858	5,028	456
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
11,330	24	1,964	3,858	5,028	456
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
575	13	118	417	27	-
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 55 מיליון ש"ח.

(ד) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
					Swaps
-	3,523	-	-	-	3,523
					סך הכל
-	3,523	-	-	-	3,523
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	3,523	-	-	-	3,523
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
					חוזי Futures
-	78,442	55	57,288	202	135,987
					חוזי Forward
12,589	5,850	196,796	439	15	215,689
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
					אופציות שנכתבו
-	879	16,396	21,977	118	39,370
					אופציות שנקנו
-	879	16,418	21,977	118	39,392
חוזי אופציה אחרים					
					אופציות שנכתבו
-	9,932	12,228	2,545	238	24,943
					אופציות שנקנו
-	6,369	13,227	2,489	238	22,323
					Swaps
576	263,082	27,911	28,343	148	320,060
					סך הכל
13,165	365,433	283,031	135,058	1,077	797,764
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	141,943	-	-	-	141,943
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
					נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot
-	-	-	-	20	20
					נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
-	-	9,792	-	-	9,792
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
-	-	9,792	-	20	9,812
					סך הכל
13,165	368,956	292,823	135,058	1,097	811,099

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
-	3	-	-	-	3
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	184	-	-	-	184
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
365	6,905	2,944	1,389	26	11,629
שווי הוגן ברוטו חיובי					
425	6,668	3,988	1,379	26	12,486
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	-	-	-	(ד)	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
365	6,908	2,944	1,389	26	11,632
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
365	6,908	2,944	1,389	26	11,632
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
46	269	104	112 ^(ה)	(ד)	531
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
425	6,852	3,988	1,379	26	12,670
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
425	6,852	3,988	1,379	26	12,670
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
6	221	334	5 ^(ה)	(ה)	566
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 2 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 36 מיליון ש"ח.

(ד) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

(ה) הוצג מחדש.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)						
חוזי ריבית						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	שקל-מדד	
במיליוני ש"ח						
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
(א) נגזרים מגדרים^(א)						
3,480	-	-	-	3,480	-	Swaps
3,480	-	-	-	3,480	-	סך הכל
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
3,480	-	-	-	3,480	-	
(ב) נגזרים ALM^{(א)(ב)}						
103,353	210	61,988	183	40,972	-	חוזי Futures
206,829	11	407	189,374	4,850	12,187	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
25,216	67	9,719	15,131	299	-	אופציות שנכתבו
24,641	67	9,719	14,556	299	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים						
22,349	56	2,530	12,553	7,210	-	אופציות שנכתבו
19,780	189	2,572	12,833	4,186	-	אופציות שנקנו
322,105	253	29,441	26,796	265,043	572	Swaps
724,273	853	116,376	271,426	322,859	12,759	סך הכל
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
140,716	-	-	-	140,716	-	
(ג) נגזרים אחרים^(א)						
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot						
20	20	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
8,667	-	-	8,667	-	-	חוזי החלפת מטבע חוץ Spot
8,687	20	-	8,667	-	-	סך הכל
736,440	873	116,376	280,093	326,339	12,759	סך הכל כללי

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
-	60	-	-	-	60
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	108	-	-	-	108
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
339	5,590	3,075	1,571	24	10,599
שווי הוגן ברוטו חיובי					
400	5,179	3,477	1,544	20	10,620
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	-	-	-	(ד)	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
339	5,650	3,075	1,571	24	10,659
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
339	5,650	3,075	1,571	24	10,659
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
41	394	53	-	-	488
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
400	5,287	3,477	1,544	20	10,728
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
400	5,287	3,477	1,544	20	10,728
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
-	216	283	(ד)(ה)	3 ^(ה)	502
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 5 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 51 מיליון ש"ח.

(ד) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

(ה) הוצג מחדש.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
במיליוני ש"ח					
10,960	1,948	70	2,019	6,770	153
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)ב}					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
6,893	779	42	1,728	4,344	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
2,518	149	28	268	2,073	-
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל					
1,549	1,020	-	23	353	153
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
15,034	5,848	65	1,668	7,099	354
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)ה}					
5,085	2,573	23	820	1,669	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני					
9,949	3,275	42	848	5,430	354
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים					
11,498	4,295	42	871	5,783	507
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
11,330	4,052	42	1,970	5,172	94
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)ג}					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
6,893	779	42	1,728	4,344	-
מכשירים פיננסיים					
2,218	1,467	-	238	513	-
בטחון במזומן ששועבד					
2,219	1,806	-	4	315	94
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
במיליוני ש"ח					
11,632	2,211	19	2,119	7,173	110
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)ב}					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
8,030	617	19	1,614	5,780	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
1,074	13	-	260	801	-
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל					
2,528	1,581	-	245	592	110
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
9,977	4,945	69	1,210	3,753	-
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)ה}					
4,164	1,638	42	551	1,933	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני					
5,813	3,307	27	659	1,820	-
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים					
8,341	4,888	27	904	2,412	110
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
12,670	3,546	44	2,160	6,801	119
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)ג}					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
8,030	617	19	1,614	5,780	-
מכשירים פיננסיים					
1,960	851	-	290	819	-
בטחון במזומן ששועבד					
2,680	2,078	25	256	202	119
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
במיליוני ש"ח						
10,659	1,716	11	2,074	6,737	121	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
7,407	767	11	1,365	5,264	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,798	55	-	438	1,305	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,454	894	-	271	168	121	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,811	4,550	61	1,277	3,923	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)(ה)}
4,462	1,788	37	484	2,153	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
5,349	2,762	24	793	1,770	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
6,803	3,656	24	1,064	1,938	121	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
10,728	2,952	31	1,692	5,921	132	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
7,407	767	11	1,365	5,264	-	מכשירים פיננסיים
1,532	963	7	53	509	-	בטחון במזומן ששועבד
1,789	1,222	13	274	148	132	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.

(ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 10,954 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 11,630 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 10,654 מיליון ש"ח).

(ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 11,275 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 12,634 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 10,677 מיליון ש"ח).

(ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

(ה) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

הערה:

בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017, בתקופה המקבילה אשתקד ובדצמבר 2016 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים
במיליוני ש"ח				
חוזי ריבית:				
15,568	2,295	8,091	4,237	945
שקל - מדד				
329,969	95,969	138,765	59,254	35,981
אחר				
286,601	5,085	26,661	94,833	160,022
חוזי מטבע חוץ				
172,307	-	1,143	30,019	141,145
חוזים בגין מניות				
1,004	-	139	223	642
חוזי סחורות ואחרים				
805,449	103,349	174,799	188,566	338,735
סך הכל				
811,099	92,390	162,601	187,247	368,861
סך הכל 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)				
736,440	92,411	153,882	188,661	301,486
סך הכל 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)				

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים

כללי

מידע בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

סיווג לקוחות

בהתאם לחוזר, סיווג הלקוחות למגזרי הפעילות יעשה על פי מחזור הפעילות שלהם או מאפייניהם (לקוחות פרטיים ופרטיים אחרים). כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי התאגיד הבנקאי (לרבות מסגרת אשראי וכו'), התאגיד הבנקאי רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים.

במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הטיוב בוצע על נתוני הלקוחות החל משנת 2016 ואילך. הבנק פועל להשלמת המידע ותהליך טיוב הנתונים.

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017			
בלתי מבוקר			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
733	296	72	2
55	-	-	39
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:			
678	296	72	(37)
מחיצוניים			
(33)	(122)	1	58
בימגזרי			
645	174	73	21
סך הכנסות ריבית, נטו			
451	11	243	42
סך הכנסות שאינן מריבית			
1,096	185	316	63
סך הכנסות			
75	(4)	15	(1)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:			
947	66	190	27
לחיצוניים			
11	-	11	-
בימגזרי			
958	66	201	27
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
63	123	100	37
רווח (הפסד) לפני מיסים			
13	42	27	13
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
50	81	73	24
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות			
50	81	73	24
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
12	-	12	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
38	81	61	24
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
111,234	71,543	12,802	528
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
113,140	73,189	12,714	519
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
109,014	70,830	12,545	503
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
136	-	27	-
יתרת חובות פגומים			
788	704	-	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
116,193	-	202	28,679
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
115,928	-	74	28,597
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
111,837	-	88	28,616
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
86,317	54,746	10,940	781
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
86,335	54,758	10,942	813
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
84,647	-	-	49,978
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
578	174	73	1
מרווח מפעילות מתן אשראי			
67	-	-	20
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות			
-	-	-	-
אחר			
645	174	73	21
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
2,294	283	2,011	-	183	6	370	193	524
376	39	337	-	85	76	47	17	18
1,918	244	1,674	-	98	(70)	323	176	506
-	15	(15)	-	(95)	87	(17)	5	(20)
1,918	259	1,659	-	3	17	306	181	486
1,306	84	1,222	37	204	46	173	83	186
3,224	343	2,881	37	207	63	479	264	672
3	17	(14)	-	7	(8)	(161)	11	63
2,076	212	1,864	183	38	67	121	135	346
-	1	(1)	-	(13)	-	1	-	-
2,076	213	1,863	183	25	67	122	135	346
1,145	113	1,032	(146)	175	4	518	118	263
376	32	344	(43)	46	2	185	41	87
769	81	688	(103)	129	2	333	77	176
60	-	60	-	60	-	-	-	-
829	81	748	(103)	189	2	333	77	176
9	(1)	10	(4)	(1)	-	1	1	1
820	82	738	(99)	190	2	332	76	175
440,248	31,966	408,282	18,439	151,111	484	51,761	24,348	50,377
874	-	874	-	874	-	-	-	-
267,123	22,577	244,546	-	-	793	53,944	24,753	51,397
269,630	23,277	246,353	-	-	1,303	55,196	25,711	54,626
3,133	742	2,391	-	-	-	1,451	295	509
909	28	881	-	-	-	24	3	66
407,331	25,681	381,650	9,154	39,932	62,604	46,432	33,087	45,569
346,047	24,339	321,708	-	-	59,149	43,820	31,960	42,254
350,201	24,612	325,589	-	-	62,563	49,546	32,353	40,674
299,111	30,004	269,107	16,102	20,633	1,713	52,330	34,443	56,788
301,203	30,786	270,417	16,529	19,428	1,374	53,524	35,008	57,406
914,452	18,639	895,813	-	36,889	600,336	76,134	17,194	30,635
2,092	255	1,837	-	359	4	279	156	460
(272)	(14)	(258)	-	(434)	13	26	24	26
98	18	80	-	78	-	1	1	-
1,918	259	1,659	-	3	17	306	181	486

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 ^(א)			
בלתי מבוקר			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
997	566	62	3
123	-	-	49
874	566	62	(46)
(244)	(397)	(1)	67
630	169	61	21
443	8	230	39
1,073	177	291	60
131	(8)	16	-
989	66	188	31
8	-	8	-
997	66	196	31
(55)	119	79	29
(27)	42	21	10
(28)	77	58	19
-	-	-	-
(28)	77	58	19
12	-	12	-
(40)	77	46	19
110,251	73,561	11,159	734
-	-	-	-
111,833	74,492	11,120	739
112,958	75,324	11,356	616
121	-	13	-
795	685	-	-
112,279	-	153	29,966
111,106	-	80	29,880
113,950	-	110	28,921
86,314	56,160	9,871	798
86,221	56,099	9,861	775
76,176	-	-	50,687
558	169	60	3
72	-	1	18
-	-	-	-
630	169	61	21

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סווג מחדש.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
2,607	265	2,342	-	214	3	447	175	503
637	29	608	-	216	133	48	20	19
1,970	236	1,734	-	(2)	(130)	399	155	484
-	(7)	7	-	209	144	(109)	(5)	(55)
1,970	229	1,741	-	207	14	290	150	429
1,514	68	1,446	21	479	40	159	80	185
3,484	297	3,187	21	686	54	449	230	614
106	30	76	-	2	(1)	(90)	(26)	60
1,955	223	1,732	(109)	98	78	168	116	361
-	53	(53)	-	(61)	-	-	-	-
1,955	276	1,679	(109)	37	78	168	116	361
1,423	(9)	1,432	130	647	(23)	371	140	193
514	12	502	27	253	(9)	130	50	68
909	(21)	930	103	394	(14)	241	90	125
21	-	21	-	21	-	-	-	-
930	(21)	951	103	415	(14)	241	90	125
11	-	11	(3)	(1)	(2)	3	-	2
919	(21)	940	106	416	(12)	238	90	123
434,823	36,318	398,505	11,714	146,604	3,069	53,449	22,825	49,859
137	-	137	-	137	-	-	-	-
271,160	23,239	247,921	-	-	2,019	59,034	23,331	50,965
267,895	24,233	243,662	-	-	1,168	55,126	23,334	50,460
4,074	699	3,375	-	-	-	1,985	410	859
961	86	875	-	-	-	28	-	52
404,469	28,103	376,366	15,989	44,125	56,903	46,495	31,424	39,185
336,676	26,786	309,890	-	-	55,085	45,308	30,730	37,781
336,851	26,969	309,882	-	-	54,948	43,904	31,163	36,996
299,931	31,078	268,853	16,748	18,756	1,737	58,968	35,071	50,461
296,973	31,616	265,357	16,052	19,516	929	52,649	33,582	55,633
800,449	20,388	780,061	-	38,640	496,915	67,263	19,882	30,498
2,383	221	2,162	-	766	3	279	139	414
(380)	(33)	(347)	-	(483)	10	10	11	15
(33)	41	(74)	-	(76)	1	1	-	-
1,970	229	1,741	-	207	14	290	150	429

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017			
בלתי מבוקר			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
2,654	1,362	204	6
252	-	-	96
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:			
2,402	1,362	204	(90)
מחיצוניים			
(443)	(792)	(1)	157
בימגזרי			
1,959	570	203	67
סך הכנסות ריבית, נטו			
1,314	34	692	127
סך הכנסות שאינן מריבית			
3,273	604	895	194
סך הכנסות			
133	(15)	43	1
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
2,733	202	555	92
לחיצוניים			
28	-	28	-
בימגזרי			
2,761	202	583	92
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
379	417	269	101
רווח (הפסד) לפני מיסים			
111	144	74	36
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
268	273	195	65
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות			
268	273	195	65
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
31	-	31	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
237	273	164	65
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
109,643	70,906	11,921	525
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
110,973	71,698	11,946	518
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
109,014	70,830	12,545	503
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
136	-	27	-
יתרת חובות פגומים			
788	704	-	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
113,675	-	163	29,027
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
113,456	-	74	28,930
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
111,837	-	88	28,616
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
86,127	54,626	10,916	785
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
86,335	54,758	10,942	813
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
79,413	-	-	49,644
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
1,755	570	203	3
מרווח מפעילות מתן אשראי			
204	-	-	64
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות			
-	-	-	-
אחר			
1,959	570	203	67
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
7,500	837	6,663	-	604	21	1,220	555	1,603
1,544	104	1,440	-	535	316	140	60	41
5,956	733	5,223	-	69	(295)	1,080	495	1,562
-	1	(1)	-	271	346	(205)	4	(131)
5,956	734	5,222	-	340	51	875	499	1,431
3,813	194	3,619	73	669	134	502	240	560
9,769	928	8,841	73	1,009	185	1,377	739	1,991
146	39	107	-	(4)	(6)	(196)	(18)	197
6,146	614	5,532	575	112	202	387	375	1,056
-	2	(2)	-	(32)	1	1	-	-
6,146	616	5,530	575	80	203	388	375	1,056
3,477	273	3,204	(502)	933	(12)	1,185	382	738
1,220	88	1,132	(120)	305	(4)	416	134	254
2,257	185	2,072	(382)	628	(8)	769	248	484
85	-	85	-	85	-	-	-	-
2,342	185	2,157	(382)	713	(8)	769	248	484
24	(1)	25	(10)	(1)	-	2	1	2
2,318	186	2,132	(372)	714	(8)	767	247	482
437,229	34,894	402,335	9,376	154,057	1,153	52,206	24,125	51,250
884	-	884	-	884	-	-	-	-
266,219	23,286	242,933	-	-	1,537	53,754	24,343	51,808
269,630	23,277	246,353	-	-	1,303	55,196	25,711	54,626
3,133	742	2,391	-	-	-	1,451	295	509
909	28	881	-	-	-	24	3	66
404,877	26,863	378,014	10,388	40,147	59,220	49,008	32,890	43,659
343,296	25,497	317,799	-	-	56,711	46,555	31,819	40,328
350,201	24,612	325,589	-	-	62,563	49,546	32,353	40,674
296,796	30,784	266,012	16,768	18,667	1,659	53,695	34,436	53,875
301,203	30,786	270,417	16,529	19,428	1,374	53,524	35,008	57,406
878,690	18,959	859,731	-	35,464	569,747	77,451	18,027	29,985
6,836	719	6,117	-	1,735	12	817	436	1,359
(979)	(81)	(898)	-	(1,393)	37	56	62	72
99	96	3	-	(2)	2	2	1	-
5,956	734	5,222	-	340	51	875	499	1,431

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 ^(ד)			
בלתי מבוקר			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: כרטיסי אשראי	מזה: הלוואות לדיור	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
2,571	182	1,309	8
284	-	-	93
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
2,287	182	1,309	(85)
מחיצוניים			
(441)	(3)	(801)	148
בימגזרי			
1,846	179	508	63
סך הכנסות ריבית, נטו			
1,279	653	26	120
סך הכנסות שאינן מריבית			
3,125	832	534	183
סך הכנסות			
329	29	-	1
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
2,880	534	191	96
לחיצוניים			
17	17	-	-
בימגזרי			
2,897	551	191	96
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
(101)	252	343	86
רווח (הפסד) לפני מיסים			
(62)	67	121	31
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
(39)	185	222	55
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות			
(39)	185	222	55
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
35	35	-	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
(74)	150	222	55
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
111,192	10,670	74,295	572
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
111,951	10,662	74,761	570
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
112,958	11,356	75,324	616
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
121	13	-	-
יתרת חובות פגומים			
795	-	685	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
112,059	157	-	29,193
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
111,234	75	-	29,097
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
113,950	110	-	28,921
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
85,489	9,777	55,623	851
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
86,221	9,861	56,099	775
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
77,562	-	-	50,583
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
1,655	177	508	6
מרווח מפעילות מתן אשראי			
191	2	-	57
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות			
-	-	-	-
אחר			
1,846	179	508	63
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות יחושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סווג מחדש.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים נוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
7,236	792	6,444	-	656	13	1,245	504	1,447
1,577	95	1,482	-	544	330	133	54	44
5,659	697	4,962	-	112	(317)	1,112	450	1,403
-	(22)	22	-	370	357	(255)	(20)	(137)
5,659	675	4,984	-	482	40	857	430	1,266
4,084	215	3,869	39	1,042	124	480	238	547
9,743	890	8,853	39	1,524	164	1,337	668	1,813
(171)	31	(202)	-	(53)	(12)	(527)	(66)	126
6,300	652	5,648	410	171	212	467	356	1,056
-	53	(53)	-	(71)	1	-	-	-
6,300	705	5,595	410	100	213	467	356	1,056
3,614	154	3,460	(371)	1,477	(37)	1,397	378	631
1,292	51	1,241	(144)	577	(14)	496	134	223
2,322	103	2,219	(227)	900	(23)	901	244	408
56	-	56	-	56	-	-	-	-
2,378	103	2,275	(227)	956	(23)	901	244	408
30	-	30	(10)	(1)	(2)	3	1	4
2,348	103	2,245	(217)	957	(21)	898	243	404
430,608	35,312	395,296	9,396	143,017	2,346	56,678	23,053	49,042
706	-	706	-	706	-	-	-	-
269,607	23,158	246,449	-	-	1,554	59,511	23,277	49,586
267,895	24,233	243,662	-	-	1,168	55,126	23,334	50,460
4,074	699	3,375	-	-	-	1,985	410	859
961	86	875	-	-	-	28	-	52
401,088	27,517	373,571	11,150	44,994	56,459	49,212	31,682	38,822
335,177	26,044	309,133	-	-	55,327	46,783	30,549	36,143
336,851	26,969	309,882	-	-	54,948	43,904	31,163	36,996
300,326	30,713	269,613	15,848	18,997	1,858	59,941	34,849	51,780
296,973	31,616	265,357	16,052	19,516	929	52,649	33,582	55,633
796,314	19,637	776,677	-	38,441	493,726	67,814	20,015	28,536
6,578	695	5,883	-	1,768	10	826	397	1,221
(944)	(96)	(848)	-	(1,232)	28	30	33	45
25	76	(51)	-	(54)	2	1	-	-
5,659	675	4,984	-	482	40	857	430	1,266

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 ^(א)			
מבוקר			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: כרטיסי אשראי	מזה: הלוואות לדיור	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
3,331	245	1,646	11
394	-	-	157
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:			
2,937	245	1,646	(146)
מחיצוניים			
(441)	(4)	(943)	232
בימגזרי			
2,496	241	703	86
סך הכנסות ריבית, נטו			
1,712	872	45	161
סך הכנסות שאינן מריבית			
4,208	1,113	748	247
סך הכנסות			
447	26	(10)	1
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:			
3,904	715	268	131
לחיצוניים			
23	22	1	-
בימגזרי			
3,927	737	269	131
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
(166)	350	489	115
רווח (הפסד) לפני מיסים			
(91)	95	174	42
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
(75)	255	315	73
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות			
(75)	255	315	73
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
42	42	-	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
(117)	213	315	73
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
112,792	10,797	74,695	601
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
111,887	10,781	74,695	585
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
110,719	11,170	73,037	615
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
108	17	-	-
יתרת חובות פגומים			
841	-	719	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
111,514	141	-	29,199
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
110,683	79	-	29,188
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
114,948	68	-	28,696
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
85,861	9,651	53,842	892
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
85,938	9,660	53,890	765
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
76,742	-	-	50,439
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,240	241	703	6
מרווח מפעילות מתן אשראי			
256	-	-	80
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות			
-	-	-	-
אחר			
2,496	241	703	86
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סווג מחדש.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים נוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
9,552	1,078	8,474	-	846	19	1,626	683	1,958
2,026	142	1,884	-	588	419	166	80	80
7,526	936	6,590	-	258	(400)	1,460	603	1,878
-	(30)	30	-	307	457	(314)	(32)	(179)
7,526	906	6,620	-	565	57	1,146	571	1,699
5,408	243	5,165	139	1,306	163	641	318	725
12,934	1,149	11,785	139	1,871	220	1,787	889	2,424
(125)	33	(158)	-	(64)	(33)	(573)	(120)	184
8,580	945	7,635	605	203	284	577	501	1,430
-	1	(1)	-	(26)	1	1	-	-
8,580	946	7,634	605	177	285	578	501	1,430
4,479	170	4,309	(466)	1,758	(32)	1,782	508	810
1,717	70	1,647	(67)	675	(11)	633	179	287
2,762	100	2,662	(399)	1,083	(21)	1,149	329	523
66	-	66	-	66	-	-	-	-
2,828	100	2,728	(399)	1,149	(21)	1,149	329	523
37	-	37	(14)	(1)	-	4	2	4
2,791	100	2,691	(385)	1,150	(21)	1,145	327	519
432,805	35,692	397,113	10,432	140,102	1,591	59,028	23,885	48,682
909	-	909	-	909	-	-	-	-
269,311	23,426	245,885	-	-	1,591	59,232	24,077	48,513
265,450	23,946	241,504	-	-	1,486	53,659	24,178	50,847
3,653	608	3,045	-	-	-	2,077	368	492
1,003	64	939	-	-	-	19	3	76
402,836	27,717	375,119	11,482	42,993	57,162	50,087	32,990	39,692
337,209	26,276	310,933	-	-	54,836	46,906	31,891	37,429
346,854	26,721	320,133	-	-	55,862	47,735	33,026	39,866
298,438	30,814	267,624	16,338	21,880	1,118	62,614	32,714	46,207
292,165	31,477	260,688	17,002	15,558	1,455	53,792	34,381	51,797
800,724	19,874	780,850	-	37,557	499,364	69,172	19,999	27,577
8,697	942	7,755	-	2,229	15	1,105	526	1,634
(1,224)	(126)	(1,098)	-	(1,623)	39	40	45	65
53	90	(37)	-	(41)	3	1	-	-
7,526	906	6,620	-	565	57	1,146	571	1,699

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה כללי

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים. מידע בדבר מגזרי פעילות גישת הנהלה הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017									
בלתי מבוקר									
במיליוני ש"ח									
בנק	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל	
הכנסות ריבית נטו	1,007	265	151	117	53	(3)	81	247	1,918
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	454	106	64	79	128	(13)	313	175	1,306
סך כל ההכנסות (ההוצאות)	1,461	371	215	196	181	(16)	394	422	3,224
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	116	17	(23)	(140)	1	(8)	19	21	3
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,057	192	67	31	68	202	246	213	2,076
רווח (הפסד) לפני מס	288	162	171	305	112	(210)	129	188	1,145
הוצאות מס (הטבה)	101	56	60	107	39	(51)	40	24	376
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	187	106	111	198	74	(159)	139	164	820

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 ^(א)									
בלתי מבוקר									
במיליוני ש"ח									
בנק	מסחרית	עסקית ^(א)	נדל"ן ^(א)	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל	
הכנסות ריבית נטו	954	229	123	132	225	15	63	229	1,970
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	444	100	49	79	506	66	297	(27)	1,514
סך כל ההכנסות	1,398	329	172	211	731	81	360	202	3,484
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	226	(19)	(32)	(78)	(12)	(7)	9	19	106
סך כל ההוצאות (ההכנסות) התפעוליות והאחרות	1,136	181	102	45	148	(106)	226	223	1,955
רווח (הפסד) לפני מס	36	167	102	244	595	194	125	(40)	1,423
הוצאות מס	11	56	32	81	206	81	33	14	514
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	25	111	70	163	392	113	99	(54)	919

(א) בשנת 2017 בוצעה סגמנטציה של לקוחות ממגזר הנדל"ן למגזר העסקי.
(ב) סווג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017									
בלתי מבוקר									
במיליוני ש"ח									
	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן ^(א)	עסקית ^(א)	מסחרית	בנקאית	בנק
סך הכל									
5,956	734	210	(2)	468	337	435	748	3,026	הכנסות ריבית נטו
3,813	219	915	91	508	244	173	312	1,351	הכנסות שאינן מריבית
9,769	953	1,125	89	976	581	608	1,060	4,377	סך כל ההכנסות
146	39	50	(16)	(15)	(175)	(88)	26	325	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,146	614	737	623	212	96	204	524	3,136	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,477	300	338	(518)	779	660	492	510	916	רווח (הפסד) לפני מס
1,220	80	94	(129)	273	231	172	178	321	הוצאות מס (הטבה)
2,318	220	305	(389)	506	429	320	332	595	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2017									
266,358	22,910	8,805	3,443	4,079	20,056	32,960	36,454	137,651	אשראי לציבור, נטו
350,201	24,611	88	52	66,066	5,484	20,901	41,736	191,263	פיקדונות הציבור
934,738	18,842	245,875	23,114	410,990	1,694	21,016	24,693	188,514	נכסים בניהול

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 ^(ב)									
בלתי מבוקר									
במיליוני ש"ח									
	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן ^(א)	עסקית ^(א)	מסחרית	בנקאית	בנק
סך הכל									
5,659	691	169	15	543	400	384	667	2,790	הכנסות ריבית נטו
4,084	(13)	858	600	603	255	160	302	1,319	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
9,743	678	1,027	615	1,146	655	544	969	4,109	סך כל ההכנסות
(171)	2	24	(13)	(41)	(309)	(335)	(20)	521	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,300	651	671	426	296	134	279	520	3,323	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,614	25	332	202	891	830	600	469	265	רווח לפני מס
1,292	52	191	(21)	312	291	210	164	93	הוצאות מס (הטבה)
2,348	(27)	163	223	583	539	390	305	172	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2016									
264,368	23,836	7,452	3,401	3,342	22,283	29,507	34,036	140,511	אשראי לציבור, נטו
336,851	26,970	110	42	57,867	6,887	18,077	39,458	187,440	פיקדונות הציבור
811,959	20,094	185,614	24,178	356,959	1,812	18,402	26,297	178,603	נכסים בניהול ^(ג)

- (א) בשנת 2017 בוצעה סגמנטציה של לקוחות ממגזר הנדל"ן למגזר העסקי.
 (ב) סווג מחדש.
 (ג) הוצג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
מבוקר									
במיליוני ש"ח									
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן ^(א)	עסקית ^(א)	מסחרית	בנקאית	בנק
7,526	937	237	(1)	650	526	521	895	3,761	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
5,408	8	1,130	686	863	343	209	401	1,768	הכנסות שאינן מריבית
12,934	945	1,367	685	1,513	869	730	1,296	5,529	סך כל ההכנסות
(125)	(2)	37	(20)	(55)	(392)	(376)	(72)	755	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,580	944	905	625	368	176	356	701	4,505	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,479	3	425	80	1,200	1,085	750	667	269	רווח לפני מס
1,717	69	218	5	431	389	269	240	96	הוצאות מס
2,791	(66)	231	75	774	696	481	427	173	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2016									
261,957	23,567	7,407	3,152	3,779	21,229	30,238	34,089	138,496	אשראי לציבור, נטו ^(ב)
346,854	26,722	68	40	59,696	7,702	19,772	41,698	191,156	פיקדונות הציבור
823,812	19,244	189,681	25,503	365,544	1,814	18,607	26,781	176,638	נכסים בניהול ^(ג)

(א) בשנת 2017 בוצעה סגמנטציה של לקוחות ממגזר הנדל"ן למגזר העסקי.
 (ב) סווג מחדש.
 (ג) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,546	457	772	3,775	1	3,776	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
(68)	(5)	76	3	-	3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(152)	(2)	(129)	(283)	-	(283)	מחיקות חשבונאיות
189	-	80	269	-	269	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
37	(2)	(49)	(14)	-	(14)	מחיקות חשבונאיות נטו
4	(1)	(3)	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,519	449	796	3,764	1	3,765	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
456	-	36	492	-	492	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,717	513	779	4,009	2	4,011	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
11	(5)	100	106	-	106	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(146)	(22)	(210)	(378)	-	(378)	מחיקות חשבונאיות
166	-	112	278	-	278	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
20	(22)	(98)	(100)	-	(100)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	-	(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,747	486	781	4,014	2	4,016	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
449	-	38	487	-	487	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,685	473	823	3,981	1	3,982
16	(18)	148	146	-	146
(586)	(6)	(446)	(1,038)	-	(1,038)
417	-	274	691	-	691
(169)	(6)	(172)	(347)	-	(347)
(13)	-	(3)	(16)	-	(16)
2,519	449	796	3,764	1	3,765
456	-	36	492	-	492

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,981 ^(ב)	513	659 ^(ב)	4,153	3	4,156
(501) ^(ב)	1	330 ^(ב)	(170)	(1)	(174)
(367)	(27)	(516)	(910)	-	(910)
638	-	309	947	-	947
271	(27)	(207)	37	-	37
(4)	(1)	(1)	(6)	-	(6)
2,747	486	781	4,014	2	4,016
449	-	38	487	-	487

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות ^(א) :					
111,306	40	658	112,004	9,931	121,935
שנבדקו על בסיס פרטני					
41,152	78,096	38,378	157,626	1,090	158,716
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
983 ^(א)	77,617	-	78,600	-	78,600
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
152,458	78,136	39,036	269,630	11,021	280,651
סך הכל חובות ^(א)					

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ^(א) :					
1,629	5	99	1,733	1	1,734
שנבדקו על בסיס פרטני					
434	444	661	1,539	-	1,539
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
-	442 ^(ב)	-	442	-	442
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
2,063	449	760	3,272	1	3,273
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³					
489	-	30	519	-	519
מזה: בגין חובות פגומים					

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות ^(א) :					
109,181	47	789	110,017	8,890	118,907
שנבדקו על בסיס פרטני					
38,403	81,601	37,874	157,878	3,529	161,407
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
1,044 ^(א)	80,605	-	81,649	-	81,649
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
147,584	81,648	38,663	267,895	12,419	280,314
סך הכל חובות ^(א)					

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ^(א) :					
1,858	7	28	1,893	2	1,895
שנבדקו על בסיס פרטני					
440	479	715	1,634	-	1,634
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
-	476 ^(ב)	-	476	-	476
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
2,298	486	743	3,527	2	3,529
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³					
647	-	24	671	-	671
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 285 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 (30 בספטמבר 2016 - סך של 300 מיליון ש"ח).

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
שנבדקו על בסיס פרטני	(1)106,782	45	(1)542	107,369	115,259
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹	(1)40,980	79,086	(1)38,015	158,081	162,229
¹ מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	(1)909	78,656	-	79,565	79,565
סך הכל חובות ^(א)	147,762	79,131	38,557	265,450	277,488
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
שנבדקו על בסיס פרטני	(1)1,855	6	(1)57	1,918	1,919
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²	(1)378	467	(1)730	1,575	1,575
² מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	-	(2)462	-	462	462
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³	2,233	473	787	3,493	3,494
³ מזה: בגין חובות פגומים	671	-	12	683	683

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 294 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ימים או יותר ^(ד)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
89 ועד 30 ימים ^(ה)					
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
48	25	17,623	230	223	17,170
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ט)					
24	7	24,087	579	143	23,365
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(ט)					
7	2	10,482	4	6	10,472
שרותים פיננסיים					
155	59	71,446	1,416	1,367	68,663
מסחרי - אחר					
234	93	123,638	2,229	1,739	119,670
סך הכל מסחרי					
497	704	77,608	-	704 ^(ט)	76,904
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
238	84	38,533	136	480	37,917
אנשים פרטיים - אחר					
969	881	239,779	2,365	2,923	234,491
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,589	-	-	1,589
בנקים בישראל					
-	-	150	-	-	150
ממשלת ישראל					
969	881	241,518	2,365	2,923	236,230
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
-	1	10,070	238	63	9,769
בינוי ונדל"ן ^(ט)					
18	27	18,750	485	755	17,510
מסחרי - אחר					
18	28	28,820	723	818	27,279
סך הכל מסחרי					
2	-	1,031	45	1	985
אנשים פרטיים					
20	28	29,851	768	819	28,264
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	8,737	-	-	8,737
בנקים בחו"ל					
-	-	545	-	-	545
ממשלות בחו"ל					
20	28	39,133	768	819	37,546
סך הכל פעילות בחו"ל					
989	909	269,630	3,133	3,742	262,755
סך הכל ציבור					
-	-	10,326	-	-	10,326
סך הכל בנקים					
-	-	695	-	-	695
סך הכל ממשלות					
989	909	280,651	3,133	3,742	273,776
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 166](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
41	19	16,181	194	255	15,732
בינוי ונדל"ן - בינוי					
15	10	24,007	716	347	22,944
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
2	2	10,050	514	4	9,532
שרותים פיננסיים					
127	49	68,452	1,816	1,810	64,826
מסחרי - אחר					
185	80	118,690	3,240	2,416	113,034
סך הכל מסחרי					
466	685	80,594	-	697 ^(ו)	79,897
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
229	110	38,105	121	484	37,500
אנשים פרטיים - אחר					
880	875	237,389	3,361	3,597	230,431
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	2,179	-	-	2,179
בנקים בישראל					
-	-	226	-	-	226
ממשלת ישראל					
880	875	239,794	3,361	3,597	232,836
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
17	26	9,755	339	25	9,391
בינוי ונדל"ן					
179	58	19,139	324	424	18,391
מסחרי - אחר					
196	84	28,894	663	449	27,782
סך הכל מסחרי					
28	2	1,612	50	2	1,560
אנשים פרטיים					
224	86	30,506	713	451	29,342
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	9,617	-	-	9,617
בנקים בחו"ל					
-	-	397	-	-	397
ממשלות בחו"ל					
224	86	40,520	713	451	39,356
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,104	961	267,895	4,074	4,048	259,773
סך הכל ציבור					
-	-	11,796	-	-	11,796
סך הכל בנקים					
-	-	623	-	-	623
סך הכל ממשלות					
1,104	961	280,314	4,074	4,048	272,192
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 166](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
58	19	15,576	264	275	15,037
בינוי ונדל"ן - בינוי					
35	12	23,878	637	360	22,881
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
2	2	10,854	459	5	10,390
שרותים פיננסיים					
144	65	68,414	1,550	1,745	65,119
מסחרי - אחר					
239	98	118,722	2,910	2,385	113,427
סך הכל מסחרי					
530	719	78,645	-	719 ^(ו)	77,926
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
252	122	38,141	108	531	37,502
אנשים פרטיים - אחר					
1,021	939	235,508	3,018	3,635	228,855
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,742	-	-	1,742
בנקים בישראל					
-	-	206	-	-	206
ממשלת ישראל					
1,021	939	237,456	3,018	3,635	230,803
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
14	3	9,540	325	5	9,210
בינוי ונדל"ן ^(ז)					
56	60	19,500	260	405	18,835
מסחרי - אחר					
70	63	29,040	585	410	28,045
סך הכל מסחרי					
3	1	902	50	1	851
אנשים פרטיים					
73	64	29,942	635	411	28,896
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	9,654	-	-	9,654
בנקים בחו"ל					
-	-	436	-	-	436
ממשלות בחו"ל					
73	64	40,032	635	411	38,986
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,094	1,003	265,450	3,653	4,046	257,751
סך הכל ציבור					
-	-	11,396	-	-	11,396
סך הכל בנקים					
-	-	642	-	-	642
סך הכל ממשלות					
1,094	1,003	277,488	3,653	4,046	269,789
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 166](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים. למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 13.2.1](#) להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 620 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 584 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 674 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 93 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 119 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 114 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) 2.6% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעורי LTV העולים על 85%.
- (ח) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 30 בספטמבר 2017, בסך של 875 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכם 171 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיור ו-704 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור, כאשר מתוכן סך של 173 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 109 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 250 ימים או יותר.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך יום פיגור אחד ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)				
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת	יתרת ^(ב) הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים
סך הכל	740	230	185	21
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	1,567	579	515	52
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	453	4	1	1
סך הכל	4,434	1,416	623	235
פרטנית ^(א)	7,194	2,229	1,324	309
פרטנית ^(א)	-	-	-	-
סך הכל	2,345	136	94	21
סך הכל	9,539	2,365	1,418	330
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
בינוי ונדל"ן - בינוי	45	21	185	21
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	64	52	515	52
שרותים פיננסיים	3	1	1	1
מסחרי - אחר	793	235	623	235
סך הכל מסחרי	905	309	1,324	309
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	42	21	94	21
סך הכל	947	330	1,418	330
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
בינוי ונדל"ן	171	93	67	93
מסחרי - אחר	282	87	203	87
סך הכל מסחרי	453	180	270	180
אנשים פרטיים	14	9	31	9
סך הכל	467	189	301	189
סך הכל	1,414	519	1,719	519
מזה:				
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	1,065	407	1,142	407
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	436	186	1,240	186

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת	יתרת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם קיימת
	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	פרטנית ^(ג)	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	פרטנית ^(ג)
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	790	264	24	54	132
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1,773	637	76	132	1
שרותים פיננסיים	958	459	1	1	638
מסחרי - אחר	4,630	1,550	390	638	825
סך הכל מסחרי	8,151	2,910	491	825	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	20
אנשים פרטיים - אחר	2,199	108	3	20	845
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	10,350	3,018	494	845	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
בינוי ונדל"ן	467	325	107	216	180
מסחרי - אחר	587	260	73	180	396
סך הכל מסחרי	1,054	585	180	396	16
אנשים פרטיים	108	50	9	16	412
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	1,162	635	189	412	1,257
סך הכל ציבור	11,512	3,653	683	1,257	
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	2,483	1,545	481	938	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	2,058	1,756	109	302	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016 ^(ה)			2017		
יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים בלתי מבוקר	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים בלתי מבוקר	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	מזה: נרשמו על בסיס מזומן
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
		312		1	249
		693	3	3	618
		111	8	8	325
		1,662	2	6	1,497
		2,778	13	18	2,689
		-	-	-	-
		149	-	1	119
		2,927	13	19	2,808
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
		382	2	2	285
		318	1	1	345
		700	3	3	630
		46	-	-	32
		746	3	3	662
		3,673	16	22 ^(ה)	3,470

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 בסך 70 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 84 מיליון ש"ח).

(ה) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016 ^(ה)			2017		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
4	4	294	1	2	246
בינוי ונדל"ן - בינוי					
4	6	696	8	10	612
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	1	168	8	8	279
שרותים פיננסיים					
13	18	1,684	6	17	1,485
מסחרי - אחר					
22	29	2,842	23	37	2,622
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
-	1	145	1	4	121
אנשים פרטיים - אחר					
22	30	2,987	24	41	2,743
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
5	5	371	4	4	279
בינוי ונדל"ן					
6	6	313	3	3	371
מסחרי - אחר					
11	11	684	7	7	650
סך הכל מסחרי					
4	4	44	-	-	32
אנשים פרטיים					
15	15	728	7	7	682
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
37	45 ^(ד)	3,715	31	48 ^(ד)	3,425
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 בסך 229 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 245 מיליון ש"ח).

(ה) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש^(ה)

ליום 30 בספטמבר 2016				ליום 30 בספטמבר 2017				
צובר	שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר	שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	
סך הכל ^(א)	לא בפיגור	לא בפיגור	לא בפיגור	סך הכל ^(א)	לא בפיגור	לא בפיגור	לא בפיגור	
בלתי מבוקר								
במיליוני ש"ח								
<u>פעילות לווים בישראל</u>								
<u>ציבור-מסחרי</u>								
38	17	-	21	171	5	1	165	בינוי ונדל"ן - בינוי
441	53	-	388	377	36	-	341	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
306	1	-	305	1	1	-	-	שרותים פיננסיים
650	226	6	418	626	229	1	396	מסחרי - אחר
1,435	297	6	1,132	1,175	271	2	902	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
72	19	1	52	67	21	1	45	אנשים פרטיים - אחר
1,507	316	7	1,184	1,242	292	3	947	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>								
<u>ציבור-מסחרי</u>								
253	99	-	154	195	88	-	107	בינוי ונדל"ן
120	91	-	29	219	189	-	30	מסחרי - אחר
373	190	-	183	414	277	-	137	סך הכל מסחרי
25	21	-	4	20	16	-	4	אנשים פרטיים
398	211	-	187	434	293	-	141	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,905	527	7	1,371	1,676	585	3	1,088	סך הכל ציבור

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

(ד) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.1. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016](#).

ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי, הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2017 לסך 18 מיליון ש"ח (ליום 30 בספטמבר 2016 - 24 מיליון ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש^(מ) (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
סך הכל ^(ג)	צובר ^(ב) לא בפיגור	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	שאינו צובר הכנסות ריבית
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
212	13	-	199
394	44	4	346
405	-	-	405
614	217	2	395
1,625	274	6	1,345
-	-	-	-
77	23	2	52
1,702	297	8	1,397
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
235	83	-	152
111	49	-	62
346	132	-	214
10	5	-	5
356	137	-	219
2,058	434	8	1,616

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

(ד) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.1. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016](#).

ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 16 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ג. חובות בעיתיים בארגון חדש^(ב) (המשך)
 1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשלושה חודשים שהסתיימו 30 בספטמבר					
2016			2017		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
162	164	68	5	5	65
בינוי ונדל"ן - בינוי					
138	139	7	-	-	5
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
405	410	6	-	-	2
שרותים פיננסיים					
29	30	359	19	21	207
מסחרי - אחר					
734	743	440	24	26	279
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
25	23	1,893	19	20	1,690
אנשים פרטיים - אחר					
759	766	2,333	43	46	1,969
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
6	7	2	41	41	1
בינוי ונדל"ן					
5	5	4	141	141	6
מסחרי אחר					
11	12	6	182	182	7
סך הכל מסחרי					
1	1	1	-	-	-
אנשים פרטיים					
12	13	7	182	182	7
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
771	779	2,340	225	228	1,976
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש^(ב) (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
178	181	163	13	14	193
142	144	26	6	6	25
405	410	10	-	-	10
63	73	725	141	145	680
788	808	924	160	165	908
-	-	-	-	-	-
47	62	4,664	49	51	5,135
835	870	5,588	209	216	6,043
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
27	28	5	50	50	2
34	34	12	164	164	17
61	62	17	214	214	19
1	1	4	-	-	1
62	63	21	214	214	20
897	933	5,609	423	430	6,063

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש^(ב) (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ג)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2016		2017	
מספר חוזים	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ד)	יתרת חוב רשומה ^(ד)
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
	25	2	34
			בינוי ונדל"ן - בינוי
6	4	-	1
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	-	-
			שרותים פיננסיים
3	107	8	134
			מסחרי - אחר
9	136	10	169
			סך הכל מסחרי
-	-	-	-
			אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
4	784	2	753
			אנשים פרטיים - אחר
13	920	12	922
			סך הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
-	-	-	-
			בינוי ונדל"ן
10	1	6	5
			מסחרי - אחר
10	1	6	5
			סך הכל מסחרי
-	-	-	-
			אנשים פרטיים
10	1	6	5
			סך הכל ציבור - פעילות חו"ל
23	921	18	927
			סך הכל ציבור

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016](#).

(ג) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ד) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש^(ב) (המשך)
 2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(א) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2016		2017	
מספר חוזים	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ד)	מספר חוזים
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
4	53	4	129
בינוי ונדל"ן - בינוי			
6	6	2	11
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
-	6	-	7
שרותים פיננסיים			
16	194	18	466
מסחרי - אחר			
26	259	24	613
סך הכל מסחרי			
-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור			
9	1,395	12	3,054
אנשים פרטיים - אחר			
35	1,654	36	3,667
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
10	4	2	1
בינוי ונדל"ן			
30 ^(ה)	9 ^(ה)	10	8
מסחרי אחר			
40	13	12	9
סך הכל מסחרי			
40	13	12	9
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל			
75	1,667	48	3,676
סך הכל ציבור			

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016](#).

(ג) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ד) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.

(ה) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(ב), סוג החזר וסוג ריבית

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
1,367	33,019	2,434	50,019	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
167	19,710	862	28,079	מעל 60%	
-	33	2	38		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,534	52,762	3,298	78,136		סך הכל
30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
1,701	35,079	3,243	52,336	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
227	20,811	1,118	29,299	מעל 60%	
25	7	-	13		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,953	55,897	4,361	81,648		סך הכל
31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור ^(ג)					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
1,681	33,267	2,752	50,331	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
216	20,379	888	28,788	מעל 60%	
27	6	-	12		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,924	53,652	3,640	79,131		סך הכל

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת הפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול הפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי הפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.

(ג) סווג מחדש.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2016		2016		2017	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)
מבוקר			בלתי מבוקר		
			במיליוני ש"ח		
א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:					
1	1,419	3	1,568	4	1,208
אשראי תעודות					
113	5,843	106	5,867	82	5,284
ערביות להבטחת אשראי					
17	19,555	17	19,360	18	19,121
ערביות לרוכשי דירות					
236	15,859	243	15,870	253	15,564
ערביות והתחייבויות אחרות ^(ב)					
26	25,522	24	25,044	27	26,569
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו					
24	12,492	24	12,870	28	12,326
מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו					
51	23,209	56	24,176	59	23,858
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן ¹					
20	13,833	14	14,416	21	16,262
התחייבויות להוצאת ערביות					
-	2,912	-	3,377	-	2,020
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו					
-	2,725	-	3,464	-	2,542
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית					

1. מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 212 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 225 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2016 - 231 מיליון ש"ח) המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

(א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעוף בסך 111 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2016 וב-31 בדצמבר 2016 סך של 132 מיליון ש"ח ו-100 מיליון ש"ח בהתאמה).

ד. מידע אודות הלוואות שנמכרו

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 התקבלה תמורה בסך של כ-65 מיליון ש"ח עבור מכירת הלוואה מסחרית. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 התקבלה תמורה בסך 963 מיליון ש"ח עבור מכירת הלוואות מסחריות. בשנת 2016 התקבלה תמורה בסך 1,623 מיליון ש"ח ו-1,100 מיליון ש"ח עבור הלוואות לדיור והלוואות מסחריות, בהתאמה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)							
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	במטבעות אחרים	בדולרים באירו	של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
במיליוני ש"ח							
נכסים							
66,134	136	2,191	2,558	4,817	-	56,432	מזומנים ופיקדונות בבנקים
82,098	2,799	2,535	9,082	25,697	3,229	38,756	ניירות ערך
872	-	-	30	6	-	836	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
266,358	178	4,726	4,258	29,007	42,795	185,394	אשראי לציבור, נטו ^(ג)
695	-	-	42	503	101	49	אשראי לממשלות
923	923	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
2,931	2,931	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
10,954	1,978	281	554	1,191	238	6,712	נכסים בגין מכשירים נגזרים
16	16	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
8,251	1,422	30	5	716	4	6,074	נכסים אחרים
439,232	10,383	9,763	16,529	61,937	46,367	294,253	סך כל הנכסים
התחייבויות							
350,201	409	6,080	11,729	89,572	18,264	224,147	פיקדונות הציבור
4,460	-	10	824	1,804	10	1,812	פיקדונות מבנקים
539	-	-	6	468	-	65	פיקדונות מממשלות
637	49	-	-	-	-	588	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
16,407	-	-	-	-	12,351	4,056	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
11,275	1,866	474	492	910	560	6,973	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
22,539	1,395	141	23	675	11,450	8,855	התחייבויות אחרות
406,058	3,719	6,705	13,074	93,429	42,635	246,496	סך כל ההתחייבויות
33,174	6,664	3,058	3,455	(31,492)	3,732	47,757	הפרש ^(ד)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	151	(3,740)	(4,874)	31,220	(4,523)	(18,234)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	338	(15)	440	(1,735)	-	972	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	19	8	482	233	-	(742)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
33,174	7,172	(689)	(497)	(1,774)	(791)	29,753	סך הכל כללי
-	448	(19)	744	(1,765)	-	592	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	20	189	438	(546)	-	(101)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לכסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי ביגונו נוצר בסך 3,272 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ ^(א)						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	במטבעות אחרים	באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
59,067	262	2,928	837	7,478	245	47,317
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
82,493	2,118	1,093	3,649	30,322	5,088	40,223
ניירות ערך						
896	-	-	-	-	-	896
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
264,368	165	5,304	4,933	29,354	45,561	179,051
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
623	-	-	56	341	148	78
אשראי לממשלות						
897	897	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
3,044	3,044	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
11,630	1,264	325	272	2,448	123	7,198
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
17	17	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,723	^(נ) 1,055	32	12	^(נ) 1,214	4	6,406
נכסים אחרים						
431,758	8,822	9,682	9,759	71,157	51,169	281,169
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
336,851	454	7,556	13,432	86,752	22,284	206,373
פיקדונות הציבור						
3,589	-	46	301	1,709	18	1,515
פיקדונות מבנקים						
661	-	-	6	614	-	41
פיקדונות מממשלות						
553	-	-	-	22	-	531
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
23,765	50	-	-	-	17,176	6,539
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
12,634	1,228	516	382	2,560	173	7,775
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
22,117	^(נ) 1,089	173	30	^(נ) 889	10,682	9,254
התחייבויות אחרות						
400,170	2,821	8,291	14,151	92,546	50,333	232,028
סך כל ההתחייבויות						
31,588	6,001	1,391	(4,392)	(21,389)	836	49,141
הפרש ^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	167	(1,972)	4,922	21,923	(1,480)	(23,560)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	(15)	(311)	(970)	-	1,296
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	(26)	6	(593)	(298)	-	911
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
31,588	6,142	(590)	(374)	(734)	(644)	27,788
סך הכל כללי						
-	-	(26)	(484)	(1,428)	-	1,938
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	(82)	(42)	(1,728)	(1,169)	-	3,021
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לכסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,527 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	במטבעות אחרים	בדולרים של ארה"ב באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
74,757	285	2,615	1,245	7,059	247	63,306
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
77,201	1,943	1,599	2,934	31,710	3,701	35,314
ניירות ערך						
1,284	-	-	-	-	-	1,284
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
261,957	180	4,576	3,931	29,299	44,374 ^(ג)	179,597
אשראי לציבור, נטו ^(ד)						
642	-	-	54	382	149	57
אשראי לממשלות						
901	901	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
3,147	3,147	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
10,654	1,536	131	257	3,031	98	5,601
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
17	17	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,043	1,103	27	4	914	4	5,991 ^(ה)
נכסים אחרים						
438,603	9,112	8,948	8,425	72,395	48,573	291,150
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
346,854	508	6,726	14,582	88,469	20,389	216,180
פיקדונות הציבור						
3,394	-	39	710	1,640	18	987
פיקדונות מבנקים						
900	-	-	8	824	-	68
פיקדונות מממשלות						
539	-	-	-	5	-	534
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
22,640	-	-	-	-	16,348	6,292
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
10,677	1,465	132	279	2,729	230	5,842
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
21,885	1,192	184	27	727	10,603	9,152
התחייבויות אחרות						
406,889	3,165	7,081	15,606	94,394	47,588	239,055
סך כל ההתחייבויות						
31,714	5,947	1,867	(7,181)	(21,999)	985	52,095 ^(ו)
הפרש^(ז)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	141	(2,433)	7,593	22,376	(1,469)	(26,208)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	138	(31)	(214)	(1,318)	-	1,425
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	15	(476)	(180)	-	641
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
31,714	6,226	(582)	(278)	(1,121)	(484)	27,953
סך הכל כללי						
-	201	(37)	(253)	(2,012)	-	2,101
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	44	(1,447)	(500)	-	1,903
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לכסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בנינו נוצר בסך 3,493 מיליון ש"ח.
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.
 (ה) סווג מחדש.
 (ו) הפרש.
 (ז) הפרש.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)		
נכסים פיננסיים					
66,627	2,070	6,618	57,939	66,134	מזומנים ופיקדונות בבנקים
82,093	2,262	31,782	48,049	82,098	ניירות ערך ^(ב)
872	-	-	872	872	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
263,418	184,801	76,008	2,609	266,358	אשראי לציבור, נטו
722	694	28	-	695	אשראי לממשלות
10,954	1,260	8,288	1,406	10,954	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,793	712	-	1,081	1,792	נכסים פיננסיים אחרים
426,479	191,799	122,724	111,956	428,903 ^(ג)	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
351,341	106,404	242,635	2,302	350,201	פיקדונות הציבור
4,508	466	4,042	-	4,460	פיקדונות מבנקים
556	81	475	-	539	פיקדונות מממשלות
637	-	-	637	637	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
17,685	5,051	-	12,634	16,407	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים
11,275	487	9,407	1,381	11,275	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,497	1,670	5,514	1,313	8,497	התחייבויות פיננסיות אחרות
394,499	114,159	262,073	18,267	392,016 ^(ג)	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
354	354	-	-	354	עיסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
17,560	17,377	183	-	17,560	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשים במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 130,251 מיליון ש"ח ובסך 167,916 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-115](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)		
נכסים פיננסיים					
59,110	1,991	8,566	48,553	59,067	מזומנים ופיקדונות בבנקים
82,493	2,575	24,795	55,123	82,493	ניירות ערך ^(ב)
896	-	-	896	896	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
263,161	191,028	69,913	2,220	264,368	אשראי לציבור, נטו
639	574	65	-	623	אשראי לממשלות
11,630	1,672	8,914	1,044	11,630	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,869	954	-	915	1,867	נכסים פיננסיים אחרים
419,798	198,794	112,253	108,751 ^(א)	420,944	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
338,435	116,192	219,360	2,883	336,851	פיקדונות הציבור
3,590	10	3,580	-	3,589	פיקדונות מבנקים
673	106	567	-	661	פיקדונות מממשלות
553	-	-	553	553	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
25,374	6,604	-	18,770	23,765	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים
12,634	202	11,381	1,051	12,634	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,351	1,495	5,581	1,275	8,351	התחייבויות פיננסיות אחרות
389,610	124,609	240,469	24,532 ^(א)	386,404	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
352	352	-	-	352	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
16,892	16,687	205	-	16,892	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשים במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 131,468 מיליון ש"ח ובסך 136,291 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-115](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן במיליוני ש"ח	
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)		
נכסים פיננסיים					
74,761	2,301	7,134	65,326	74,757	מזומנים ופיקדונות בבנקים
77,201	2,407	24,457	50,337	77,201	ניירות ערך ^(ב)
1,284	-	-	1,284	1,284	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
260,674	184,726	73,382	2,566 ^(ה)	261,957 ^(ה)	אשראי לציבור, נטו
669	642	27	-	642	אשראי לממשלות
10,654	967	8,960	727	10,654	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,712	776	-	936 ^(ה)	1,711 ^(ה)	נכסים פיננסיים אחרים
426,955	191,819	113,960	121,176 ^(ג)	428,206	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
347,919	113,396	232,144	2,379	346,854	פיקדונות הציבור
3,378	76	3,302	-	3,394	פיקדונות מבנקים
919	86	833	-	900	פיקדונות מממשלות
539	-	-	539	539	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
23,926	6,119	12	17,795	22,640	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים
10,677	407	9,542	728	10,677	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,447	1,407	5,294	1,746	8,446	התחייבויות פיננסיות אחרות
395,805	121,491	251,127	23,187 ^(ג)	393,450	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
353	353	-	-	353	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
16,948	16,765	183	-	16,948	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשים במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 120,850 מיליון ש"ח ובסך 156,667 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-115](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת ברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.
 (ה) סוג מחדש.

ביאור 215 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
39,004	-	1,991	37,013
13,378	-	9,537	3,841
23	-	23	-
8,554	-	8,509	45
8,613	1,311	7,302	-
82	-	78	4
2,567	-	2,567	-
1,844	-	-	1,844
74,065	1,311	30,007	42,747
ניירות ערך למסחר:			
4,760	-	26	4,734
473	-	121	352
55	-	-	55
197	-	197	-
288	-	288	-
157	-	-	157
334	-	334	-
4	-	-	4
6,268	-	966	5,302
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
401	228	173	-
5,353	267	5,066	20
3,048	609	2,438	1
1,876	153	596	1,127
25	3	15	7
251	-	-	251
10,954	1,260	8,288	1,406
אחרים:			
2,615	-	6	2,609
872	-	-	872
1,080	-	-	1,080
4,567	-	6	4,561
95,854	2,571	39,267	54,016

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	סך הכל שווי הוגן	
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
	216	240	-	456	חוזי שקל - מדד
	-	5,009	19	5,028	חוזי ריבית
	202	3,481	1	3,684	חוזי מטבע - חוץ
	69	660	1,127	1,856	חוזי מניית
	-	17	7	24	חוזי סחורות ואחרים
	-	-	227	227	פעילות בשוק המעוף
	487	9,407	1,381	11,275	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:					
	47	8	2,323	2,378	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
	-	-	637	637	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
	-	-	1,313	1,313	אחרים
	47	8	4,273	4,328	סך הכל אחרים
	534	9,415	5,654	15,603	סך כל התחייבויות

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח	
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה:					
39,349	-	2,121	37,228	אגרות חוב ממשלת ישראל	
8,041	-	900 ^(א)	7,141	אגרות חוב ממשלות זרות	
36	-	36	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל	
7,042	-	6,996	46	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים	
10,007	1,611	8,396	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	
396	-	318	78	אגרות חוב אחרות בישראל	
2,424	-	2,424 ^(א)	-	אגרות חוב אחרות זרים	
1,137	-	-	1,137	מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה	
68,432	1,611	21,191	45,630	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	
ניירות ערך למסחר:					
7,528	-	54	7,474	אגרות חוב ממשלת ישראל	
4,236	-	2,571	1,665	אגרות חוב ממשלות זרות	
157	-	-	157	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל	
101	-	101	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים	
269	-	269	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	
180	-	-	180	אגרות חוב אחרות בישראל	
609	-	609	-	אגרות חוב אחרות בחו"ל	
17	-	-	17	מניות וקרנות נאמנות למסחר	
13,097	-	3,604	9,493	סך הכל ניירות ערך למסחר	
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
365	172	193	-	חוזי שקל - מדד	
6,906	376	6,463	67	חוזי ריבית	
2,815	1,009	1,806	-	חוזי מטבע - חוץ	
1,287	104	444	739	חוזי מניות	
26	11	8	7	חוזי סחורות ואחרים	
231	-	-	231	פעילות בשוק המעוף	
11,630	1,672	8,914	1,044	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	
אחרים:					
2,222	-	2	2,220	אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך	
896	-	-	896	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	
915	-	-	915	אחר	
4,033	-	2	4,031	סך הכל אחרים	
97,192	3,283	33,711	60,198	סך כל הנכסים	

(א) סווג מחדש.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)		
סך הכל שווי הוגן	משמעותיים (רמה 3)	אחרים (רמה 2)	בשוק פעיל (רמה 1)		
במיליוני ש"ח					
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
425	48	377	-	חוזי שקל - מדד	
6,852	-	6,776	76	חוזי ריבית	
3,853	154	3,699	-	חוזי מטבע - חוץ	
1,250	-	511	739	חוזי מניות	
26	-	18	8	חוזי סחורות ואחרים	
228	-	-	228	פעילות בשוק המעוף	
12,634	202	11,381	1,051	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
אחרים:					
2,917	22	14	2,881	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך	
553	-	-	553	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	
1,275	-	-	1,275	אחרים	
4,745	22	14	4,709	סך הכל אחרים	
17,379	224	11,395	5,760	סך כל התחייבויות	

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
35,409	-	2,027	33,382
אגרות חוב ממשלת ישראל			
11,449	-	1,455 ^(א)	9,994
אגרות חוב ממשלות זרות			
23	-	23	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
7,460	-	7,416	44
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
9,749	1,426	8,323	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
296	-	228	68
אגרות חוב אחרות בישראל			
2,362	-	2,362 ^(א)	-
אגרות חוב אחרות זרים			
961	-	-	961
מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה			
67,709	1,426	21,834	44,449
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
ניירות ערך למסחר:			
5,091	-	-	5,091
אגרות חוב ממשלת ישראל			
2,458	-	1,953	505
אגרות חוב ממשלות זרות			
159	-	-	159
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
104	-	104	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
280	-	280	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
132	-	-	132
אגרות חוב אחרות בישראל			
286	-	286	-
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
1	-	-	1
מניות וקרנות נאמנות למסחר			
8,511	-	2,623	5,888
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
339	202	137	-
חוזי שקל - מדד			
5,645	130	5,482	33
חוזי ריבית			
2,944	575	2,368	1
חוזי מטבע - חוץ			
1,447	57	958	432
חוזי מניות			
24	3	15	6
חוזי סחורות ואחרים			
255	-	-	255
פעילות בשוק המעוף			
10,654	967	8,960	727
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,527	-	5	2,522
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,284	-	-	1,284
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
980	-	-	980
אחר			
4,791	-	5	4,786
סך הכל אחרים			
91,665	2,393	33,422	55,850
סך כל הנכסים			

(א) סווג מחדש.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח	
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
400	162	238	-	728	חוזי שקל - מדד
5,287	-	5,250	37	5,324	חוזי ריבית
3,304	245	3,058	1	6,368	חוזי מטבע - חוץ
1,415	-	983	432	2,830	חוזי מניות
20	-	13	7	40	חוזי סחורות ואחרים
251	-	-	251	502	פעילות בשוק המעוף
10,677	407	9,542	728	21,354	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:					
2,429	34	16	2,379	5,258	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
539	-	-	539	1,078	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,746	-	-	1,746	3,524	אחרים
4,714	34	16	4,664	9,828	סך הכל אחרים
15,391	441	9,558	5,392	30,782	סך כל התחייבויות

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					במיליוני ש"ח
			-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
205	809	809			
		-	809	-	אגרות חוב מוחזקות לפדיון
(5)	809				
200	1,618	809	809	-	סך הכל

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					במיליוני ש"ח
			-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
271	1,192	1,192			
			-	-	סך הכל
271	1,192	1,192			

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					במיליוני ש"ח
			-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
291	968	968			
			-	-	סך הכל
291	968	968			

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2017		שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2017		העברות מרמה 3 ^(א)		העברות אל רמה 3 ^(א)		התאמות מתרגום דוחות כספיים		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	
										שווי הוגן לדוחות התקופה והפסד ^(א) ברווח כולל אחר ^(ב)	
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
(1)	1,311	-	-	-	(324)	(12)	198	(2)	(3)	1,454	MBS/ABS
(1)	1,311	-	-	-	(324)	(12)	198	(2)	(3)	1,454	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(1)	228	(34)	22	-	-	-	-	-	35	205	חוזי שקל - מדד
75	267	-	-	-	(86)	-	-	-	148	205	חוזי ריבית
37	609	-	-	-	-	-	150	-	(516)	975	חוזי מטבע - חוץ
(4)	153	-	-	-	-	-	-	-	50	103	חוזי מניות
(3)	3	-	-	-	-	-	-	-	(5)	8	חוזי סחורות ואחרים
104	1,260	(34)	22	-	(86)	-	150	-	(288)	1,496	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
103	2,571	(34)	22	-	(410)	(12)	348	(2)	(291)	2,950	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
17	216	(5)	11	-	-	-	-	-	(8)	218	חוזי שקל - מדד
(61)	202	-	-	-	-	-	-	-	(52)	254	חוזי מטבע - חוץ
-	69	-	-	-	-	-	-	-	69	-	חוזים בגין מניות
(44)	487	(5)	11	-	-	-	-	-	9	472	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
12	47	-	-	-	-	-	-	-	(3)	50	סך הכל אחרים
(32)	534	(5)	11	-	-	-	-	-	6	522	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) הפסדים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
 העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור ג'15 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2016	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2016	העברות מרמה ^{(א)3}	העברות אל רמה ^{(א)3}	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח ההפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת התקופה והפסד ^(א)
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
	1,611	-	-	-	(46)	(147)	58	14	(44)	1,776	MBS/ABS
(160)											
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה											
(160)	1,611	-	-	-	(46)	(147)	58	14	(44)	1,776	
מניות זמינות למכירה											
13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(68)	172	-	6	-	-	-	-	-	(12)	178	חוזי שקל - מדד
(17)	376	-	-	-	(34)	-	-	-	7	403	חוזי ריבית
358	1,009	-	-	-	-	81	-	-	28	900	חוזי מטבע - חוץ
(3)	104	-	-	-	-	-	-	-	(88)	192	חוזי מניות
6	11	-	-	-	-	-	-	-	(2)	13	חוזי סחורות ואחרים
276	1,672	-	6	-	(34)	81	-	-	(67)	1,686	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
129	3,283	-	6	-	(80)	(147)	139	14	(111)	3,462	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
33	48	-	19	-	-	-	-	-	(17)	46	חוזי שקל - מדד
17	154	-	-	-	-	-	-	-	18	136	חוזי מטבע - חוץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	1	חוזים בגין מניות
50	202	-	19	-	-	-	-	-	-	183	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1	22	-	-	-	-	-	-	-	5	17	סך הכל אחרים
51	224	-	19	-	-	-	-	-	5	200	סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורוד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורוד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוזקקים ליום 30 בספטמבר 2017	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2017	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת השנה
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
(1)	1,311	-	-	-	(824)	(23)	835	(10)	(93)	1,426	MBS/ABS
(1)	1,311	-	-	-	(824)	(23)	835	(10)	(93)	1,426	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
47	228	(34)	43	-	-	-	-	-	17	202	חוזי שקל - מדד
165	267	-	-	-	(146)	-	-	-	283	130	חוזי ריבית
474	609	-	-	-	-	-	502	-	(468)	575	חוזי מטבע - חוץ
43	153	-	-	-	-	-	-	-	96	57	חוזי מניות
2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	חוזי סחורות ואחרים
731	1,260	(34)	43	-	(146)	-	502	-	(72)	967	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
730	2,571	(34)	43	-	(970)	(23)	1,337	(10)	(165)	2,393	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
79	216	(35)	63	-	-	-	-	-	26	162	חוזי שקל - מדד
(30)	202	-	-	-	-	-	-	-	(43)	245	חוזי מטבע - חוץ
-	69	-	-	-	-	-	-	-	69	-	חוזים בגין מניות
49	487	(35)	63	-	-	-	-	-	52	407	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
27	47	-	-	-	-	-	-	-	13	34	סך הכל אחרים
76	534	(35)	63	-	-	-	-	-	65	441	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) הפסדים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
 העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)												
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2016	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2016	העברות מרמה (א)3	העברות אל רמה (א)3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		ברוח כולל אחר(ב)	בדוח רווח ההפסד(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	
במיליוני ש"ח												
נכסים												
ניירות ערך זמינות למכירה:												
												MBS/ABS
(156)	1,611	-	-	-	(108)	(378)	135	11	(52)	2,003		
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה												
(156)	1,611	-	-	-	(108)	(378)	135	11	(52)	2,003		
מניות זמינות למכירה												
13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
נכסים בגין מכשירים נגזרים:												
(12)	172	-	15	-	-	-	-	-	(17)	174		חוזי שקל - מדד
84	376	-	-	-	(95)	-	-	-	174	297		חוזי ריבית
725	1,009	-	-	-	-	-	468	-	(229)	770		חוזי מטבע- חוץ
71	104	-	-	-	-	-	-	-	(25)	129		חוזי מניות
3	11	-	-	-	-	-	-	-	(22)	33		חוזי סחורות ואחרים
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים												
871	1,672	-	15	-	(95)	-	468	-	(119)	1,403		
728	3,283	-	15	-	(203)	(378)	603	11	(171)	3,406		סך כל הנכסים
התחייבויות												
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:												
32	48	-	31	-	-	-	-	-	(36)	53		חוזי שקל - מדד
(17)	154	-	-	-	-	-	-	-	(45)	199		חוזי מטבע חוץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		חוזים בגין מניות
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים												
15	202	-	31	-	-	-	-	-	(81)	252		
5	22	-	-	-	-	-	-	-	9	13		סך הכל אחרים
20	224	-	31	-	-	-	-	-	(72)	265		סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	העברות מרמה 3 ^(ג)	העברות אל רמה 3 ^(ג)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לתחילת השנה	הפסד ^(א)	ברוח כולל אחר ^(ב)
							רווחים	הפסדים			
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
14	1,426	-	-	-	(278)	(378)	130	10	(61)	2,003	MBS/ABS
14	1,426	-	-	-	(278)	(378)	130	10	(61)	2,003	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
32	202	(24)	35	-	-	-	-	-	17	174	חוזי שקל - מדד
(160)	130	-	-	-	(163)	-	-	-	(4)	297	חוזי ריבית
299	575	-	-	-	-	-	572	-	(767)	770	חוזי מטבע - חוץ
36	57	-	-	-	-	-	-	-	(72)	129	חוזי מניות
1	3	-	-	-	-	-	-	-	(30)	33	חוזי סחורות ואחרים
208	967	(24)	35	-	(163)	-	572	-	(856)	1,403	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
222	2,393	(24)	35	-	(441)	(378)	702	10	(917)	3,406	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
159	162	(38)	37	-	-	-	-	-	110	53	חוזי שקל - מדד
56	245	-	-	-	-	-	-	-	46	199	חוזי מטבע - חוץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
215	407	(38)	37	-	-	-	-	-	156	252	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13	34	-	-	-	-	-	-	-	21	13	סך הכל אחרים
228	441	(38)	37	-	-	-	-	-	177	265	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
 העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
1,311	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל	bp 125-190	bp 157
		שיעור פרעון מוקדם	2.5%-3.8%	3.15%
		שיעור הפסד	20%	20%
			30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
166	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.29%)-0.28%	(0.01%)
62	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
267	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
83	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.29%)-0.28%	(0.01%)
526	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
153	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
3	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
216	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.29%)-0.28%	(0.01%)
202	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.29%)-0.28%	(0.01%)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
809	השווי הוגן של הביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קיסון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא ליד ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
1,611	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 70-160	bp 115
		הסתברות לכשל	2.5%-6%	4.25%
		שיעור פרעון מוקדם	20%	20%
		שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
105	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.3%)-0.3%	-
67	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.05%-100% ^(*)	2.15%
376	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.05%-100% ^(*)	2.15%
97	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.3%)-0.3%	-
912	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.05%-100% ^(*)	2.15%
104	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.05%-100% ^(*)	2.15%
11	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.05%-100% ^(*)	2.15%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
48	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.3%)-0.3%	-
154	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.3%)-0.3%	-
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
1,192	השווי ההוגן של הביטחון	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון		

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
שווי הוגן		טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח					
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾					
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)					
1,426	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	125-190 bp	157 bp	
		הסתברות לכשל	2.5%-3.8%	3.15%	
		שיעור פרעון מוקדם	20%	20%	
		שיעור הפסד	30%	30%	
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
162	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0%-0.33%	0.17%	
40	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.2%-100% ^(*)	2.67%	
130	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.2%-100% ^(*)	2.67%	
76	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0%-0.33%	0.17%	
499	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.2%-100% ^(*)	2.67%	
57	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.2%-100% ^(*)	2.67%	
3	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.2%-100% ^(*)	2.67%	
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
162	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0%-0.33%	0.17%	
245	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0%-0.33%	0.17%	
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
968	השווי ההוגן של הביטחון	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 16 - נושאים שונים

לאומי פרטנרס

ביום 7 במאי 2017 התקשרה החברה הבת - לאומי פרטנרס בע"מ (להלן: "לאומי פרטנרס") במזכר הבנות לא מחייב¹ (להלן: "מזכר הבנות") עם ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ (להלן: "השקעות פיננסיות"), לפיו, בכפוף להשלמת הפיכתה של השקעות פיננסיות לחברה פרטית, ירכשו לאומי פרטנרס ומשקיעים נוספים מניות רגילות של השקעות פיננסיות בסכום של 480 מיליון ש"ח בדרך של הקצאה פרטית, כאשר חלקה של לאומי פרטנרס יהיה עד 10% מהונה המונפק והנפרע של השקעות פיננסיות, בתמורה לכ-150 מיליון ש"ח.

בנוסף יוקצו למשקיעים אופציות לא רשומות למסחר, הניתנות למימוש ממועד השלמת העסקה ועד לחלוף 3 שנים ממועד הקצאתן, לרכישת כ-5% מהונה המונפק והנפרע של השקעות פיננסיות בדילול מלא. למשקיעים תינתן הזכות לבקש המרה או פדיון מניותיו עד לתום השנה השביעית ממועד השלמת העסקה והשקעות פיננסיות תעשה מאמצים לפעול בהתאם לבקשה כאמור, אולם ככל שלא תצליח לבצע את הפדיון ו/או ההמרה כאמור, לא יהא בכך כדי להוות עילה לתביעה כנגדה.

ביצועה של העסקה מותנה בתנאים מתלים וסכום העסקה יותאם לדיבידנדים ותנועות הון בהשקעות פיננסיות לאחר 31 במרס 2017. כמו כן נקבע, כי אם שווי השקעות פיננסיות יפחת מ-1.43 מיליארד ש"ח (מותאם לדיבידנדים ותנועות הון), ניתן יהיה לבטל את ההסכם.

עסקת מכירת נכס

ביום 18 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הבנק את התקשרות הבנק בהסכם עם קנדה אקרו בסיטי שותפות מוגבלת למכירת נכס המצוי ברח' יהודה הלוי פינת רח' הרצל בתל אביב, המשמש כיום כסניף המרכזי של הבנק בתל אביב. תמורת המכירה הינה כ-277 מיליון ש"ח והרווח הצפוי עם השלמת העסקה ברבעון רביעי 2017 הינו כ-260 מיליון ש"ח לפני השפעת המס.

לאומי קארד

בשנת 2006 התקשרה לאומי קארד עם חברת שופרסל בע"מ (להלן - "שופרסל") בהסכם להנפקת כרטיסי אשראי ללקוחות שופרסל. לצורך תפעול המיזם, על פי ההסכם, הוקמה "שופרסל פיננסיים שותפות מוגבלת" (להלן - "שופרסל פיננסיים") ובה רוכזה הפעילות הקשורה לכרטיסי אשראי שופרסל. ההסכם פירט, בין היתר, את חלוקת ההכנסות בין הצדדים. חלקה של לאומי קארד בשותפות - 16%.

בהמשך לדיווח שופרסל מיום 12 ביולי 2017 לפיו היא הודיעה לפז חברת נפט בע"מ (להלן - "פז") על מימוש אופציית ה-CALL לרכישת החזקותיה של פז בשופרסל פיננסיים, וכן כי לחברה זכות להודיע לשופרסל על רצונה להשתתף ברכישת החזקות פז, ובמקרה כאמור שופרסל ולאומי קארד ירכשו את החזקות פז פרו-ראטה ביניהם בהתאם לשיעור חלקם בשופרסל פיננסיים, הודיעה לאומי קארד לשופרסל ביום 26 ביולי 2017 כי בכוונתה להשתתף ברכישת החזקות פז בשופרסל פיננסיים. ביום 29 באוגוסט 2017 הודיעה שופרסל ללאומי קארד כי אין ברצונה לחדש את הסכם הנפקת כרטיסי האשראי ובהמשך דיווחה שופרסל לבורסה כי חתמה על מסמך עקרונות עם חברה אחרת להנפקה ותפעול של כרטיסי האשראי ללקוחות המועדון. בהתאם להסכם בין שופרסל ללאומי קארד, מועד סיום ההסכם הינו ביום 18 בינואר 2018 כאשר לאומי קארד תמשיך להפעיל את כרטיסי המועדון עד תום תוקף הכרטיס בהתאם להוראות ההסכם. נכון ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכם מספר כרטיסי האשראי התקפים בידי לקוחות המועדון בכ-516 אלפי כרטיסים.

בנוסף, ביום 19 באוקטובר 2017 הודיעה שופרסל על כוונתה לפעול למימוש אופציית Call לרכישת כל החזקות לאומי קארד בשופרסל פיננסיים וזאת בהתאם להערכת שווי לשופרסל פיננסיים שתבוצע על ידי מעריך מוסכם שנקבע. ההפרש בין מחיר המימוש לבין הערך בספרים ייקף לרווח והפסד.

שינוי מבנה הבורסה

ביום 6 באפריל 2017 פורסם תיקון מס' 63 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, שעניינו שינוי מבנה הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. בהמשך לתיקון הנ"ל, אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב ביום 7 בספטמבר 2017, הסדר לשינוי מבנה הבורסה, על פיו הוקצו לבנק כ-9.3% מאמצעי השליטה בבורסה ומהזכויות בהון המונפק והנפרע שלה.

בהתאם לתיקון, בתוך 5 שנים ממועד אישור ההסדר או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר, לפי המוקדם מביניהם, על הבנק למכור את החזקותיו בבורסה כך שלא יחזיק למעלה מ-5% מאמצעי השליטה בה. עד למועד המכירה, אמצעי השליטה האמורים לא יקנו לבנק זכויות (פרט לזכויות בהון) מעבר לזכויות שמקנה החזקה בשיעור של 5% מכלל אמצעי השליטה בבורסה.

בנוסף, בהתאם לתיקון לחוק, חברי הבורסה שימכרו את החזקותיהם, יעבירו לבורסה את מלוא ההפרש שבין תמורת המכירה שהתקבלה בידיהם, לבין שווי ההחזקות שנמכרו על ידם, בהתאם להון העצמי של הבורסה לפי דוחותיה הכספיים לשנת 2015.

לפיכך, ובהתאם לתיקון האמור לחוק, התמורה אותה יוכל לקבל הבנק בגין מכירת מלוא החזקותיו בבורסה לא תעלה על כ-47 מיליון ש"ח.

לתיקון אין השפעה בשלב זה על הדוחות הכספיים של הבנק.

¹ חתימת הסכם השקעה מחייב כפופה לגיוס המשקיעים כאמור לעיל ולהשלמת בדיקת נאותות של המשקיעים בהשקעות פיננסיות

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
תוכן העניינים

עמוד

א. ממשל תאגידי

204	שינויים בדירקטוריון
204	המבקרת הפנימית

ב. פרטים נוספים

205	השליטה בבנק
205	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
206	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
209	דירוג אשראי

ג. נספחים

210	שיעורי הכנסה והוצאה
-----	---------------------

שינויים בדירקטוריון

כיום, מונה הדירקטוריון 12 דירקטורים.

למידע בנוגע לשינויים בהרכב הדירקטוריון שאירעו במהלך הרבעון הראשון לשנת 2017 ראה פרק [שינויים בדירקטוריון בדוח הכספי לשנת 2016](#).

ביום 29 במרס 2017 וביום 9 באוגוסט 2017, הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36א לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן "הוועדה למינוי דירקטורים"), הודיעה לבנק על רשימת המועמדים מטעמה לבחירה כדירקטורים באסיפה הכללית של הבנק לשנת 2017, וזאת בעקבות הודעה מקדימה בדבר כוונת הבנק לזמן אסיפה כללית שפורסמה ביום 15 במרס 2017 (ראה דיווח מיידי מיום 15 במרס 2017 (אסמכתא: 01-024366-2017)). הרשימה הנ"ל כללה, בין היתר, את ד"ר ס. חאג' יחיא (כיהן באותה עת כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" - דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 111ד(א)(2) לפקודת הבנקאות 1941 (להלן: "דירקטור במעמד דירקטור אחר")), פרופ' ח. לוי (כיהן באותה עת כדירקטור חיצוני בהתאם להוראה ניהול בנקאי תקין מס' 301 של הפיקוח על הבנקים) ואת הגב' צ. סמט (כיהנה באותה עת כדח"צ בהתאם להוראות חוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: "דח"צ)). ה"ה ס. חאג' יחיא ו-ח. לוי סיימו את כהונתם הראשונה כדירקטורים בבנק ביום 29 בספטמבר 2017 וביום 31 באוקטובר 2017, בהתאמה¹. כמו כן, ביום 17 באוגוסט 2017 גב' צ. סמט (דח"צ) ומר דוד אבנר (דירקטור במעמד "דירקטור אחר") סיימו את כהונתם השנייה כדירקטורים בבנק².

ביום 3 באוקטובר 2017 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק, במסגרתה: (1) נבחר ד"ר ס. חאג' יחיא כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" לתקופת כהונה שנייה בת שלוש שנים אשר החלה ביום 30 באוקטובר 2017, לאחר קבלת הודעה בדבר אי התנגדותה של נגידת בנק ישראל למינויו³ וכן; (2) נבחרה הגב' צ. סמט, שכיהנה עד ליום 17 באוגוסט 2017 כדח"צית בבנק, כדירקטורית במעמד דירקטורית חיצונית לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין אשר עומדת גם בתנאי כשירות דח"צ ובהסדר פרטני (לפירוט ראה סעיף 1.4.2 בדוח זימון האסיפה הכללית אשר פורסם על ידי הבנק) לתקופת כהונה שלישית בת שלוש שנים, בכפוף לאישור המפקחת על הבנקים, או אי התנגדותה, והחל ממועד קבלת האישור או היעדר ההתנגדות כאמור.

למידע נוסף בעניין האסיפה הכללית, ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 28 באוגוסט 2017 אודות כינוס אסיפה כללית שנתית (מספר אסמכתא: 01-074968-2017), דיווח מיידי משלים של הבנק מיום 28 בספטמבר 2017 אודות כינוס אסיפה כללית שנתית (מספר אסמכתא: 01-086014-2017) ודיווח מיידי של הבנק מיום 3 באוקטובר 2017 אודות תוצאות האסיפה הכללית (מספר אסמכתא: 01-087916-2017).

ביום 5 ביולי 2017 פרסם בנק ישראל עדכונים להוראת נוהל בנקאי תקין 301 ("הוראה 301 המעודכנת") שנועדו לשפר את אפקטיביות עבודת הדירקטוריון ולהגביר את כשירותו המקצועית של הדירקטוריון. במסגרת הוראה 301 המעודכנת שולבו שינויים שמטרתם לאפשר לדירקטוריון לשים בעבודתו דגש על הנושאים המהותיים ביותר לבנק, בין היתר, על ידי מתן אפשרות להאציל חלק מהחלטות לוועדות הדירקטוריון. שינויים מרכזיים נוספים ששולבו בהוראה 301 המעודכנת כוללים: צמצום מספר הדירקטורים המקסימאלי ל-10, במקום 15 דירקטורים כיום וזאת עד ליום 1 ביולי 2020 כאשר בהתאם להוראת המפקחת על הבנקים כבר במהלך שנת 2017 על הבנק להפחית את מספר חברי הדירקטוריון שלו ל-13; הרחבת ההגדרה של "בעל ניסיון בנקאי" והעלאת אחוז הדירקטורים הנדרשים להיות בעלי ניסיון בנקאי; דרישה לשילוב דירקטור אחד לפחות שהנו בעל ניסיון מוכח בתחומי הטכנולוגיה; כמו כן, במסגרת הוראה 301 המעודכנת שולבו גם עקרונות באזל לממשל תאגידי שפורסמו ביולי 2015.

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה והדוח השנתי של המבקר, נכללו בדוח הכספי לשנת 2016.

למידע בנוגע לסיום כהונתו של המבקר הפנימי הראשי ומינוי מבקרת פנימית ראשית חדשה ראה פרק [המבקר הפנימי בדוח הכספי לשנת 2016](#).

הדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים של חברות הבנות בארץ לשנת 2016 והדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים של שלוחות חו"ל לשנת 2016 הוגשו לוועדת הביקורת ביום 3 באפריל 2017 ונדונו בוועדה ביום 6 באפריל 2017.

דוח המבקרת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2017 הוגש לוועדת הביקורת ביום 21 באוגוסט 2017 ונדון בוועדת הביקורת ביום 27 באוגוסט 2017 ודווח בדירקטוריון ביום 26 בספטמבר 2017.

¹ לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי על נושא משרה בכירה שחדל לכהן בתפקידו אשר פורסם על ידי הבנק ביום 1 באוקטובר 2017 (מס' אסמכתא: 01-086281-2017).

לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי על נושא משרה בכירה שחדל לכהן בתפקידו אשר פורסם על ידי הבנק ביום 1 בנובמבר 2017 (מס' אסמכתא: 01-095686-2017).

² לפרטים נוספים ראה דוח מיידי על נושא משרה בכירה שחדל לכהן בתפקידו אשר פורסם על ידי הבנק ביום 20 באוגוסט 2017 (מס' אסמכתא: 01-071932-2017).

לפרטים נוספים ראה דוח מיידי על נושא משרה בכירה שחדל לכהן בתפקידו אשר פורסם על ידי הבנק ביום 20 באוגוסט 2017 (מס' אסמכתא: 01-071923-2017).

³ לפרטים נוספים ראה דוח מיידי על מינוי דירקטור אשר פורסם על ידי הבנק ביום 30 באוקטובר 2017 (מס' אסמכתא: 01-094777-2017).

השליטה בבנק

הבנק מוגדר, על פי הקבוע בד"ן, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק, ראה דוח מידי מתקן על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 17 באוקטובר 2017 (אסמכתא: 01-090736-2017). כן, ראה דיווח רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי ליום 31 במרס 2017 מיום 6 באפריל 2017 (אסמכתא: 01-01-2017-038475) ודיווח מידי על מי שהפך להיות בעל אמצעי שליטה מהותי בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה מיום 3 באוקטובר 2017 (אסמכתא: 01-01-2017-087706).

אסיפה כללית שנתית

ביום 3 באוקטובר 2017 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק אשר הוחלט בה על מינוי דירקטורים לדירקטוריון הבנק, כמפורט בפרק **שינויים בדירקטוריון** ועל מינוי מחדש של משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) וקוסט פורר גבאי את קסירר (EY) כרו"ח מבקרים משותפים של הבנק לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק.

למידע נוסף בעניין האסיפה הכללית, ראה דיווח מידי של הבנק מיום 28 באוגוסט 2017 אודות כינוס אסיפה כללית שנתית (מספר אסמכתא: 01-074968-2017). דיווח מידי משלים של הבנק מיום 28 בספטמבר 2017 אודות כינוס אסיפה כללית שנתית (מספר אסמכתא: 01-01-086014-2017) ודיווח מידי של הבנק מיום 3 באוקטובר 2017 אודות תוצאות האסיפה הכללית (מספר אסמכתא: 01-01-087916-2017).

מבנה ארגוני

מערך ציות ואכיפה

מערך הציות כפוף לחטיבה ליעוץ משפטי. לאור השינויים הארגוניים והמינויים שבוצעו בבנק, מערך הציות ימשיך להיות כפוף עד סוף שנת 2017 לחנן פרידמן, שיהיה כיועץ המשפטי של הבנק ועומד כיום בראש חטיבת אסטרטגיה ורגולציה ואז יוכפף לראש החטיבה ליעוץ משפטי.

מערך CDO, CTO ותשתיות

ב-1 בספטמבר 2017, הוקם מערך CDO, CTO ותשתיות בכפוף לראש חטיבת לאומי טכנולוגיות. במסגרת הפעילות במערך יפעלו התחומים הבאים: CDO (Chief Data Officer), CTO (Chief Technology Officer), אחריות על פיתוח המערכות של הבנק הדיגיטלי ואחריות על פרויקט החלפת מערכות ליבה.

מינויים ופרישות

מינויים:

מר **שי בסון** מונה לתפקיד ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-1 בספטמבר 2017.

מר **אילן בוגנים** מונה לתפקיד ראש מערך CDO, CTO ותשתיות וחבר הנהלת הבנק, ומדווח אל ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות החל מ-1 בספטמבר 2017.

גב' **ליאת שוב**, תמונה לתפקיד קצינת ציות ראשית וראש מערך ציות ואכיפה בבנק החל מ-1 בינואר 2018.

סיום תפקיד:

מר **זאב מורג**, המכהן כקצין ציות ראשי ונושא משרה, יסיים את תפקידו בסוף שנת 2017.

מינויים ופרישות בחברות בנות

מר **אלי קצב**, מנכ"ל בנק לאומי UK הודיע ביום 12 בספטמבר 2017 על בקשתו לסיים את כהונתו. במקומו מונה לתפקיד מר **גיל קרני**, אשר מכהן בתפקיד מנכ"ל בנק לאומי רומניה. המינוי כפוף לאישורים רגולטורים שנדרשים באנגליה.

לאור מינויו של מר **גיל קרני** לתפקיד מנכ"ל בנק לאומי UK, מונה מר **מנפרד ראוכוורגר**, ששימש עד לפני כשנה בתפקיד משנה למנכ"ל בנק לאומי רומניה, לתפקיד מ"מ מנכ"ל בנק לאומי רומניה.

מר **מאיר פילוס** מונה לתפקיד מנכ"ל לאומי שירותי שוק ההון, במקומו של מר **יוחי מרמרי** שהודיע על סיום כהונתו. מר **מאיר פילוס** צפוי להתחיל בכהונתו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

ראה תאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2016 - עמודים 314-311](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. מרבית ההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים, ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק צפויה להיות משמעותית.

חקיקה

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017 - שינוי מבנה הבורסה

ביום 6 באפריל 2017 פורסם התיקון לחוק שבנדון. מטרתו העיקרית של החוק הפיכת הבורסה לתאגיד למטרת רווח במבנה בעלות המופרדת מהגישה למסחר, המסוגל להוות תחרות משמעותית לבורסות בשווקים בינלאומיים ולזירות מסחר אלטרנטיביות בארץ ובח"ל. לצורך כך תעבור הבורסה שינוי מבני באישור בית משפט, שבסיומו תהפוך מחברה מוגבלת בערבות לחברה בעלת הון מניות, אשר יתחלק בין חברי הבורסה.

להלן עיקרי החוק:

- הגישה למסחר לא תחייב בעלות בבורסה אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה לבין החברים.
- החל מהמועד בו יאשר בית המשפט את השינוי המבני, החזקותיהם של חברי הבורסה הקיימים, מעבר לשיעור של 5%, יורדמו ולא יקנו להם כל זכות, ותחול עליהם חובה למכור כל החזקה מעבר לשיעור זה, עד תום חמש שנים ממועד אישור הסדר כאמור, או עד מועד הנפקת מניות הבורסה בתל אביב לציבור ורישומן למסחר, לפי המוקדם.
- חברי הבורסה הקיימים יהיו זכאים לתמורה בגין מכירת החזקותיהם כאמור מתוך ההון העצמי של הבורסה, בלבד. חברי הבורסה הקיימים שימכרו את החזקותיהם, יעבירו לבורסה את מלוא ההפרש שבין תמורת המכירה שהתקבלה בידיהם, לבין שווי החזקות שנמכרו על ידם, בהתאם להון העצמי של הבורסה בהתאם לדוחותיה הכספיים לשנת 2015.
- לא יחזיק אדם אמצעי שליטה בבורסה בשיעור 5% או יותר, אלא על פי היתר החזקה שיינתן על ידי רשות ניירות ערך. בנוסף, לא ישלוט אדם בבורסה אלא על פי היתר שנתנה הרשות. בכל מקרה, תאגיד בנקאי וחבר בורסה לא יהיו רשאים לקבל היתר החזקה או שליטה בבורסה.
- הבורסה תוכל לחלק דיבידנד לבעלי המניות.
- ממשל תאגיד - מרבית הדיריקטורים יהיו בלתי תלויים. נקבע, כי כל עוד חברי הבורסה (הבנקים) מחזיקים מעל 50%, ימונו מרבית הדיריקטורים הבלתי תלויים על ידי ועדה חיצונית (הוועדה לאיתור מועמדים).
- לשר האוצר סמכות להעניק ולהתלות רישיון בורסה. חל איסור להציע שרותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך, אלא אם היא מנוהלת על ידי הבורסה.
- הבורסה תפרסם את העמלות שגובים חברי הבורסה מלקוחותיהם בפורמט בר השוואה, וחברי הבורסה נדרשים לדווח לה על עמלות אלו וכל שינוי שלהן.
- כפועל יוצא מהוראות החוק, הבנק ידרש למכור את החזקותיו בבורסה העולות על שיעור של 5%, וזאת בהתאם למתווה ובלוחות הזמנים הקבועים לעניין זה בחוק.

חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017 - חוק אשראי הוגן

ביום 9 באוגוסט 2017 פורסם תיקון לחוק הלוואות חוץ בנקאיות, המשווה בין הנורמות החלות על מלווים שאינם מוסדיים לבין הנורמות החלות על מלווים מוסדיים (מבטחים, בנקים, תאגידי עזר, סולקים וכיוצא), בין היתר בנושאים הבאים:

- חובות גילוי ללווה.
- מגבלות לעניין העלות המירבית של האשראי.
- כללים לעניין הקדמת מועד פירעון הלוואה.

החוק חל על לווים שהם יחידים. עם זאת, שר המשפטים בהסכמת שר האוצר, הנגיד ובאישור ועדת החוקה, יוכל להרחיב את תחולת החוק או חלק מסעיפיו גם לסוגי תאגידים.

החוק ייכנס לתוקף ביום 9 בנובמבר 2018, ומחייב את הבנק להיערכות הסכמית ומיכונית מתאימה.

תזכיר חוק שירותי תשלום, התשע"ז-2017

התזכיר פורסם על ידי משרד המשפטים בחודש יולי 2017 בהמשך להמלצות הוועדה לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים בישראל.

התזכיר דן בהוראות המהותיות וההגנות הצרכניות בתחום שירותי התשלום והוא מציג להסדיר שתי מערכות חוזים עקרוניות: (1) מערכת אחת - בין נותן שירות תשלום (מנפיק אמצעי תשלום או מנהל חשבון תשלום) לבין המשלם; (2) מערכת שניה - בין נותן שירות תשלום (סולק או מנהל חשבון תשלום) לבין המוטב (מקבל התשלום).

שירותי התשלום אליהם מתייחס התזכיר הינם: ניהול חשבון תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום (חפץ או תהליך מוסכם בין נותן שירותי תשלום לבין המשלם שנועד לשם ביצוע עסקת תשלום), סליקה של עסקת תשלום (הפקדת כסף לחשבון תשלום, משיכתו מחשבון תשלום או העברתו מחשבון תשלום או לחשבון תשלום) וכל שירות נוסף שקבע שר המשפטים, בהסכמה עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל בצו.

התזכיר מציג להחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, בחוק עדכני המשקף את ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום, והוא מתבסס גם על האסדרה האירופאית בהתאם לעקרונות שנקבעו ב-PSD (Payment Service Directive).

ישום החוק, אם יתקבל, צפוי לחייב את הבנק להיערכות מתאימה.

מכתב הפיקוח על הבנקים לגבי התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן

בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הדן בהתייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. המכתב הנוכחי, אשר פורסם ביום 13 ביוני 2017, מרחיב את מכתבו האמור של בנק ישראל.

במסגרת ההרחבה מובהר, כי הפיקוח מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחדשת של מיקומן הגיאוגרפי.

הפיקוח יאשר לתאגיד בנקאי הקלות בנושא הלימות ההון בגין ישום של תכנית להתייעלות בנושא הנדל"ן, בכפוף לתנאים שונים שפורטו במכתב.

ההקלה במדידת ההון הרגולטורי תופחת לתקופת הזמן של תכנית התייעלות. בתום פרק זמן זה יימדד ההון הרגולטורי בלא ההשפעות של ההקלה.

תוקף מכתב עידוד התייעלות מינואר 2016 הוארך בשנה וחצי נוספות עד ליום 30 ביוני 2018. הארכת תוקף המכתב תאפשר לתאגיד הבנקאי: (א) לבחון ולבצע תכנית התייעלות בתחום הנדל"ן ו-(ב) להרחיב את תכנית התייעלות בתחום כוח האדם.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ז-2017

התיקון לכללים פורסם ברשומות ביום 24 באוגוסט 2017.

להלן עיקרי התיקון:

- חובה להעניק הנחה בתעריף העמלה של שירות הניתן באמצעות ערוץ ישיר, בהשוואה לתעריף העמלה עבור אותו שירות הניתן באמצעות פקיד. יש להציג בנספח מרכז השוואה בין תעריפי הערוץ הישיר לבין תעריפי פקיד.
 - הסדרת נושא עמלת משיכת מזומן ממכשירים אוטומטיים.
 - הכללים תוקנו באופן המאפשר לגבות עמלה גבוהה יותר מלקוח מזדמן המבצע פעילות בטלר.
- לפי הערכה, התיקון צפוי להביא להפחתה בהיקף העמלות הנגבות על ידי הבנק בהתאם לכללים אלה.

סיוטת תיקון להוראה ניהול בנקאי תקין 315 - "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"

ביום 6 ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים את הטייטה שבנדון. על פי התיקון, יידרש הבנק לעמוד במגבלת החבות הענפית, כך שהחבות לענף מסוים לא תעלה על שיעור של 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי.

לגבי ענף "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" קובעת הטייטה, כי בתנאים מסוימים יהיה התאגיד הבנקאי רשאי לקבוע את שיעור המגבלה על סך 22%. במקביל בוטלה הדרישה לביצוע הפרשה נוספת והפרשה כללית במקרה של חריגה מהמגבלות המפורטות בהוראה, לאור חוסר האפקטיביות של הפרשות אלו וכחלק מהשאיפה להקל ולפשט ברגולציה. במקום הפרשה

כאמור נדרש תאגיד בנקאי, שנוצרה אצלו חריגה מהמגבלות המפורטות בהוראה להודיע על כך לפיקוח על הבנקים ללא דיחוי, יחד עם תכנית לביטול החריגה בהקדם האפשרי.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ח-2017

ביום 31 באוקטובר 2017 פורסם ברשומות התיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט-2009. בהמשך לאמור בדוח השנתי לעניין התקנות כאמור, לא נכללה בנוסח שפורסם המגבלה שנכללה בסיטת התקנות לעניין השיעור המרבי של עמלת הרכישה או המכירה שתשולם לתאגיד שיש בינו לבין אחד מחברי קבוצת המשקיעים הסכם למתן שירותי ניהול או תפעול.

נושאים נוספים

יזמות חקיקה שונות בתחום הגברת התחרותיות בשוק האשראי הקמעונאי

בתקופה האחרונה הושם דגש מיוחד על חקיקה המעודדת את התחרות, בעיקר בכל הנוגע לתחום האשראי הקמעונאי. מגמה זו משתקפת בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 (כמפורט בדו"ח הכספי לשנת 2016); וכן בהוראות וביזמות חקיקה נוספות אשר נועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים, בין היתר, באמצעות הגדלת המקורות שיעמדו לרשותם, קביעת מדרגות רגולטוריות מקלות, ומתן הקלה בהתחברות למערכות התשלומים והסליקה.

להלן מספר דוגמאות להוראות שנועדו לעודד את התחרות כאמור:

- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016, שנכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2017, וקובע מסגרת כוללת להסדרת שוק האשראי החוץ-בנקאי והחוץ-מוסדי בישראל;
- החלטת רשות ההגבלים העסקיים בדבר העברת פרוטוקול התקשורת המשמש לביצוע עסקאות בכרטיסי חיוב לידי כלל השחקנים בשוק;
- טיוטת כללים של הפיקוח על הבנקים להסדרת מעמדו ופעולתו של סולק מתארח;
- הצעת אסדרה להתרת מימון הלוואות המונים לתאגידים בפטור מתשקיף (Peer to Business Lending P2B);
- הצעה לעדכונים בכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים;
- קול קורא שפרסם משרד האוצר לקבלת מידע בכל הנוגע להקמת Regulatory Sandbox אשר יאפשר סביבה רגולטורית מקלה ומותאמת לחברות פינטק;
- השינויים הנ"ל, לצד יוזמות שמוביל בנק ישראל, כגון: בניית מאגר נתוני אשראי, עידוד התייעלות המערכת הבנקאית וקידום רגולציה תומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית בערוצים ישירים, צפויים להשפיע בשנים הקרובות על שוק הבנקאות בישראל.

ועדת החקירה הפרלמנטרית להתנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי ללווים עסקיים גדולים

ביום 5 ביולי 2017 אישרה מליאת הכנסת את הצעת ועדת הכנסת לעניין הקמתה של ועדת חקירה פרלמנטרית בראשות יו"ר ועדת הכלכלה, ח"כ איתן כבל, אשר תדון בהתנהלות הבנקים, הגופים המוסדיים והרגולטורים בעניין הקצאות אשראי ללווים עסקיים גדולים משנת 2003 ואילך. ועדת החקירה תניח על שולחן הכנסת, עם סיום דיוניה, דוח המפרט את פעולותיה ומסקנותיה.

שב"א - פטור מאישור הסדר כובל - החלטת רשות ההגבלים העסקיים מיום 24 בספטמבר 2017

ביום 24 בספטמבר 2017 נתנה רשות ההגבלים העסקיים פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין חברת שב"א לבין בעלי המניות של החברה, ובהם בנק לאומי. בתנאי הפטור נקבעו, בין היתר, עניינים אלה:

- שב"א תעביר, בתחילת שנת 2018 וללא תמורה, את כל זכויותיה בפרוטוקול אשראית EMV לעמותה שתוקם על ידי שב"א ומשתמשים נוספים שיצורפו כחברים בעמותה. החל ממועד העברת הזכויות בפרוטוקול, שב"א תחדל מלעסוק בפעילות הפרוטוקול (למעט שירותי תפעול לפרק זמן מוגבל).
- דרישות החיבור למערכות שב"א תהיינה שוויוניות. שב"א לא תסרב לבקשה של כל גוף להתחבר למערכותיה אם הוא עומד בדרישות החיבור.
- בוטלה מגבלת חלוקת הדיבידנדים לבעלי המניות בשב"א. החל מתום שנת 2019 או מהמועד בו תחדל שב"א לספק שירותים כלשהם לעמותה, לפי המוקדם, רשאית שב"א לחלק דיבידנד לבעלי מניותיה אם התקיימו תנאים אלה: זכויות שב"א בפרוטוקול הועברו לעמותה וכן לא קיים בעל מניות המחזיק בשב"א מעל 10% מאמצעי השליטה. בהחלטה נקבע הסדר מיוחד לגבי חלוקת העודפים שנצברו בשב"א נכון למועד מתן ההחלטה, אשר יועברו לבעלי המניות הקיימים.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 10 בנובמבר 2017:

טווח קצר	תחזית	טווח ארוך	חברת דירוג	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1	positive	A+	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	positive	A-	S&P	
F1	stable	A	Fitch	
-	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

- ב-14 בפברואר 2017 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-19 במרס 2017 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-21 ביוני 2017 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-6 באוגוסט 2017 סוכנות הדירוג S&P העלתה את תחזית מדינת ישראל ל positive.
- ב-9 באוגוסט 2017 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-14 באוגוסט 2017 סוכנות הדירוג מידרוג אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-24 באוקטובר 2017 סוכנות הדירוג S&P העלתה את תחזית הבנק ל positive.
- ב-24 באוקטובר 2017 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.64	2,154	240,226	3.15	1,842	236,851
בישראל					
4.01	229	23,188	4.51	250	22,530
מחוץ לישראל					
3.67	2,383	263,414	3.27	2,092	259,381
סך הכל ^(ד)					
אשראי לממשלה					
4.49	6	543	3.77	6	646
בישראל					
-	-	22	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.32	6	565	3.77	6	646
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.03	19	7,387	1.50	22	5,907
בישראל					
2.80	5	723	5.31	5	384
מחוץ לישראל					
1.19	24	8,110	1.73	27	6,291
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.11	9	32,991	0.10	12	46,081
בישראל					
0.07	1	6,083	0.24	2	3,347
מחוץ לישראל					
0.10	10	39,074	0.11	14	49,428
סך הכל					
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.32	1	1,243	-	-	1,006
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.32	1	1,243	-	-	1,006
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ה)					
0.89	144	65,008	0.69	112	65,052
בישראל					
2.28	29	5,122	2.50	29	4,692
מחוץ לישראל					
0.99	173	70,130	0.81	141	69,744
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ו)					
0.30	9	12,103	0.67	13	7,822
בישראל					
4.73	1	86	2.61	1	155
מחוץ לישראל					
0.33	10	12,189	0.70	14	7,977
סך הכל					
2.67	2,607	394,725	2.35	2,294	394,473
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,979			6,987		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
33,119			38,788		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ז)					
2,607			440,248		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
3.04	265	35,224	3.74	287	31,108
מחוץ לישראל					

הערות ראה [עמוד 216](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.58)	(346)	238,294	(0.39)	(235)	244,048
בישראל					
(0.03)	(6)	89,294	(0.03)	(9)	107,165
לפי דרישה					
(0.92)	(340)	149,000	(0.66)	(226)	136,883
לזמן קצוב					
(0.76)	(34)	17,920	(0.99)	(37)	14,993
מחוץ לישראל					
(0.18)	(2)	4,360	(0.46)	(6)	5,210
לפי דרישה					
(0.95)	(32)	13,560	(1.27)	(31)	9,783
לזמן קצוב					
(0.59)	(380)	256,214	(0.42)	(272)	259,041
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(2.75)	(1)	147	(2.87)	(1)	141
בישראל					
-	-	551	-	-	500
מחוץ לישראל					
(0.57)	(1)	698	(0.63)	(1)	641
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	-	-	-	42
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	-	-	-	42
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.26)	(3)	4,696	(0.34)	(3)	3,557
בישראל					
-	-	21	-	-	28
מחוץ לישראל					
(0.25)	(3)	4,717	(0.34)	(3)	3,585
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.59)	(1)	672	-	-	425
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.59)	(1)	672	-	-	425
סך הכל					
אגרות חוב					
(4.27)	(252)	23,981	(1.85)	(100)	21,751
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(4.27)	(252)	23,981	(1.85)	(100)	21,751
סך הכל					
(0.89)	(637)	286,282	(0.53)	(376)	285,485
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		80,462			87,006
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		6,496			6,624
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		31,229			28,216
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
(637)		404,469	(376)		407,331
סך כל ההתחייבויות					
		30,354			32,917
סך כל האמצעים ההוניים					
(637)		434,823	(376)		440,248
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.78	1,970		1.82	1,918	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
1.95	1,739	359,501	1.85	1,668	363,365
בישראל					
2.65	231	35,224	3.25	250	31,108
מחוץ לישראל					
2.01	1,970	394,725	1.96	1,918	394,473
סך הכל					
(0.74)	(34)	18,492	(0.96)	(37)	15,521
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

הערות ראה [עמוד 216](#).

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.29	5,885	239,641	3.48	6,123	235,863
בישראל					
4.02	693	23,096	4.11	713	23,229
מחוץ לישראל					
3.35	6,578	262,737	3.53	6,836	259,092
סך הכל ^(ט)					
אשראי לממשלה					
3.72	13	468	3.83	18	629
בישראל					
-	-	7	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.67	13	475	3.83	18	629
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
0.83	50	8,036	1.82	64	4,707
בישראל					
2.50	13	696	4.39	17	519
מחוץ לישראל					
0.96	63	8,732	2.07	81	5,226
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.11	26	32,640	0.10	35	45,656
בישראל					
0.07	3	5,520	0.11	4	4,771
מחוץ לישראל					
0.10	29	38,160	0.10	39	50,427
סך הכל					
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.18	2	1,488	0.13	1	1,038
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.18	2	1,488	0.13	1	1,038
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
0.94	422	60,228	0.82	382	62,430
בישראל					
2.00	74	4,935	2.44	97	5,307
מחוץ לישראל					
1.02	496	65,163	0.94	479	67,737
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ד)					
0.67	54	10,764	0.67	44	8,703
בישראל					
2.73	1	49	1.67	2	160
מחוץ לישראל					
0.68	55	10,813	0.69	46	8,863
סך הכל					
2.50	7,236	387,568	2.55	7,500	393,012
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,114			6,676		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
36,926			37,541		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)					
7,236	430,608		7,500	437,229	
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
3.06	784	34,303	3.28	833	33,986

הערות ראה עמוד 216.

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.47)	(848)	239,952	(0.49)	(877)	240,352
בישראל					
(0.01)	(10)	89,668	(0.03)	(24)	101,761
לפי דרישה					
(0.74)	(838)	150,284	(0.82)	(853)	138,591
לזמן קצוב					
(0.77)	(96)	16,614	(0.86)	(102)	15,762
מחוץ לישראל					
(0.22)	(6)	3,633	(0.45)	(16)	4,779
לפי דרישה					
(0.93)	(90)	12,981	(1.05)	(86)	10,983
לזמן קצוב					
(0.49)	(944)	256,566	(0.51)	(979)	256,114
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(2.62)	(3)	153	(2.51)	(3)	160
בישראל					
-	-	602	-	-	605
מחוץ לישראל					
(0.53)	(3)	755	(0.52)	(3)	765
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	-	-	-	40
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	-	-	-	40
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.24)	(8)	4,465	(0.40)	(12)	4,031
בישראל					
-	-	17	-	-	19
מחוץ לישראל					
(0.24)	(8)	4,482	(0.40)	(12)	4,050
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.31)	(2)	854	(0.34)	(1)	393
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.31)	(2)	854	(0.34)	(1)	393
סך הכל					
אגרות חוב					
(3.40)	(620)	24,429	(3.29)	(549)	22,369
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(3.40)	(620)	24,429	(3.29)	(549)	22,369
סך הכל					
(0.73)	(1,577)	287,086	(0.73)	(1,544)	283,731
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		78,611			87,182
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		6,152			6,329
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		29,239			27,635
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
	(1,577)	401,088		(1,544)	404,877
סך כל ההתחייבויות					
		29,520			32,352
סך כל האמצעים ההוניים					
	(1,577)	430,608		(1,544)	437,229
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.76	5,659		1.83	5,956	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
1.88	4,971	353,265	1.95	5,225	359,026
בישראל					
2.68	688	34,303	2.88	731	33,986
מחוץ לישראל					
1.95	5,659	387,568	2.03	5,956	393,012
סך הכל					
(0.74)	(96)	17,233	(0.83)	(102)	16,386
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

הערות ראה עמוד 216.

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
4.70	600	51,941	1.26	149	47,460
(3.56)	(359)	40,828	(1.04)	(90)	34,617
1.14			0.22		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.38	1,503	254,727	2.44	1,612	266,736
(0.35)	(163)	184,941	(0.28)	(139)	198,360
2.03			2.16		
מטבע חוץ					
1.82	239	52,833	2.02	246	49,169
(0.77)	(81)	42,021	(1.19)	(110)	36,987
1.05			0.83		
סך פעילות בישראל					
2.63	2,342	359,501	2.23	2,007	363,365
(0.90)	(603)	267,790	(0.50)	(339)	269,964
1.73			1.73		

הערות ראה [עמוד 216](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
3.20	1,227	51,380	3.45	1,233	47,836
(2.47)	(780)	42,291	(2.71)	(725)	35,739
0.73			0.74		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.40	4,504	250,707	2.40	4,724	263,341
(0.34)	(467)	185,562	(0.30)	(438)	193,510
2.06			2.10		
מטבע חוץ					
1.88	721	51,178	1.98	710	47,849
(0.74)	(234)	42,000	(0.98)	(279)	38,096
1.14			1.00		
סך פעילות בישראל					
2.44	6,452	353,265	2.48	6,667	359,026
(0.73)	(1,481)	269,853	(0.72)	(1,442)	267,345
1.71			1.76		

הערות ראה [עמוד 216](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2017 לעומת 2016		2016 לעומת 2017			
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי ^(ה)	שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי ^(ה)	מחיר	כמות
				מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
238	336	(98)	(312)	(286)	(26)
בישראל					
20	16	4	21	28	(7)
מחוץ לישראל					
258	352	(94)	(291)	(258)	(33)
סך הכל					
נכסים נושאי ריבית אחרים					
(23)	(65)	42	(23)	(32)	9
בישראל					
29	34	(5)	1	16	(15)
מחוץ לישראל					
6	(31)	37	(22)	(16)	(6)
סך הכל					
264	321	(57)	(313)	(274)	(39)
סך כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
29	28	1	(111)	(117)	6
בישראל					
6	12	(6)	3	10	(7)
מחוץ לישראל					
35	40	(5)	(108)	(107)	(1)
סך הכל					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
(68)	(7)	(61)	(153)	(139)	(14)
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(68)	(7)	(61)	(153)	(139)	(14)
סך הכל					
(33)	33	(66)	(261)	(246)	(15)
סך הכל הוצאות הריבית					
297	288	9	(52)	(28)	(24)
סך הכל בנטו					

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבעי ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של (97) מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 619 מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של שלושה חודשים ותשעה חודשים בסך של 214 מיליון ש"ח ו-320 מיליון ש"ח, בהתאמה, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 בספטמבר 2016 - 206 מיליון ש"ח ו-345 מיליון ש"ח, בהתאמה).

מילון מונחים	הגדרה
מזנח	א
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
איגוח	פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.
איגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)	איגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS)	נייר ערך שהבטחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים.
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משוכחות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אנשים פרטיים	יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מגודרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית ובנקאות פרטית.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב.
אשראי on call	אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC	אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למוחלטת.

	<p>אשראי נחות</p> <p>אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששוועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.</p>
<p>אשראי פגום</p> <p>אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה.</p> <p>אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי פגום אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.</p> <p>בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.</p>	
<p>ב</p>	<p>באזל 2/באזל 3</p> <p>הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>
<p>ה</p>	<p>הון עצמי רובד 1</p> <p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>
<p>הון רגולטורי</p>	<p>הון המשמש לחישוב יחס הלימות הון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>
<p>הון רובד 1 נוסף</p>	<p>הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. במועד הדיווח בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם ידרשו. לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202</p> <p>ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.</p>
<p>החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)</p>	

<p>הסכמי רכיב (or reverse repurchase repurchase agreement) אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.</p>	<p>הסכמי רכש/מכר חוזר</p>
<p>הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלוחים הרלבנטיים. בנוסף, הפרשה פרטנית מבוצעת על כל חוב הכפוף לבחינה פרטנית כאמור לעיל והמצוי בפיגור של 90 יום.</p>	<p>הפרשה פרטנית</p>
<p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.</p>	<p>הפרשה קבוצתית</p>
<p>ח</p>	
<p>סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.</p>	<p>חבות</p>
<p>פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.</p>	<p>חוב בפיגור</p>
<p>סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.</p>	<p>חוזה SWAP</p>
<p>חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צרכי הלקוח.</p>	<p>חוזה אקדמה (FORWARD)</p>
<p>חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.</p>	<p>חוזה עתידי (FUTURE)</p>

	<p>חוזי אופציה</p> <p>מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.</p>
<p>חישוב אקטוארי</p> <p>כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמה, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה.</p>	<p>חשיפות חוץ מאזניות</p> <p>חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד.
<p>חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין</p> <p>החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוזקות.</p>	<p style="text-align: right;">1</p>
<p>יחידות מניה חסומות RSU</p> <p>מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא נתמלא.</p>	<p>יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע (PSU)</p> <p>מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי.</p>
<p>יחס הלימות ההון</p> <p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>	<p>יחס כיסוי נזילות</p> <p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>
<p>יחס מינוף</p> <p>מוגדר כמדדת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>	

	כ
<p>כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD - (Probability of Default)</p> <p>מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדרוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.</p>	
	מ
<p>מבני איגוח</p> <p>מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך מוקמת חברת יעודית (Entity SPE - Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (originator) ומסיטה את תקבולי תזרים המזומנים המסוים ממנה אל בעלי האג"ח זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (tranch). המחאת הזכויות כאמור יוצר מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE הוא קבלת תקבולי תזרים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.</p>	
<p>מודל ההון הכלכלי</p> <p>הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתיכים שונים מתוכו</p>	
<p>מכשירים נגזרים משובצים (Derivative Embedded)</p> <p>נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת חוזים חמכשירים פיננסיים אחרים או חוזים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" Host Contract).</p> <p>הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי מאפיינים כלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.</p>	
<p>משך חיים ממוצע (מח"מ)</p> <p>משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפידיון הסופי.</p>	
	נ
<p>נגזר אשראי</p> <p>חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.</p>	
<p>נדבך 1</p> <p>הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.</p>	

ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.	ניהול נכסים והתחייבויות – ALM
נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחופף מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללת בסיכון המיוחס לה בהצאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכות תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגיגו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.	נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)
מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.	נקודת בסיס – Bp
	ס
סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווח/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.	סיכון אשראי
סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות) הינו הסיכון שהתנהלות מול הלקוחות אשר אינה הוגנת, שקופה ומתאמת לצרכיו תוביל להפסדים כתוצאה מנזקים משפטיים, קנסות או נזקי מוניטין.	סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות)
סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.	סיכון נזילות
סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמית.	סיכון תפעולי
הסיכון השיווי, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים. לדוגמה: כאשר אדם רוכש נכס, הוא נחשף לחבילה של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שערי ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.	סיכון שיווי
סיכון הבסיס, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.	סיכונים בסיס
סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.	סיכונים ריבית
סיכון עסקי הכולל את ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על הון, רווחים, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של ההחלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים, רגולטורים וטכנולוגיים.	סיכון אסטרטגי
הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות.	סיכון מוניטין

<p>סיכוני שוק</p> <p>סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).</p>
<p>ו</p>
<p>עלות ריבית</p> <p>מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות שכר.</p>
<p>עלות שירות</p> <p>כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.</p>
<p>ערך בסיכון Var - (Value at Risk)</p> <p>הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.</p>
<p>פ</p>
<p>ה-Cross Border Activity ("פעילות חוצת גבולות")</p> <p>מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו'.</p>
<p>ר</p>
<p>רובד 2</p> <p>שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (contingent convertible- CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושימרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (viability point of non). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>
<p>רווח בסיסי למניה</p> <p>הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.</p>
<p>רווח מדולל למניה</p> <p>חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות.</p>
<p>רווח/הפסד אקטוארי</p> <p>בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.</p>
<p>ריבית העוגן</p> <p>ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני היינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.</p>

	ש
<p>שווי הוגן</p> <p>ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:</p> <ul style="list-style-type: none"> - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים. 	<p>שיעור ההפסד בהינתן כשל LGD – (Loss Given Default)</p>
<p>השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל.</p> <p>השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון ההלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נותן האשראי.</p>	<p>שיעור המימון (LTV)</p>
<p>מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.</p>	<p>שיעור התשואה הפנימי (שת"פ)</p>
<p>היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולת הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו.</p> <p>התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע; • רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי. 	<p>שיעור התשואה להון</p>
ת	תאגיד עזר
<p>תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.</p> <p>תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.</p>	<p>תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)</p>

<p>התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שנקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.</p>	<p>תהליך הסקירה הפיקוחי SREP – (Supervisory Review Process)</p>
<p>סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות ההשקעות של קרן הקצבה או המבטח.</p>	<p>תכנית הטבה מוגדרת</p>
<p>רווח נקי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע.</p>	<p>תשואה להון</p>
<p>שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא ודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.</p>	<p>תשואה להון מותאמת סיכון – RORAC</p>
	<p>B</p>
<p>כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית</p>	<p>BSC – Balanced Score Card</p>
<p>מימון פרויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרוייקט לממשלה.</p>	<p>B.O.T – Build Operate Transfer</p>
	<p>C</p>
<p>אגרות חוב המגובה על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוגים שונים.</p>	<p>CDO – Collateralized Debt Obligation</p>
<p>מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.</p>	<p>CDS – Credit Default Swap</p>
<p>אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.</p>	<p>CLO – Collateralized Loan Obligation</p>
<p>מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולשירות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.</p>	<p>COSO – Committee Of Sponsoring Organizations Treadway Commission of the</p>

	D
ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומחיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).	DFA – Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act
	E
רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.	EMIR – European Market Infrastructure Regulation
	F
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA – Foreign Accounts Tax Compliance Act
התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.	FDIC – Federal Deposit Insurance Corporation
סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FHLMC – Freddie Mac
חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FNMA – Fannie Mae
	G
חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).	GNMA – Ginnie Mae
	O
ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.	OECD
	S
הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.	SCDO – Synthetic collateralized Debt Obligation

אֵינְדֵקְס

א

אוּמְדָנִים חֲשׁוֹנָאִיִּים קְרִיטִיִּים 3

אֵיגוּחַ 221,217,179

אִירוּעִים לְאַחַר תְּאָרִיךְ הַמֶּאָזֵן 87,86

אֶקְטוֹאֲרִי 223,220,123,122,121,119,98,97,96,8

אֶרְגוֹן מְחַדֵּשׁ שֶׁל חוֹבֹת בְּעִיִּתִיִּים 169,168,167

ב

בְּאֵזֶל 223,221,218,204,132,128,67,64,56,26

בִּיטְחוֹנוֹת 131,128,48,36,35

בְּנִינִים וְצִיּוּד 182,181,180,83,82,77,75,67,20,17,16,6,5

בְּקֵרוֹת 224,223,136,72,71,70,68,3

ג

גִּידוּר 19,139,138,137,98,97,96,95,94,93,91,89,76,64

142,141,140

גִּישַׁת הַהֲנַהֲלָה 158,157,156,29

ד

דוּחַ מֵאוּחַד עַל הַרוּחַ הַכּוֹלֵל 76

דוּחַ עַל הַשִּׁנּוּיִים בְּהוֹן 80,78,4

דוּחַ עַל תְּזָרִימֵי מְזוּמָנִים 90,84,83,82,4

דוּחַ רוּחַ וְהַפְסָד 75,5,4

דִּיבִידָנִים 208,201,83,34,15

ה

הוֹן וְהַלִּימוֹת הַהוֹן 25,20,3

הוֹן מְנִיּוֹת 206,80,78

הוֹן עֲצָמֵי רוּבֵד 1 218,131,130,129,128,28,27,26,25,11

הוֹן רוּבֵד 1 נוֹסֶף 218,26

הוֹן רוּבֵד 2 223,130,129,26,25

הַלְבָּנַת הוֹן 136,65

הַלוּאוּת לְדִיּוּר 53,52,50,43,42,41,40,39,38,36,35,27,21

169,168,167,166,165,164,163,162,161,115,114,113,54

179,178,177,176,175,174,173,172,171,170

הַנְּפִקָה 207,34

הַסְבִּיבָה הַכִּלְכִּלִּית 87

הַפְחַתַּת סִיכוֹן אִשְׂרָאֵל 144,143,131

הַפְרָשָׁה לִירִידַת עֵרֶךְ 82

הַפְרָשָׁה לְמַס 13,12,7

הַפְרָשָׁה פְּרֻטְנִית לְהַפְסְדֵי אִשְׂרָאֵל 169,168,167,89

הַפְרָשָׁה קְבוּצָתִית לְהַפְסְדֵי אִשְׂרָאֵל 223,219,26

הַתְּחִיבוּיּוֹת בְּגֵן הַטְּבוֹת לְעוֹבְדִים 76

ו

וְעֵדָת 221,218,208,207,204,132,128,72,71,70,64

ז

זְכוּבוֹת בְּעִיִּתִיִּים 177,176,175,174,173,172

זְכוּבוֹת פְּגוּמִים 148,146,128,115,114,113,89,47,45,36,35

173,172,171,170,169,168,167,166,162,161,154,152,150

216,177,176,175,174

י

יַחְסִים פִּינַנְסִים 7

יַעַד הוֹן 27

יְרִידַת עֵרֶךְ 90,82,22

ל

לוּיִם גְּדוֹלִים 44

מ

מֵאָזֵן מֵאוּחַד 77,6

מְבַנֵּה אֶרְגוֹן 205,203,4

מְגַבְּלוֹת 144,55,53,48,44,43,42,41,40,39,38,37,27,26

206

מְגַרֵּי פְעִילוֹת 154,152,150,148,146,145,85,37,31,29,3

158,157,156

מִדְּד הַמַּחֲרִים לְצָרְכָן 9

מְדִינוֹת זְרוֹת 45

מְדִינוֹת חֲשׁוֹנָאִית 87,86,67,27,3

מוֹנִיטִין וְנִכְסִים בְּלִתֵּי מוֹחֲשִׁים 130

מוֹסְדוֹת פִּינַנְסִים זְרִים 23

מוֹסְדִיִּים 208,206,151,149,147,118,49,48,33,32,31

מְזוּמָנִים וְשׁוּי מְזוּמָנִים 83,82

מִימּוֹן מְמוּנָף 55

מִינּוּף 220,218,131,130,129,128,85,7

מִיסוּי 65

מִיסִים נִדְחִים 130,88,87

מִכְשִׁירֵי הוֹן 218,26

מִמְשָׁלָה 225,213,212,211,210,92,9

מִסְגְּרוֹת אִשְׂרָאֵל 220,179

נ

נִגְזָרִים 58,56,53,49,48,43,42,41,40,39,38,28,20,16,15,6

139,138,137,131,128,93,92,91,89,85,82,77,67,62,60

185,184,183,182,181,180,179,145,144,143,142,141,140

199,198,197,196,195,194,193,191,190,189,188,187,186

225,221,216,200

נִזְלוֹת 222,220,179,133,132,64,56,48,35,7,3

נִיירוֹת עֵרֶךְ 42,41,40,39,38,28,24,23,22,21,20,19,8,7,6

98,97,96,95,94,92,86,85,84,83,82,77,76,67,65,49,43

111,110,109,108,107,106,105,104,103,102,101,100,99

187,186,185,184,183,182,181,180,133,131,128,127,112

201,200,199,198,197,196,195,194,193,191,190,189,188

219,208,206

נִכְסֵי סִיכוֹן 221,154,152,150,148,146,129,128,28,26,25,7

223,222

נִכְסִים אַחֲרִים 217,216,212,210,182,181,180,82,77,49,6

221

ס

סווג מחדש 75, 77, 82, 83, 102, 104, 115, 117, 148, 152, 154,
156, 157, 158, 160, 162, 178, 181, 182, 185, 188, 190

סייבר 35, 64, 66, 217

סיכון מוניטין 222

סיכון ריבית 56

סיכון תפעולי 25, 64, 129, 222

סיכויי אשראי 3, 21, 22, 24, 35, 85, 137, 138, 139, 140, 141, 142,

143, 144, 145, 221

סיכויי שוק 3, 25, 56, 129, 221, 223

סיכונים אחרים 3, 65

ע

עמלות 5, 8, 14, 15, 16, 75, 91, 134, 135, 136, 206, 207, 216

ענפי משק 21, 37, 38, 54, 55

ערך בסיכון 223

פ

פחת והפחתות 17

פיקדונות הציבור 6, 7, 20, 25, 30, 31, 32, 33, 77, 82, 85, 92, 118,
146, 148, 150, 152, 154, 157, 158, 180, 181, 182, 183, 184, 185,

211, 213, 216

פיקוחיים 31, 85, 145, 150, 152, 154

פנסיה 8, 17, 18, 62, 119, 120, 122, 125, 183, 184, 185, 223

ר

רגולציה 4, 35, 65, 203, 206, 208, 226

רואי החשבון המבקרים 4, 68, 70, 71, 72, 73

רווח למניה 90

ש

שווי הוגן 19, 22, 49, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 76, 85, 91, 94, 95, 96,

97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110,

111, 112, 121, 138, 140, 142, 144, 183, 184, 186, 187, 188,

189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 216,

224

ת

תגמול 124, 127

תיאבון הסיכון 35, 37, 53

תיק בנקאי, 57

תיק למסחר, 22, 23, 24, 56, 57

תשואה להון מותאמת סיכון, 225

תשלום מבוסס מניות, 78, 80, 82, 84, 87, 88, 91